

ИЗВЕШТАЈ.

НАПИСАО 1738

МАКСИМ РАДКОВИЋ

Епископ београдског митрополиса.

ПРЕПИСАО И ПРИРЕДИО

ЈАВРИЛО ВИТКОВИЋ.

М О Т О,

„Нами не може други родъ бити приятель и добротворъ, ако ми сами се међу собомъ не узпазимо, и не одговарамо се, и не држимо се..... Немойте да еданъ мислите себи о злу, а други о добру; но свихъ своему општемудобру да будете единый другому вѣрни..... Ви знате, тво су Немци..... Радъ в Немацъ сести за оно наше мало стола, и по реду чупати свакога....

... Ласно в примити господара на главу, али га в мучно скинути..... Те како в мучно скинути съ врата господара, који се силомъ намеће..... И опште нисмо еднога сметнули господара, а други хоће да кидише..... Нека будетъ проклетъ и проклетъ сваки онај, кои би годи што особно, или тайно крио, и чинио супротъ општемудобру и согласію..... Или в боле, да в гласъ нашего народа српскога..... Нашъ сиромашни народъ у Мажарској земли не има ни за одну стопу коньску, нити паки какве слободе, него понизни и потурени од свакогъ..... Да бисмо не били нихне обуће, веће да смо поредо шнима у свакој правици. Радимо тако, е да би намъ био свитао образъ и нами и нашимъ старима предъ потомцима нашимъ.....“

Из будимских споменика од 1706—1709 год.

„Ја ћу од угарских народа да начиним робље, за тим просјаке, а најзад добре католике..... Sic ratio status exposcit“.

Изрека архиепискупа, примаса и канцелара угарског Колонића.

Максим Радковић, Ексарх београдског митрополита, по налогу митрополита Вићентија Јовановића, пропутовао је 1733 цео северни и северно-источни крај Србије. Путовао је у тој цели да испита и опише стање, у ком се налазе цркве, свештеници и народ тих крајева.

Нема сумње, да је овај или који други Ексарх обишао и проучио и остале крајеве српске а и оне, који су стајали под управом главне аустријско-српске администрације у Београду.

Јамачно су ови извештаји у неком архиву скривени, ну даће Бог, да се и они пронађу, и да се публикацијом њиховом, што боље расветли стање свију српских земаља, које стајаху под аустријском владавином од 1718 до 1739; дакле за пуне 22 године.

Ексарх Максим брижљиво је проучио стање, у православних цркава, клира и народа српског, и по свом уверењу написао је савесно у свом извештају све, што је видео и чуо.

Тај веома занимљив и поучан Ексархов извештај износим нашем читалачком свету, у жељи, да се што тачније обавесте и поуче они, који се баве проучавањем наше прошлости.

Максимов извештај посве је важан историјски податак онога времена, о коме до сада немамо ни једног домаћег књижевног споменика, који би нас тако свестрано поучио о стању нашега народа у почетку прошлога века.

У том ексарховом извештају налазимо податке за историју, земљопис и статистику наше домовине, за културно

и материјално стање нашега народа, у првој половини XVIII века.

Из тога извештаја дознајемо за један важан ну за нас жалостан факат, да је у поменуто доба било у целом том северно-источном крају само 3 школе, у Београду, Гроцкој и у Пожаревцу. Како се од турске владавине нашло, тако је остало за 22 године и под владавином аустријском. На жалост, види се, да за то време није подигнута ни једна нова школа у Србији о трошку културне владавине.

Из ексарховог извештаја видимо даље, да је 1733 г. у поменутом крају наше домовине било у 109 места, у којима беше 2549 домова; 28 парохија; 29 мирских и манастирских цркава; 1 митрополит, 5 владика (домаћих), 5 ексарха, 45 свештеника мирских, 17 калуђера, 5 ђакона, и 17 манастира.

Каква је била образованост тих свештеника; то описује Ексарх овим изразима: „Бог во истину истажеть посветившаго неразумне сицеваго слепца.... Одъ слепихъ поповъ оваков сијасет по људма произрасль.... И сије вѣденіе за люту неволю примити се можеть. Аз не би могал нѣга (попа) на своју душу узети..... Жали Богъ оно свештенства, что е на нѣмъ.... Његовимъ чита нѣмъ не толико славить се, велико худить се Бог..... Изъ сего видить се, какови суть учители людеј божијихъ....

Такви су били попови поред само 3 школе. Као што дознајемо из споменика јужних Словена, које је из ватиканског архива исписао чувени научник Тајнер, римска пропаганда, под закриљем аустријске владавине, користила се глупошћу тих православних попова, и за 22 године потајно је придобила за унију више но половину тих необразованих попова.

А у каквом је стању био наш народ под том културном владавином? На то питање одговара нам Ексарх речима попа Петра Параћинског: „Свуд једнако сиромаштво, кад му дотежа здје, (под том владавином) бјежит у Турке“.....

Из ексарховог извештаја види се, да је под аустријском владавином наш народ у Србији подељен био на три класе. Било је људи „војинстваног чина“, било је Срба „под комором, ⁽¹⁾ али је било и „Паора“ или спахиских поданика (јобаћа).

Школа није било, али је било јобаћа.

У Београду, престоници „цесарске Аустро-Српске Администрације“, била је царска камерална управа, која је по свим крајевима српским имала своје чиновнике, који су прикупљали данак, десетак и разне друге намете. У свом извештају спомиње Ексарх: „Провизора Смедеревског“, по имену Нађа. Провизор је био управник царских камералних добара. Који су били спахије господари тих „Паора“, неказује Ексарх, тек просто назива неке људе „паорима“.

То је дакле значење оних израза ексархових: „Људи стојат под комором“, „Људи сут паори“.

Парохије и општине, о којима овде говори Ексарх, биле су под црквеном управом 1-о Митрополита београдског, 2-о пожаревачког владике, и 3-е вршачког владике, или, као што вели Ексарх „под Банатом“.

I.	Под митропол.	било је 8 ¹ ,	парох.,	49 општ.	и 1124 дома
II.	„вршач. влад.	„ „ 8 ¹ ,	„	49 „	1035 „
III.	„пожар.	„ „ 1 „	„	11 „	390 „

У 3 ове јепархије било је 18 парохија 109 општ. и 2549 дом.

Под Пожаревачком јепархијом биле су јамачно и ове цркве: Поречка, Мајдан-Печка, Тршка и црква манастира Горњака.

(1) Theiner „Monumenta Slavorum meridionalium“. Свеска II. стр. —

Владичанске столице биле су у Београду, Пожаревцу, Ваљеву, Ужицу, Шапцу, и у Вршцу (изван Србије). Осим тога спомињу се у овом извештају неки Јеврем владика у манастиру Раваници, и владика Михаило у Београду.

У овом извештају помињу се још калуђерице у Гроцкој и у Пожаревцу. Али се из тога не може закључити, да је у Србији било женских манастира.

Осим ових важних бележака, има у овом извештају множина података статистичких, као на пример; одстојања места од главног места у парохији; а колико је било парохија, општина, и хлебова или домова, то је већ горе изложено.

Остављамо читалачкој публици, да се увери о вредности овог ексарховог извештаја. А ја сам срећан, што сам у стању, да принесем и ову патриотску услугу, и по примеру наших старих вредних калуђера, молим читаоце речима тих честитих књижевних радника: исправљајте а не куните.

У Београду 12 марта 1884.

Г. В.

ЧАСТ ПЕРВА.

Пришедше њих. архипастирство, господин Викентије Јоановић, Архи Епископ и митрополит словено сербски и совјетник цесарски, здје ва шанац Нараћин месеца августа 12 дне 1733 год., по својој пастирској должности, церков и содержаније церковноје, по сочиненому театру Ексархом Максимом Радковичем прегледати, и начином јего прегледане цркве в'њешноје, Сооруженије обрјетајет се точно, само сије јеште оставил, Мунара висока од камена оловом покровена, на неј висјат три малена звона. Обгражденије около цркве јест од растови колаца, једина врата на порти тако и на цркви. Ва нутрије цркве столони ординари, патос већ покварен од широке цигле. Препрата преграждена са нови дасками. Ва јединој страни натоварене ћерамиде треба изнети, да чисто будет. Крстилиници не имат никаквије, само при дуваре, како долап учињено, и тамо крстет се дјеца. Треба да се повезет справити, како се может погружат младенец. Пред икони и препрати два свјештника потребна. Пред олтарије двереј не имат, треба да се содјелајут. Осам икон престолних обветшале сут и покварене; треба да се наки помолујут, и бо сице поруганије јест Богу и свјатим јего нецјела изобразителнаго начертанија суштѣ. Стол архијерејски потребно да се устројит, виштшији од прочих, како и на других мести. Олтар потребно јест да се ставит из нова, бесчестије слави божијѣј јест. На часној трапези потребан крст бити. Појас за службу потребан. Умиваоница потребна ина, боаше да се справит; тако и

проскомидија; једина саксија за ватру и окропац потребан; једин сандук, ва чом потребна садржават надлежит.

Крст изображен верху свјатих двереј свјакако потребан. Књиге црковне потребне ове: Октоихон, минеј празнични минеј општи, опште немоштно 12. Литургија московска; Еванђелије на велико коло; Пентикостар. Гдје Турци да су чинили таван, јест од леве стране учињен од олтарја до препрати само греде стојат, потребно било поподити и љествици учинити, гдје би дијаци временом могли стојати. Из wnętr сва црков да би репарирала се, предверије ради икон столнија, и дуваре побјелити. Сије ако неби устројило сја и прибавило, велма поне нужног благољепија цркве свјетија не било би.

Ексамен

свештеника Петра Параћинскога по повељенију њиховог Архиепископства дне и года, јакоже бјаху положено узехом пред сја црковном исправленију, вјешествје јего, и о парохиском содержанију испитаније сотворити. Јако ва первих вопрошен бист, гдје рожден: роди се во Колашинском предјелу у селу Милоју, учи књигу код њекојег Гаврила Зуграфа од Рисна, и код него проучив псалтир, во Раваницје учи код даскала Стефана једино лето; прочатајуште октоихон. Посље сего во Карловци код Максима Суворова, 9 месецеј учили се десјатословију и граматичје од части, и кад изшел из школи, господин покојни Мојсеј Петровић узел граматик у него, десјатословије и ниње содержит, које на изуост неможет точију из књиги читајет. Посље изшествија од школ карловачких, оженил се здје, и ва Белградје на 1729 лето владика Николај⁽¹⁾ рукоположил јего во дијакона,

(¹) Димитријевић владика Темешварски, после смрти Митрополита Мојсеја од народа избрани Администратор Митрополије београдске.

и во том чиње једин месец днеј пребив, таможде пак, по повељенију господина митрополита Мојсија Петровића госп. владика Максим⁽¹⁾ рукоположил јего на степен свјештенства, и обојим Архијерејом дал по дукат; и 30 днеј учил во Белградје свјештенствовати. По том господин покојни Архијепископ Петровић допустил без сингелији да может свјештенствовати, за што њест дал ни новца, и се није од нелиже парохију содершит, имат готово 3 лета. Попрошен, јегда отпослат во парохију, вопрошал ли он должности свјештеничкој, искусил се ва неј или ни; отвјетовал, да не вопрошал. Попрошен: јегда послан бил во парохију, што сказано јему од Архијереја пославшаго јего? Отвјетовал: да сам господин Архијепископ покојни по моленију покојног духовника Авакума река му, да может поити здје поповат за време, докле и сингелију не примит.

Вопрос. Понеже нињешњи наш Архипастир во својей паствје љубопитње наклонен јест извјесно знати, ва каковом вјешествје сут свјештеници, кормителствујушти паству јего. Сего ради по сему образу, да ми имаш отвјетовати по реду јеже во первих посљедујет вједати свјештенику, но неже чрез положеније рук власт примил, и тајинствах црковних колико јест? Повјеждад ми отвјетовал: 1. Крштеније. 2. Миропомазаније, прочеже не вједајет. Вину же предлагајет, да њест учил се, ниже од кого предато му.

Вопрошен: аште невједајет на изузет, да каже, која тајна крепчајшу силу имат? Отвјетовал: невједају.

Исправлен. Свјатоје крштеније јест начални сакрамент и кромје сија тајни никтоже споменије и царствије небесноје получитьи неможет, по словеси господни: аште кто не родит се с више, царствије небесноје не наследит.

(1) Максим Гавриловић од 1721 до 1731 год. Епископ Мухачки и Сигетски.

Вопрошен: што плод јест сеја тајни и дља чесога јест перваја зовет се? Отвјетовал: ја то ништа учил, нити могу отвјетовати по сему пачину.

Вопрошен: Кад не вјерујеш сије, барем на изустье божественују литургију појеш, знаш ли, кад се и којим ли словеси совершујут се? Отвјет: На призиваније свјатаго духа.

Вопрос: Којими словеси? Отвјети невједајет.

Исправљен. По триштном глаголенији: „Господи пресвјатаго Духа апостолом твојим ниспослави“, глаголет јереј форму или образ над дискосом: „и сотвори убо хљеб сеј честноје тјело Христа Твојего, а јаже во чаше сеј, честнују кров Христа Твојего“; над обојим: „преложив Духом Твојим свјатим“. Дијакон. „Амин“.

Вопрошен. По освјештенији свјатих даров, како вјерујеш бити сја или образителъе или суштествителъе?

Отвјет. Вјерујем бити само п свјетоје тјело, и кров Христову.

Вопрошен. Что во спасенију нашему нужнојше имјети?

Отвјетовал: не ведјају.

Исправљен. Вјеру правују и дјела добраја.

Вопрос. Что јест вјера праваја? Отвјет. „Вјеровати во јединаго Бога во Тројицје свјатај славимаго, си јест Оца и Сина и свјатаго Духа, нераздјелноје Божество и царство“, и проча, како свјати Атанасије у својему символу глаголет изповједуја.

Вопрошен: колико сел имат под собом? Отвјетовал имат 6.

Котороје перво? Отвјет: Параћин.

Колико имат хљебова? Отвјет 28 имат.

Које је друго село к сеј нурији належаште? Отвјет: Мала Мутница. — Колико сахата од Параћина до

Мале Мутнице? Једин сахат и фертал — Колико хљебова имат? Оtvјет 13 хљебов.

Вопрос. Које је друго село, и колико сахата од Параћина?

Отвјет. Велика Мутница; до ње сахат и пол. Црков имут нову, хљебова имат 18.

Вопрос. Које је треће село, и колико је од Параћина сахата, и којег села најближе? Оtvјет: Плана да-
лином сахат и пол, имат 10 хљебов; најближа села: Ми-
риловци⁽¹⁾ и Доње Мутнице. —

Вопрос. Које је четвртоје село, и колико далеко од Параћина; колико в нем хљебов, и кому је селу најближе? Оtvјет. Видово, далеко од Параћина 3 фертаља сахата; 11 кућа или хљебов; најближе Параћину.

Вопрос. Које је 5 село? Оtvјет, из Видова што су
авигнули паоре и здје више Параћина населили, зовут се
Видојевци; имат 13 хљебов; најближе Параћина. —
Шесто Сталаћ, којег, како немогавши од сјуду послуживат,
оставил и не попујет им.

Вопрос. Кад идеши в тоја села причашчавати, крстити
и проче тајне совершивати, кого на својем мјестје здје остав-
љајеш? Оtvјет. Препоручујем свјештенику Вулету. како
га је Ексарх наредил, однелиже поп Стефан побјега
у Турке.

Вопрос. Кад по сели венчајеш и крстиши дјет, на
којем мјестје сија дјјествујеш? Оtvјет. По сели ниже кога
крстил у дому чијем, ни пак вјенчал. Само једино дјете,
што се хотело преставити, те га у дому крстил. А друго,
што је Параћину близ, то в. Параћини совершава, а што
е Мутнице горне, то у оној цркви.

⁽¹⁾ Мириловац.

Вопрос. Има ли које незаконије у твојој парохији?
Отвјетовао, да се њест слишало.

Вопрос. У сами сели? Отвјет. Свуд једнако сиромаштво, кад му дотеже здје, бјежит у Турке, тако пак из Турака овамо.

Вопрос. Колико дал Ексарху на страну митрополита?
Отвјет. 24 фор. и њему 1 фор. 30 кр.

Сије испита них. Архипаст. понизье прелагао

Викентије Стефановић с р.,
АРХИДИЈАКОН.

Пришедше ва Пожаревац августа 18-ог 1733 года, первеје црков и стјажаније црковноје начахом преписовати, јакоже посљедујет,

Храм светаго Архистратига.

Црков камено стројнаја, во ва висоту 2 кловтера, ва долготу 12 кловтереј, убјелена кречем, шиндром покривена растовом. Еште јест тврд покров. На цркви 2 крста средња од плеха. Од полуноштније страни врата једина од брестовине дупла са кровом. Такова и на препрати. Около цркове два шука фластеровано каменом. В нутрије цркове, прво је олтар довољно простран, патосан широком циглом, тако и всја црков. Свод на овој цркви од дасака чамови лепо устројен. В начаље первопрестолија пенжер једин огрезни стаклени окни и катре (Gitter) од гвоздија. Частнаја трапеза на једином столпу устројена од камена не освештена, даска проста на столпу утврђена, на неј први покров од чита, два од беда чиста платна. Под Еванђелијем нов јастучић од свили шарене. Кутија, в нејже свјатаја стојет, од древа на шраф. Антими(н)с мален покојног митрополита Мојсија Петровића. Два свјештника од туча. Два крста оковата водичарска са стопицама и позлаштена. Једин ветх

и порушен. Еванђелије московско ново, којеју оправлено. Литургија московска нова без типика. Проскомидија при дувару од камена созидата, лепо почернела од горјаштих свешт. На неј три покроба од чита: 1 свјештеник од туча; 6 икон, 1 путир стар, био до звјездица и кашика од сребра; Ајер, (ваздух) и два покровци од свиле црвене. Звонце од туча. Сојединенијца чаша стаклена. Анафорника од бакара 2, леген и ибрик, једин укроп од бакара, једине мумаказе од мједи. Једина завјеса од чита на проскомидији, до проскомодије умивалница од камена созидаана, доста умодна од десне стране, од леве стране од мермера устројена, идјеже богоявленска вода стојит. Од десне стране пак једин ординар долап од древа, идјеже книги стојат. Прегражденије олтарја јест од липове даске, доста лепо предверије и пред олтарије двери старинске доволно лепе, тракслерскоје дело, позлаштене, катапетасма од богасије. Образ престолни и Спасов средњи вјенец од сребра на нем, таковже богородичен и вјенец на нем од сребра. Икон пак престолних поголемих седм, седм икон мали, верху пак сих икон и по дувару различне и средне големином 28. Верху олтарја крст изображен и од вѣжду образ Богоматере и свјетаго Јоана богослова, 4 цвјета поголема лепа. Испод престолних икон завјесе од златна шпалира; завјесе на иконама од чита, испод икон пост(ав)лано шпалиром. На сјеверними и јужними врати завјесо од чита. Кандила сребрних 8, једино во олтари од туча; а пред образом светије Богоматере једино кандило од стакла. Два велика свјештника од камена; два свјештника од гвоздија поголема. Две округле иконе, гдје се читат на обје стране цјевниц црвеном кожом пошивене. Иконостаз, од десне стране, ординар читом бистрт и покровен. На нем једина икона пак од бакара. Цвјет на среди цркве велики од туча висит на ланцу, на ком четири јабукe позлаштене. Во всеј цркви столов, гдје

људи стојат 32. Предстателски стол од липовине на два степена устројен, не фарбован с озади, обстрт читом. Једина икона малена в нем, од обе стране рафови од древа, где људи бапе полажу. Од леве стране ниже врата до препрати, једин нов орман окован, гдје црковни синови потребна садржат. Налона, на нејже дијакон Еванђелије чати, прекрита читом. Препрата високо преграђена даскама. Старих икон повисоко стојаштих 16, икона Христова и свјатије Богоматере поголеме, на нех помахрамица, од платна везене завјесе малене од чита. Два кандила од туча. Једин иконостац ординар, читом покровен. Једине маказе; 2 свјештника од древа орд(ин)ари. Столов 19; умивалница од левија страни при дувару устројена, довољно лепо может се погружати в неј крестити, но обносити се около не может. Предпретије мало подзидано каменом, проче од древа устројено по тавани само даском, и једино кубешце на среди учињено једина врата сугуба без брави. Окрм цркве звоник на четири столпа устројен од древа и чардак ва нем доволно голем шиндром покривен; мердивене сталне и трабозан од вњешду. Два звона осредња, одино од пих поменше. Порта около цркве цјело обграђена, на неј троја врата са затвором. Једин тетрапод покровен бјелим платном.

Посљедованијем свештених одежд.

Свилена фелона нова 2, од платна фелона 4, једина одежда чрвена од богасије; једина чрна од богасије; 2 епитрахила свилена, једин нов а други ветх, стихара свилена 3, стихара од чита 2, сви цјели. Једин појас са сребреними павтами, једин појас од мједи на ним павти, наруквице двоје, једине свилене а друге од богасије; једин орар нов од зелене свиле; 1 санетије, 4 барјака, једин од тафета чрвена.

Книги. Два комада октоиха, коначно порушена, србска. Два соборника, апостол московски; 4 Минеја Пролога на

цјели год, московска; једин псалтир србски со посљедова-
нијем, једин псалтир кијевски, тријод постни и пентикостар
московски; 5 Евангелија србска, рукописна, подерата, пето-
хљебница од бакара, и мазалица од сребра, једин минеј србски
рукопис, 1 октојихон рукописни, издерат и разрушен; једин
сексар; 2 вјенца од мједа за венчање.

Од десне стране црве келије, идјеже бабе калоје-
рице живут црковне од плоти од древа постројано обветх-
штали духари, готово да се оборит, покров од ћерамиди.
Под тим же истим покровом малена школа, могу се вије-
стити за 30 дјетеј, на средиње једин стар астал, од вњешду
около њета клупе ординар, слабе. Дувари и покров весма
слаби. Поред сија школи под покровом исти дувар раз-
дјелил једина келијица кухином, идјеже магистр стојит и
покој свој имат.

Сеја цркви нареждени служитељи или црковни синови
сут сији: Нешко Соврић нарежден Ексархом побојним
Никанором и свими здје живушти кметови пребивал у
сеј служби, 6 љет, и болше не имат, него једина седмица,
како су га изметнули и од њего њест примлен есап, и что
од ове године собирато, код него стојит готова новца 40
фор. од преже что је собирато и обрјетова се готово код
Панде 255 фор. 42 нов. јеште на долгу, како у теф-
теру стојит, имат. Други Пантелија Станковић на-
рјежден ва сију службу уже 6 љета, који ниње. Јоан
Таћажија нарежден, имат једин год и пол, и до того
времене докле се Јоан наредил, что је бил приход и рас-
ход црковни, предали есап варошким нарежденим управи-
телем сијим, по имени били при том: Катане: Максим,
Огњан Милковић, Мален, Стамат⁽¹⁾ Таћажија,
Панда Костић, Момир Милисављевић, како веле,

(1) Биров Пожаревачки год. 1740.

да имут атестацију од них, како су предали есап. Сад око ови горје именовани в од како је Јоан настал, се година и под да предадут есап, и како видит се в них теџтер, да су трошаџ писали, а од куда што приходило не записивали, само кад соберут у неколико крат по 10 фор. пребројет и на једином мјестје, који је од них старши бил со записованијем у теџтер числа остављали су, то јест, код Нешка Соврића, и сему посљедујуштаја. како се у теџтери их будет видело при есапу.

Нота 1.

Поп Јоан мали сказал ми сего дне у јутру рано са попом Лазаром, растребљајуште частнују трапезу, обрјели су в ње антими(н)са 3 чести од свјатих тјела владичња, а то јест, са небреженијем приневшаго в чера в суботу свјатују и безкровнују службу госпodeви. Потребно испитати.

Нотација 2.

Сего пак дне поп Јосиф и поп Стефан, бивши у долњој цркви редни, после утрени ниже часов ниже божественоеј и безкровној жертви совержили сут, еште же људи принесли, а имено: Стефан Пауновић од бабе Марије калојерице 5 просвори, и по том давши, они рекли: неваљајут за службу; и тако не совершила се служба. Сад ваља да попови представет просворе на искушеније. По што пак како њеки Никола Свиденгаћа каже, да су их съели.

Долно махалска црков свјатаго Николаја Пожаревачкога справљена од древа, дувари од плота блатом о вње и о внутр улепљена не чатловати ничим. Покров на цркви шиндра растова половна; два крста од древа. Внутрије цркве олтар и сва црков до женске препрате учинена на свод од чамови дасака. Во олтаре 2 пенжера омалена, два пармака на них од древа. Частнаја трапеза, камена плоча

на једином столпу утврђена, њест освештена. На неј први покров од платна, втора два од чита турска и немачкаго. Антими(н)с мален, покојнаго госп. Митрополита Мојсеја. Евангелије сербски рукопис. Стојет тјело владичне в јединој кутији простој. 1 крст Јеросалимски, 2 свјештника од туча; 2 свјештника од древа, тракслерски посал. Литургија типа српска ветха; једино Евангелије попа Јована и зборац празником и нарочитим свјатим. Проскомидија од древа липова, од леве стране доста прилично сведена, на неј два пешкира проста прострта, со преди читом застртом, путир од жута лима. Дискос од бакара; звјездица од жута тенећета; кашика од калаја; ајер и два дарка од чрвена атлаза; омети од чрвене богасије. Звонце од туча прилично; увроп од бакара; један сахан за водоосвештеније; 1 анафорник од калаја, сојединенија од плеха. 1 свјештник од туча, 4 икони ординар; умивалицу прилично лончар справил, пјатохљебник од земље; 4 бардака потребователна. Једина велика икона, собор свјатаго Архангела.

Одежде беле од платна две, једина од мусула чрвена, 2 стихара од чита, једин појас са жутими повелики павтами, а други поменши, 2 пара наруквиц, од кадифи. Над двери завјеса од чита, таковезе на сјеверними и јужними врати. Један барјак мален од чрвена чита. Олтар прегражден дасками; дувари нове ординар молераја на них. Верху двереј иконе повелике, моленије верху икон постављано преко свега олтара шареним читом, 4 престолне иконе, испод них завјесе од шпалира зелена, гране по них златне. Једино сребрено кандило; 4 кандила од туча; 1 кадилница од туча, два свјештника древјана на струг; 2 свјештника входна гвоздена. Један иконостац читом обстрт, на нем три мале иконе ветхе, пак две мале иконе с обе стране пјевнице; у мужеској цркви 19 столова ординар; врата всеј цркви двоја, једина од деснија страни, где људи стојет, без

брави, само клином јединим закључујут, на прегради же с бравом. Преогражденији препрати прилично од дрвета; таван оздол по гредама подбијен даскама чамови. Два свјештника од дрвета на струг без свјешт. Девет стол ординар. Умивалница или крстилница, лончарско дјело, покварена, немоштно погружати в неј младенци; тако пак пред препратије мало од дрвета произведено, и на неј врата сугуба брва. В мјесто звона клепало с десне стране објешено.

Книги црковнија. Два комада првогласника и петогласник рукопис и штампа србска, апостол штампа влашка ⁽¹⁾ 1 соборник србске штампе; 2 триодна постна рукописна; 1 пентакостар Кијевски; 2 Минеја по од два месеца, рукопис србски; 2 толкованија свјатаго Златоуста на Евангелије Матеово, рукопис србски; једин пролог за месец јануари; књига в нејже сви осмогласов неделнија служби рукопис; једин катавасијар србске штампе. Једин цвјет мален од туча. Около цркве порта пространа обграждена растовим кољем, двоја врата на неј са затвором. Пред препратом једин дом од дрвета содјелан. дувари плот блатом улепљени, пуст, са малим трошком могло би се покрпити, котори људи на службу цркви справили. Други дом црковни вње порти, что су људи ради свјешт(е)ника правили доста приличан стар, како је пуст не доправља се, те обветшал. Кухина с ожаком древјаним, соба довољно пространа и лепа. Авлија широка, плотом обграждена, на мјести испропадала. И три з(г)радице јединому свјешт(е)нику удобно живити се, које људи конечно междо собоју зактевајут, почто сице не обсјажујемо бивајут. У сеј цркви наредби не имат ни црковнаго сина, нето тако просто, како нигдје в хрђавијем селу имат, а здје не. Не вјем с кого људи највише на попове вичут. У Боже црковних нов. 5 фор. у Јоана Јаблановича

(¹) Римничке.

16 фор. и пак неки 12 фор. Припомину да имат воска 17 ока на Стојану киплегињу⁽¹⁾ 2 фор. и 30 кр.

**Ексатен свјештеников Ексархије Пожаревачке сочинен
1730-го года, августа 20 дне ва Пожаревцје.**

(ПОД БАНАТОМ И СВА ПАРОХИЈА).

Јереј, Димитрије Поповић, Поречки. Стар 28 љет, родом Поречанин. Учил книгу код својега оца такоже и ва Раваницје два љета код покојнаго даскала Стефана. По сем оженивши се, рукоположил јего на степен свештенства и дијаконства, имат уже десет љет, и од того време до ниње держал парохију без сингелији. Преставила му се попадаја се третије љето за минуло од частнаго поста. Тајне цркве числом ведајет, и именовати же их не может све редом. Форму свјатаго крштенија ведајет, и что потребно приуготовљати к сеј тајни. Миропомазаније мало натуца. Светој Евхаристији форму знајет добре. Четвртој и пјатој тајни форми неведајет. Шестој и седмој ведајет доста добре и свјатоје крштеније умујеет биги нуждњејше ко спасенију. И свјатаја Евхаристија, десет заповједеј божијих на изуост неведајет. В прочем мало искусен, читајет полако из соборника, тако и апостол. Пјети црковноје пјетије србски может. Писати простачки, может се читати. Пристјажаније јего, дом трошан велии. Винограде продад. Покуће и посуће депо имат. Готова новца имат сто гроша. Сродних својих: јединаго брата роднаго старша оженил; јединаго сина именом Јоан 9-то љето; учит се Београдје сербској книги. Книги црковних имат својих; два требника кијевска и два сербска; 1 чудо светаго Николаја; једин цвјетник московски; 1 десјатословије; 1 буквар; 1 луновник; једину литургију московску;

(1) Од мађарског Kiss legény маађи момак (слуга).

једин полустав кијевски; једин петогласник московски на велико коло; два псалтира московска. И то што имат свога добра, именовано и неименовано, с полу со својим братом. Имат намјереније в монастир Раваницу поити. Парохија јего Пореч, 155 хлебов, идјеже не једин но два свешт(е)ника али нај честно живети могу. А што пак сих шест села више к Поречу придато у нурију јест; то у Рибници имат стара црков обрјада се стародревна, њемер само пропад; дувари стојат цјели, меншим трошком могло би се справит. У тој Рибници имат хлебов 12, к нему же ова села приложити се могу. Перво Орешковица, одстојит од Рибнице једин фертал сахата; имат в неј 22 хљеба, људи сут Власи под коморским владјенијем. Друго село Болетин, одстојит од Рибнице пол сахата, имат в нем 9 хлебов, Серби сут под комором. Третије село Мосна, одстојит од Рибнице једин сахат. Имат хлебов 11, Власи в нем живут под комором. Село четврто Косовица, одстојит од Рибници једин сахат и фертал. Хлебов осм ва неј сут. Село Јастребица, одстојит од Рибници 2¹, (сахата). Имат в нем хлебов 14, полак Влаха, а полак Сербља. Сије село, ако је и подалеко од Рибнице, но верло љеп пут јест од Рибнице до Јастребице, може держат они свештеник, који се в Рибницу наредит. Сва та горња села са својим контентом 35 фор. 20 кр. дал на своју парохију Ексарх.

Јереј Николај Петровић, Голубачки, стар 38 љет, родом од Херцеговини из Мораचे, учил книгу в Дробњаци, у монастиру Тушини, код некојега духовника Никодима. Тамо оженив се, рукоположил га на степен дијаконства и свештенства владика Арсеније Херцеговачки. Свидетелство што имјел од него погубил, Онамо содржававал парохију 11 љет, здје пришел в Голубац, амо же покојни господин Архиепископ Мојсеј Петровић допустил му све-

штенствоват, уже совершило се 8 љет. Синѣлѣји не имат, персоном доста је приличан; тајне црковне может редом изговорити. Крештенију форму знајет; миропомазанију, вели, „како мира не имам, тако му и форми неведају“. Свјатој Евхаристији по мало зна, и по путу, али не может чисто изговорити. Четвертој и пјатој (тајни форми) неведајет; 6 и 7 ведајет добро; сили же, что која тајна дејствујет, неведајет. Десјат заповједеј божијих не может све на уст. У колико чланов вјера православна состојит, сваки дан чита, а вели, не зна их. Исправлен, сказа, да у 8 членов состојит, исправил, да 12 членов. Читајет книги доста добро, по мало разумева. Појети не зна. И писат может доста добро. Книги својих имат: једин требник кијевски мали; једин полустав кијевски; једину сербску литургију; 1 епитрахил свилен; крст светогорски водичарски неоковат. Отца и братију имат одјелене од себе. Имат винограда 12 мотика. Покуће и посуће сиромашко; јединаго сина, именем Марка, 15 љетан, преучил до пете Катисме, и сад код неџа учит се; и једину девојку од 12 љет, „Оче наш“ зна и „Богородице дјево“, вјерују не зна. Сеј свјаштеник содержит са Голубцем четири села. Во Голубцу сут Сербѣ хљебов 42. Церков имат справлена не освјаштена. Анти-ми(н)с не имат, ниже литургију појет. Село Војилово и Малешеве једино код другаго. У Војилову имат 21 хлеб, а у Малешеву 8; одстојат од Голубца пол сахата. У Голубцу же на 42 куће может једин свештеник контендирати се; еште и село Добра да му се приложит, које одстојат врло далеко низ Дунав, имат два сахата и болше; пак њест прилика, имјевши в нем 35 домов, церков со свим отпавна, појет се литургија, треба да се у мјесто наредит свештеник. Между пак селом Малешевима и селом Двориштем и селом Радошевци јест на средокраћи Војилово. Треба в нем црков правити из нова и попа наредит.

Одстојит же село Двориште од Војилова пол сахата, тако и од Голубца, имат 17 хлебов, људи сунт Власи. Село Радосевци одстојат од Војилове такожде пол сахата, тако и од Голубца. Имат в нем 10 хлеб, Серби живут в њем под комором сије и сва проча. Село Малешево, како рјех у једно с Војиловом, имат 8 хлебов; на сија села дал 16 фор. 38 ексархи.

Јереј Илија Димитријевић из Бикотинаца, стар 30 лет родом из Пожаревца. Учил књигу тамо же код Павла мештера. И оженив се, рукоположил јего на дијаконство покојни госп. Мојсеј Петровић, архиепископ, а владика Николај () на свештенство. Свидетелства не имат, содержит нурију по благословенију и допуштенију Ексарха Максима у сему селу Бикотинци, имат два года. Синђелији не имат. Тајинства црковна, вели, да имат седем; которе же сунт, невједајет. Десјат заповједеј божије не зна. Саборник доста добро чатат. Самогласно зна појати. Писати не знајет. Ва сиље писанија божественаго и ва вјерје православној ничто не зна, ни же о свјатјей Тројцие что проговорит. Во-прошен: „Дух свјати или од Оца или од Сина исходит“. Отвјетовал: да њест учил. И сије вједјеније за љуту не-невољу примити се может, кад не имат болших, да сасма људи некрштени не помирут. А аз не би могал њега на своју душу узети, да се со-стабилноју граматоју утврдит. Имат својих книг: 1 требник мали московски, 1 литургију сербску; 1 полуштав московски, епитрахил свилен нов; 1 крст водичарски светогорски; 1 фелон од платна и стихар, наруквнице од свиле; дом и јединаго коња; попадају и 2 мушке дјеце од 6 лет и нижше. Сoderжис шест сел. Прво Бикстинци, гдје

(¹) Димитријевић владика Темишварски.

стојит поп, јест на средокраћу јего нурији. Имат в нем 20 хљебов, Срби под комором. Село друго Миљевићи одстојит од Бикотинаца пол сахата; 6 хљебов, Срби под комором. Третије село Мрчковац, одстојит од Бикотинаца једин сахат. Хљеба 4. Четврто село Барић, одстојит од Бикотинаца 1 сахат, 12 хљебов, и ту и у Мрчковцу људи Србли под комором. Село Бикиње пјатоје одстојит од Бикотинаца пол сахата; 8 хљебов, Србли поо комором. 6 Крушевица од Бикотинаца разтојанијем не имат под сахата; хљебов 10, Србли под комором. Между овими сели у Бикотинци била стара црков од древа, разорена. Сад потреба заповједати људем ових свих сел, да подигнут се соградити нову. У ово 6 сел могла би се и 2 свештеника содржавати за невољу. Дал сеј сидоксији на сија села 12 еур. и 15 кр. Људе кад кад собира на литургију у манастир Тумански од Бикотинаца одстојит два сахата, в којем једин калојер из Ерцеговине Исаија Јеромонах, и с ним совршује службу.

(СЕЛО ЗЕЛЕНИКЕ ПОД БАНАТОМ А ПРОЧЕ ПОД БЕОГРАДОМ).

Јереј Петар Михајловић из Клења, Рабровске нурије, стар 44 лета; родом од Скопља. Учил кните у Пећи, код њекога Мелентија Скорупановића 6 лет, псалтир преучил. По сем оженивши се, рукоположи га на дијаконство и свештенство Костантин владика Скопљански, кад су Турци на Бендеру Москаље разбили. Держал парохију у Турској земљи 15 лет. Здје пришел имат девјат лет, и по благословенију госп. покојног митрополита, нарежден со синђелијеју у реченоје село. Пробаија вједјенија јего. Прво: Тајне црковне не вједајет; форму свјатаго крштенија зна, прочих неведајет редом, и испитан бивши, отвјет (оваал) ми, вели, нисам учил. Од седм та-

јинств не ведајет котораја нуждњејша. Силу писанија божественаго не может ни мало, на вопрошеније, казат. Смирен видит се. Читајет книги полако и пипаво. Појати не зна ничто; тако весма слабо и пишет. Имат својих книг: 1 псалтир мали московски; 2 октојиха сербска; 1 апостол сербски рукопис; 1 литургију сербске штампе; једин сербски пентикостар; једин фелон од платна, епитрахил свилен ветх; крот водичарски светогорски не оковат; једин мали московски трѣбник; Попадију, 5 синова, једин ожењен, једин учил до 6 катисме, а други несут учили; једин 17 љет ожењен, други 14 љет, трећи 10 љета, четврти 7 љет; пјати при сиси. Од животних имјејет: 2 вола; 2 краве; 2 телаца; 1 коња; 3 крмка; виноград, 3 мотике и сиромашко покуће и посуђе. Сadržит 7 сел. Перво гдје сједит Клење; 2-о Раброво; 3-е Зеленике; 4-о Мустапић; 5-о Мишленовци; 6-о Макце; 7-о Чешлева бара. Между ово седам села јест на средокраћу село Раброво, гдје је прежде поп седјел, што се преставил. Имат хљебов 25, Сербли, стојат под комором. Второ Клење одстојит од Раброва једина конска потрѣалица, на прилику фертал сахата. Имат 21 хљеб, Срби, под комором. 3-е село Зеленике, одстојет од Раброва, под сахата, имат хљеба 16, полак Сербала а полак Влаха под комором. 4-о село Мустапић, одстојит од Раброва једин сахат. Хљебова 26, Власи, нити пазе поста, вели, ни црковно служеније и повељеније слушајут, него мерсе уз пост како и уз мрс, кромје у велики пост рибе јадјат. Нити кад што свештенику дајут кромје вјенчанија и знамене. 5-о село Мишленовци одстојит од Раброва једин сахат, болше њест. мат хљебова 17, Србл и Власи измјешали се под комором. 6-о Макце далеко од Раброва на прилику једин сахат. Хљебова 16, под комором Срби. 7-о Чешлева бара,

одстојит од Раброва једин сахат и пол. Имат хљебова 61, све Власи, житијем, како и они горе, ако би Сербли били, мога би једин свештеник само у то село намјестити се. Али бивше Власи, како и тужит се свештеник, да не имат од њих ничто, подвергнет се под село Раброво, гдје всјачески подобајет сих именованих сел људем повељети, да се подвигнут црков справити, почто за турскаго времена била јест црков, но војска турска запалила и сагорела. Сего же пона таки наредит из Клења, да се преселит у Раброво, гдје јест средина парохіје. И једин еште свештеник, ако би имјело, да се наредит к нему у помошт, почто имут се с чим живјети, доста би и на три било. Ексархији на ови год дал 36 фор. а у тефтеру пишет 27 фор.

(ПОД БЕОГРАДОМ СВА ПАРОХИЈА).

Поп Николај Десиначки стар 53 лета, родом из Новог-Пазара, учил книгу у Пећи, код некојега Василија за 5 лет, наустицу и псалтир преучил. И оженив се, рукоположил га на свештенство и дијаконство Григорије владика Ваљевски. Имат 35 лет. И во свештеном чину, читајушти октојихон, учил служити литургију. Парохіју у Косову держал 28 лет. Здје пришел имат 4 лета ва речено горе село Десине, идјеже покојни госп. митрополит допустил му без синђелији поповати. Пробација ведјенија јего. Первом, тајне црковне числом вједајет колико јест. Крштеније и форму знајет, тако миропомазаније и јего форму, проче не знајет изуст. Десјат заповједеј божији не знајет; у колико членов состојит вјера не ведајет. Из сего видит се, какови сут учители људеј божијих! Читати, читајет книги полако; пише полако доста прилично, старе руке дрећу му. Појати вест учил. Имат црковних својих книги: 1-о Еванђелије сербске

штампe; једин псалтир сербски; октојих пјатогласник; и молитавник сербски; и часослов сербски; једин крст водичарски светогорског справа; 1 епитрахил од мусула; једин фелон од платна белaго; стихар таков подерат; појас тканица, павте од туча на неј. Имат 3 сина, једин ожењен, а два не; једин, најмлажши, учио книгу, и не хоштет, вели, да се трудит попадају имат. Животних: 2 краве са телци и јединаго коња, кућу и сиромашко покућје. Сoдeржит ва својој парохији пјат сел. Пeрвo Сpеднeвo. 2 Дeсинe. 3 Влaшки дол. 4 Пeшчaницa. 5 Шумовo. Мeждy oвo пeт сeл сијe парoхијe нa сpединьe oбрјeтaјeт сe сeлo Сpеднeвo, имaт в нeм 20 хлeбoв, Сeрби и Влaси пoд кoмoрoм. Дeсинe, гдјe oви пoп стoјит, oдстoјит oд сeлa Сpеднeвa пoл сaхaтa, имaт хлeбoвa 32, Сeрбли, пoд кoмoрoм живyт. Влaшки дол, oдстoјит пoл сaхaтa oд Сpеднeвa, хлeбoв 20, Сeрбли пoд кoмoрoм шивyт. Пeшчaницa, oдстoјит oд Сpеднeвa нe имaт цјeлo пoл сaхaтa, хлeбoв 17, Сeрбли, пoд кoмoрoм живyт. Шумoвo, oдстoјит oд Сpеднeвa пoл сaхaтa и мeншe, имaт хлeбoв 17, Сeрбли, пoд кoмoрoм живyт. Нa сeј гoд дaл Екcархијa 16 фop. 30 кp. У сeј парoхији, кaкo бивши сeлo Сpеднeвo нa сpеднe, пoдoбaјeт пoвeлeти цркoв дa спpављaт вcјaчeски, и јeштe јeдинaгo пoпa сeмy свeштeникy мoгyт сaдржaти.

(пoд Блaгoгpaдoм свa парoхијa мaријaнскa).

Јeрeј Рaдoсaв Мaријaнски, стaр 57 лeт, рoдoм из Видинa. Учлa сe пo Кaрaвлaшкoј у Житијaнy мoнaстиpy, кoд Луки игyмaнa Свeтoгopцa, зa 4 лeтa нaустичy псалтир прeучлa, и нeкoликo кpат oктoјихoн прeучлa. Пo сeм oжeнив сe, рyкoпoлoжи гa видински влaдикa вoдијaкoнa и свeштeникa. Дeржaл парoхијy у тyрскoј зeмљи 8 лeтa. Здјe пришeл имaт 16 лeт, и пoкoјини гoсп. митpoлит дaл мy парoхијy Мaријaнскy сo синђeлијeју. Чи-

тајет полако, не видит без наочали читати. Тајне црковне зна на изушт. Форме не ведајет точију крштенију. Дејат заповједеј божијих не знајет на уст. Разумјеније како и ва тјех предпомјанутих. Својих книги имат: 1 Соборник сербски; октојихон оба два комада; 1 литургију московску; псалтир московски, со посљедованијем; 1 часловац московски; Еванђелије московско; 1 требник московски; 1 фелон од картона, стихар свилен, епитрахил од мусула и нарук-вици од тогоже. Крст светогорски. Животних: 2 вола ; краве, 4 јунади, једин кон. Домашни: Попадија, дјетеј мужеских три, оженени, а три малени, једин оженени изу-чил книгу, мисли се попоти. Содержит три села у својој Парохији. Перво Маријани, идјеже живит. Второ Би-скупје (Бискупље). 3-е Кличевац. Ва Маријани имат црков камено здана. Иза села од прва манастир бил храм свјатаго Николаја, хљебова 37, Сербли и Власи помешани коморски. Село Кличевац. одстојит од Маријана 3 фер-таља (сахата), хљебова 40, Сербли и Власи коморски. Село Би-скупје одстојит од Маријана једин фертал сахата, хљебова имат 31, Сербли и Власи под комором. Ексархији дал 16 фор. а у театру пишет 14 фор. 30 кр. У сеј парохији могу-т се вијести(т)и два свештеника.

Од ове смолиначке нурије : Батуша, Божевац, Шапина, Лајевица, и Калиште и полан Смолинца под Банатом, а Беране и полан Смолинца и Мало-Градиште под Белградом.

Поп Марко Стајић смолиначки, стар 25 лет, ро-дом из Жабља. Учил се ва Белградје код Стефана Даскала 3 лета, преучил наустичу и до 15 катисме, и ва Земунје совершил катисми, и октојихон читал 4 крат. По сем оженив се, рукоположил га на дијаконство повејни госп. митрополит во свештеника владика Николај. Дал му

синђелију пок. митрополит на сију парохију смоланачку. Сoderжит села 8. Перве Смолинац. 2 Батуша. 3 Калиште. 4 Божевац. 5 Шапина. 6 Градиште. 7 Лајевица. 8 Беране. 1-ве Смолинцу имат црков освештена владиком Стефаном; служи; имат хлебов 26, Србли сут коморски. 2-о Шапина, одстојит од Смолинца под сахата и ближе; хлеб 11, Србли под комором живут. 3-е Лајевица, одстојит од Смолинца фертаљ сахата; хлебов 9, Србли под комором. 4-о село Мало Градиште, одстојит од Смолинца под сахата; хлебов 15, Србли под комором. 5-о Беране, село, одстојит од Смолинца под сахата; хлебов, казујет, да имат 28, а у тестеру пишет 40, Србли под комором. У то пјат села, что су у близу, может сеј свештеник и јеште једин к нему наредивши се содржавати. А пак ова три села, котора до сле содржавал, далеко би више трудно, между које Калиште јест на средокраћи, треба онде црков да се справит, и свјаштеник да се наредит. Има 14 хлебов Власи и Србли војинствени јесут. Друго село Батуша, одстојит од Калишта једин фертал сахата; хлебова имат 13. — 3. Божевац одстојит од Калишта под сахата; хлебова 11, Србли чина коморскога. Здје может свештеник једин содржавати се, имат лепе земље за дјеланије. Сеј свештеник верло слабо читајет, али что чати, смотрено (?) Седм тајни црковних на изуост знајет, тако и форме полако натуца. Десјат заповједеј божијих не может на уст све очитат. На колико членов догмат вјери православнија располагат се, не ведајет. Појати самогласно может. Писати может доста добро, и протокул, кад би се упутна, может содржават. Книги својих: 1 полустав елјевски; једин петогласник сербски; литургију московску с цјелим типиком на мало коло; епитрахил од црвена мусула; крст водичарски; молитавник московски мали. Домашни: мати, попадаја, једино дјетја мушко тролетно. Животних:

1 коња и 2 вола; кућу са сиромашкиим покућем и посућем. Њиве ораће и косиће имат.

(ПОД БЕЛГРАДОМ СВА ПАРОХИЈА).

Поп Николај Илијин, из Градишта, стар 22 љет. Родом онде у мјесту, тамо и учио се код попа и њеког ондешњег мештера 6 љет, и оженивши се, рукоположио га на степен дијаконства и свештенства владика Максим лане о Петрову дне. Дал му 3 дуката. Намјестио га у парохију, само на време, докле њихово преосвештенство будућу одредити му нурију. Читати књиге може, али лаживо. Тајне црквене не ведајет, вели да њест учио. Сему подобајет учити се всјачески, почто јеговим читањем не толико славит се јелико хулит се Бог. Пишет по мало. Домашни јего; два брата оженена, попадију и једино дете мужеско од две године. Књиге црквених не имат, само једин требник, којего њест јеште платио; 1 крст водичарски. Животних: једин кон; 2 вола; 1 крвава. Ђште со јединим свјаштеником из Градишта садржит 4 села. 1-о. Ва Градишту имат 50 хљебова; људи су Сербли чина војинственаго и коморскаго. 2-о. село Кусић, одстојит од Градишта три фертаља сахата; 25 хљебов, Сербли и Власи чина коморскаго. 3-е. Село Трибродо (Триброда), одстојит од Градишта једин сахат и фертал; хљебова ва нем 15, људи Сербли, чина коморскаго. 4-о. Село Пожежена одстојит од Градишта пол сахата; хљебов имат десјат, људи су Сербли чина коморскаго. Овим селом служит црков Градишка, идјеше могућ два свештеника частно живети и службу одправляти.

(ПОД БАНАТОМ И СВА ПАРОХИЈА).

Јереј Павел из Звижде од села Крушевца. Стар 24 љета, родом Влах из Најдаша. Учио се таможе у Нај-

дашу код пона Бранка влашки и сербски 8 лет. По сем оженивши се, рукоположил јего на дијаконство и свјаштенство Максим владика о васкресенији. Дал владика 25 фор. намјестила јего ва парохију Ексарх Максим, еште њест год совершил се. Читати книги весма худо может. Од тајнах црковних ниже слова может сказат, десјат заповедеј божијих не ведајет на уст; катисме и наустицу может читати. Појати не знајет, како се запопил, њест отпојал, литургији. Имат книги: једин псалтир московски; једин буквар влашки и словенски. Епитрахил од червена мусула; крет дрвен прост не изображен. Содержит у својеј парохији пјат сели. Перво гдје седит село Крушевица, имат хлебов 13, Сербли паори. Ондје сут људи приправили грађу, цркву стару камено здану да поновет, и начето пословати. Друго село Волуја, одстојит од Крушевице једин сахат, хлебова 47 непостојани и семо тамо, вели, бежат, Власи чина коморскога. Третије Дубока, одстојит од Крушевице пол сахата; хлебов 35, Власи чина коморскога. Четверто Нересница, одстојит од Крушевице пол сахата; хлебова 48, Власи чина коморскога. Пето Кучајна, одстојит од Крушевице менше од пол сахата. Сијим људем подобајет повељети, да би настојали црков соградит, с малим трошкѣм будет, почто старе цркви дувари више од кловтера стојат не разрушими. Вопросен: људи смертне чим причаштујет? Ответовал: Ексарх му дал во јединој кутији светоје тјело владичне, и со тим причашћујет. Держит тују кутију у сандуку код своје куће; кад су велики праздници, једини ходјат на службу божију у Витаоницу, а други у Туман. Ексархи дал 30 фор. не зна се за што у теотеру пишет Ексархије 10 фор.

(ПОД БЕЛГРАДОМ И СВА ЦАРОХИЈА).

Јереј Исак из села Затони, стар 32 лета родом из Булинскога поља. Учил книгу у Печки⁽¹⁾ и ва Бездину 6 лета. По сем оженивши се, рукоположил га владика, Јоанићије Владислављевић, темишварски, имат 13 лет. содржавао нурију Тебеј село. Пришел у Затоњу прошла година днеј, идјеже допустил му владика Максим поповати. За што дал владика пјат дукатов. Читати книги не зна весма, и што может весма лживо. Појати слабо, писати по мало может. Тајне црковне не зна, ниже од них што может проговорити. Жали Бог оно свештенства, што је на нем. Десјат заповедеј божији на уст не ведајет. Книг својих имат: 1 молитавник; 2 Псалтир сербски; два октојиха сербска; литургију сербску; часловац сербски. Епитрахил од богасије; крст светогорски. Од животних: 2 коња болша ни што. Домашних: попадију и 2 дјеце, мушко и женско. Содржит 5 сел. Прво Затоња, идјеже имат хљебов 40; људи су пола Влаха а пола Сербља. Сад људи за цркву грађу потребователну приуготовили, само за допуштенијем стојит од администрације, да се правит. Друго село Кисилево, одстојит од Затоне једин фертал сахата. Имат хљебов 30; људи сук Власи и Сербли под комором. Третије село Тополовник, одстојит од Затоне једин сахат, имат в нем хљебов 67, све Власи, од којих никакове ползе не имат, само за вјенчање и знамење. Ако би Сербли били, могла би се црква у сему селу справити. Четворно Рам, одстојит од Затоне једин сахат, куће четири више не имат, и од туда малу фајду имат. Здје мога би се јеште једин свештеник наредити.

⁽¹⁾ Печка, варошица у Угарској близу Арада, у негдашњој поморинској војној крајини, где је у то доба био командант капетан Пера Сегединац, мученик за народ.

(ПОД БАНАТОМ СВА ПАРОХИЈА КАМЕНОВСКА).

Јереј Димитрије Каменовачки; стар 25 лет; родом из Ресави. Учил книгу ва монастирју ресавском, код покојнаго игумена Јосифа, и код нинешњаго намесника Арсенија. По сем оженивши се, рукоположил га на дијаконство владика Николај, а на свештенство владика Стефан⁽¹⁾ костајнички, на-режден у Каменову поповати архимандрит Исајија, и се ниње, однедиже содржит парохију, сут два лета. Читати может полако, самогласно може простачки појати; писати может. Тајне црковне зна, но не редом, форме зна све. Де-сјат заповедеј божијих неможет на изуст. Друго од писанија по мало разумјејет. Имат својих книги: 1-о. требник московски мали; 2-о. псалтир сербски, октојих пјатогласник сербски. Епитрахил од мусула; 2 водичарска крста светогорска. Домашни јего: жена, болше никога; јединаго дијака учит 4-ту катисму; прочи сродници остали му у Ресави. Содржит 5 села. Прво. Каменово, имат црков; стојит между сими селами на средокраћи; хљебов 17, Сербли коморски. Второ. Пенавец одстојит од Каменца једин фертал сахата; хљебов 20, људи Сербли под комором. Третије село Поповац, одстојит једин фертал сахата од Каменова. Имат в нем хљебов 24, Сербли под комором. Ражанци шанац, одстојит од Каменова једин сахат; хљебов 30. Здје потребовало би црков да се справит, и свјаштеник да се наредит. Моштно и Калиште приложити, не одстојит далеко, точију под сахата. Жабари одстојат од Каменова цјела 3 сахата. Хљебова 6. Ово село Хајдуци ни к једној нурији нест

(¹) Стеван Љубобратић, владика Славонијски, рођак Саватија последњег митрополита, херцеговачког, с којим је Стеван заједно прешао, по што Турци на крају XVII века заузеше Херцеговину, прво у Далмацију а отуда због гонидбе вере од стране католичких млетачких попова, дошао у Славонију.

у близ и с великим трудом држит се, к сему попу моштно јеште јединаго свјаштеника наредити, доста имат хљебов.

(ПОД ВЕРШЦОМ ИЛИ БАНАТОМ ОВА СВА ПАРОХИЈА).

. Јереј Нешко Стефановић Шетоноки, стар 26 лет, родом из Херцеговине. Учил книгу у Старом Влаху у манастиру Ковиљу код Филипа духовника 6 лет. Пречучил у то времја наустицу псалтир и октојихон пречитавал. По сем оженивши се, рукоположил га на степен дијаконства и свештенства владика Арсеније херцеговачки. Парохију содержал у турској страни пол года. Пришел здје имат пјат лет и пол года. Сдержавал парохију омоску, по допуштенију владике Стефана, ниње у Шетоњи. Читати којекако стуча; појати самогласно может, писати помало. Тајне црковне зна, форме им не ведајет. Литургију в Белградје научил појати лепо, тако и форму знајет. Имат својих книги: 1 октојихон воскресенији гласови и прекодневица, штампе сербске; молитавник сербски. Епитрахила два, једин свилен а други од мусула; два крста водичарска. Домашни јего: попадаја и једино мушко детја пјатољетно, јеште не учил се. Животних: јединаго коња; 2 краве; 20 пресједа кошница. Дом и сиромашко посуђе; једин виноград од 6 мотика. Сдержил у парохији 4 села.

Перво Шетоња, на средокраћи сел тоја нурију имајут црков нову, јеште несовершену. Хљебова 14, Сербли коморски.

Второ Врбовца, одстојит једин фертал сахата од Шетоне. Хљебова 17, сербли чина војинственаго.

Третије Лаоле, одстојит од Шетоне једин фертал сахата. Хљебови имат 27, људи Сербли живут под комором.

Четверто Ждрело, одстојит од Шетоне једин фертал сахата. Хлебов десјат, људи Власи, чина војинственаго. Сему свјаштенику, кад би од мона — — —

Јереј Павал Јоановић, стар 25 љет; родом из Грабоваца ресавске нурије. Учил се в монастиру Раваници, 12 љет, код Стефана даскала наустницу псалтир преучил, октојихон првогласник пречитал неколико крат. И оженив се, рукоположил га на степен свештенства и дијаконства владика Максим. Ниње година совершила се, парохији не имат, Книги њест добро извјестан за једва да может что читати. Бог во истину истјажет посветившаго неразсудње сицеваго сљепца. Имат книги: Евангелије сербско; октојихон сербски; једин молитавник сербски рукопис; крст и епитрахил. Сродних и домашних својих: оца, матер и два брата старша оженена, попадају своју. Сему свештенику всјачески, аште парохију содржавати хоштет, подобајет учити се. Никако же по мојему мњенију ва парохију не пуштати од сљепих попов оваков сијасет по људма и произрасл.

Нотација господина архиепискупа.

У Шетони црква старинска била прикорпили од дасака, али не потребно. Треба проскомидију расејеи, и у проскоми, дију поставити транезу другу, ширу и дужу, четвороуголну на бивши столп поставити, пјевници дуvara извадити високо велико сад су врата висока, а врата избацити, клофтир и пол широка.: Женску припрату да се имат до појаса заградити, олтар насути, и женску припрату равно со олтарском висином, где људи стојет поравнити до олтара. Села Врбовац, Лаоле и Ждрело термин остависмо Дмитров дан, да црков и порта будет готова. Титор цркве Стефан кнез даде 2 фор. Никола Бачванин 1 фор.

Јереј Димитрије Несторовић, стар љета 22, родом из Серњака парохије Ресавске. Учил книгу ва Ресави, код покојног игумана Јосифа и нињешњаго намјестника Арсенија 12 љет. Преучил код них наустицу псалтир и октојихон, и проче, нужно што му је било, онде учил. И оженив се, рукоположил јега на степен дијаконства владика Исајија, а на свјештенство владика Максим. Дал Максиму 2 дуката, а владика Исајији један. Посље сего учил свештенствовати ва Манасији, цјелу зиму. А сад од свјатаго Георгија код духовника Горњачкаго. Ниње не имат пак нигдје парохији. Читати книги веома слабо может, појати такожде, тако и писати. Тајне црковне ведајет, а форме не всјем ведаје. Заповеди божија не ведајет. Грехи смертнија и који воијут на небо не ведајет. Обште решти, простак сиромашах подобајет му учити се, аште хоштет парохију содержавати. Книги својих имат једин требник сербски, псалтир сербски, часослов сербски, епитрахил од мусула. Домашни јега : отец 2 брата млажша од него, пападију и своје једино дјете. Животних : 2 вола, 2 краве, 4 јунади, 10 кошници, винограда 6 мотике. Дом у Орашију и покућје сиромашко, бољше ничто.

Парохија раваничка

Здје ознаменујет се ова сва парохија под Белградом.

1-о. Село Сење одстојит од монастара не имат фертал сахата; хлебов 31, људи Сербли чина војинственаго; может под манастиром остати

2-о. Горње Сење одстојит од манастирја Раванице 1 фертал сахата; хлебов 6, људи сут Сербли чина војинственаго; может под манастиром остати.

3-о. Иванковци (Иванковац), одстојат од манастирја 1 фертал сахата; хлебов 23, људи сут Сербли чина коморскаго; может под манастиром остати.

4-о. М и р о с а в а, одстојит од манастирја такожде једин фертал; хлебов 10, људи сут Сербли чина војинственаго; может под манастиром остати.

5-о. Ђ у п р и ј а шанац, некогда град сербски бил. одстојит од манастирја једин сахат. Хлебов 30, људи Сербли чина војинственаго. Сије село, ако и не верло далеко од Монастира, и не трудно би било держати, обаче село Ч и м а р е ни пристао тамо ни тамо, одстојит од манастирја два добра сахата, а од Ђуприје један сахат, имат хлебов 14, паори, сад у Ђуприји ваља црков правити и свјаштеника наредити, может се чесно держати.

Манастир Ресаве.

Ова парохија сва под Београдом.

1-о. О р а ш њ е, пол паори, пол војинствени, одстојит од манастирја не имат једин фертал; хлебов 35. Может под манастиром остати.

2-о. П а њ е в а ц одстојит од манастирја 1 сахат; хлебов 12, људи сут Сербли чина војинственаго. Может под манастиром остати.

3-е. Ј о х о в а ц (Јовац) одстојит од манастирја пол сахата; хлебова 15, људи сут Сербли чина коморскога. Может под манастиром остати.

4-о. Г р а б о в и ц а, одстојит од манастира 3 фертаља сахата; хлебова 16, људи сут Сербли под комором. Может под манастиром остати.

5-о. П о п о в и ћ и, одстојит од манастира 1 сахат. Имат (хлебов) 15, људи сут Сербли чина коморскога. Ово горе предпомјануто 5 сел могу под манастиром остати. Сија же посљедујушта далеко бивша, нареждујут се инако, имено же сија сут: 1-о. Ђ о н ц и. 2-с. Г р а б о в а ц. 3-е. С в и л а ј н ц и. 4-о. Г л о ж а н и. 5-о. Војска, Сим селом јест на средокраћи

село Грабовец, каторо одстојит од манастира 3 сахата. Имат хлебов 17, људи сут Сербли под комором. Усјекали су нешто грађе за цреву.

Свилајнци (Свилајнац) одстојат од манастирја $3\frac{1}{2}$ сахата, од Грабовца једин фертал сахата, хлебов 28, људи сут Сербли чина коморског, остајет под Грабовцем.

Тонци одстојат од манастирја 2 сахата. Имат хлебов 10; остајет под Грабовцем; људи сут Сербли под комором.

Село Гложани одстојит од манастирја 4 сахата, а од Грабовца 1 сахат и не цјел. Имат хлебов 11, људи сут Сербли под комором; остајет под Грабовцем.

Село Војска одстојит од манастирја 4 сахати, а од Грабовца $1\frac{1}{2}$ сахата. Имат хлебов 9, људи сут паори Сербли, остајет под Грабовцем.

Ово пјат сел, подвргајушти се под нурију Грабовачку, подобајет всјем сих сел људем заповједати, да јелико таштатаљејше понекут се сви од своје стране црков у Грабовицу водрузити, и свештаник да се таки после побраирије сидоксији наредит; а до то времја манастир да держат.

Витаонична (витовнична) парохија.

Ова сва под Банатом.

1. Мелница одстојит од манастира 1 фертал (сахата). Имат хлебов 10, људи сут Власи чина коморског, остајет под манастиром.

2. Бистрица одстојит од манастира 1 сахат; хлебов 9, људи сут Сербли чина војинственаго под Видовцем, остајет под манастиром.

3. Рахановац одстојит једин сахат од манастира. имат хлебов 60, људи сут Власи под комором; остајут сија сва три села под манастиром. Сија же посљедујуштаја, имено: 1-о. Кула; 2-о. Црљенац; 3-е. Село Велико одсто-

јит од манастира далеко, между којими јест на средокраћу Црленџац, које (село) од манастира 4 сахата. Имат в нем хљебова 16, људи сут Сербли под комором. Кула одстојит од манастира три сахата, а од Црленца једин фертаа (сахата). Имат хљебов 15, Сербли под комором, остајет под Црленцем.

Село Велико одстојит од манастира 4 сахати, а од Црленца не имат под сахата; имат 14 (хљебов) Сербли сут под комором, остајет под Црленцем. Сад ова три села ваља да сја подвигнут црков себје у Црленци справити, почто и тако јест била црков у Црленци прежде за турскаго времена, сад разорена само познајет се и частнаја трапеза еште на столу од камена. И свештеник да им наредит се, может добро живети, наши људи сут, а земље ораће и косиће имат доста.

Парохија рукомијсна.

1-о. Брдарци одстојат од манастира Рукомије једин фертил сахата, 23 хљеба, остајет под манастиром, људи сут под комором владјенија белградскаго.

2-о. Дрмно одстојит од манастира 1 фертаа сахата; хљебова 24, људи сут Сербли под комором, владјенија бјелградскаго, остајет под манастиром.

3-о. Костолац одстојат од манастира 1 сахат; хљебова имат 39, Сербли паори под Бјелградом, остајет под манастиром.

4-о. Кленовник одстојат од манастира под сахата; хљебова 8, Сербли паори под Бјелградом. Та четири села могу се держати из манастира. А пак Петку, что су до сле держали, имат в неј 54 хљеба, од манастира далеко једин сахат, ондешни жители приготавили сут сву грађу, да правет црков. За то им еште и повељенија дати ваља, да се болше подвигнут о неј, и свештеник да им се наредит. Место

јест јако, и људи, доста при Дунаву; паори сут под Бјелградом. Еште Дубравицу село моштно приложити, што пожаревачки попови содержет, одстојит од Петке пол сахата, од Пожаревца же сахат и пол. Хљебова имат 35, паори под Бјелградом, и кад се ова два села у једину парохију учине; два свјештеника частно могућ живети.

Ексамен свјештеников пожаревачких.

Лереј Лазар Јовановић, стар љети 33, родом Бачанин из Суботици. Учил се код некојега ментера Лозана Никопоца 7 љет, и што потребователно било код него преучил. И оженив се, рукоположил га на дијаконство покојни Поповић, а на свјештенство покојни Петровић, Свидјетелство имат на свештенство, начел держати парохију зде 1719 года, синтелији не имат. Вопросен о црковном исправленији, на чем црков своје основаније положила и утвердила, од куду своје почело имат. Отвјетовал: да од самага Спаситеља имат начело, и на Петровом тврдом исповједанији утверждена, и на апостолској проповеди оци светиим основата. —

Что јест црков? Отвјет: црков јест собраније правовјерних, по реченому: „Братије ви јесте црква Бога живаго и проч. Колико тајанств црковних имат, чим же правовјерни просвјештајут сја“? Числом повјежд. — Отвјет. Седм. Которија сут; 1-о. Крштеније. 2-о. Миропомазаније. 3-е. Евхаристија. 4-о. Исповједаније. 5-о. Свештенство. 6-о. Закони брак. 7-о. Елеосвјаштеније, Вопрос. Что јест крштеније? — Отвјет: Јест умовеније. Исправлен: еште и отјатије праотечскаго грјеха и прштеније, входа у царство небесноје. —

Вопрос. Что приуготовљајет се к совершенију сја тајни? Отвјет. Чиста вода.

Вопрос. За што њест ина која влага на сјеје определена, веће вода. Исправлен. Аште и јест некоја причина

сему, обаче јестеством својим, јако вино, ракија, не сут пријатни ко очиштенију и измовенију јако же вода. —

Что јест форма? Отвјет. Крештајет сја раб божији; имја рек; во имја оца, амин, и сина, амин и светаго духа, амин.

Прочим посљедователним знајет добре форми.

Вопрошен о сих седм тајинства, која јест главњејша, и без које не может се человек спасти сја? Отвјет. Крештеније, и без сеја тајни не может нието у царство небесноје отити, а без других может, како ти, на примјер, младенци крштени что немогут кромје две тајне на себе примити. — Десјат заповедеј божијих ведјет, сам гдје што смета, ваља да се исправит. — У колико членов вјера наша састојит, не ведајет. Исправлен, во 12 членов, јако: вјерују во јединого Бога и прочаја. О чем во исповједанији православнија вјери јавно показујет, чему који член учит. Грехове смртне зна, и који вопијут на небо, о отиштенији и проч. Книги читајет средне. Појет самогласно. Пишет доста добро. Своја домашнија имат: попадију и једину дштер на удадбу, боаше никога. Книги: 1 требник кијевски мали; 1 литургију московскују са типиком, отнеа му владика Максим. 1 псалтир србски рукопис со посљедованијем; 1 молитвослов кијевски; 1 епитрахил свилен полован; крст сватогорски нов и други ветх; 1 наруквице ветхе. Дом и покућје по сиромашко. Винограда, что имјел, третији год како туча бијет, веће напустиа. Животних: 1 коња; 20 пресједа, 2 ливаде кунил; нив орањих не имат ниже сјејет.

Јереј Јосиф Савич, родом Белградац, стар 28 лет. Учил таможе код владике Николаја, бившаго Ексарха митрополитскога србски. По сем код даскала Герасима учил гречески читати, и писати и говорити по гречески, и граматiku начел бил. По сем оженив сја, рукоположил та на степен дијаконства владика Максим, а во свештеника

господин покојни митрополит. Свидјетелства не имат. Определен со сингелијеју здје ва Пожарејцје поповати, се уже 4 лета совершила сја. Начином попа Лазарја бист редом вопрошен, бест могл отвјетовати. Тајинства црковна ведајет добре, тако и форме знајет. Что же пак, које тајинство силу в себје носит? Того неvědајет ни мало. Десет заповједеј божијих зна, гдје что смета. У прочих должности својих мало исправлен јест. Читајет книги словенскија и греческија доста добро за невољу. Појати гречаски и сѣрбски самогласно зна. Писати обојим јазыком может. Имат своја книги: 1 требник московски; 1 псалтир московски; часослов московски; 1 епитрахил свиден; крст водичарски светогорски; наруквице свилене. Домовних: попадају и једно детја женско. Дом; виноград 3 мотике. Башчицу малену; 2 коња; 12 пресједа; 1 ливаду од 4 косе; ораће земле не держит.

Јереј Јоан Томић, стар 26 лет, родом из Карловца. Учил сја тамо же код покојног Јоана Бркића до седмија катисми. Оставши же сам, занат учил абажилук. И пак стојал код малаго Стојка Ферфарије (Фехи-рроварије) у фурдажијници, 8 лет торговал. По нешто немецки и талијански знајет, можетсја разговарати. После пак примилисја ученија книжнога, некоје вреија сам прочитаја. Оженил сја, и покојни архиепископ кратким временом рукоположил на степен дијаконства и свештенства сам, се уже 4 лета и пол совершила сја, здје пак дал му нурију со сингелијеју того же време. Читати может доста добро, писати такожде, појати такожде, и на литургију греческо потребујуште пјетије. Тајинства црковна знајет, тако и форми зна, ва плодих же тајинстав сих бест извјестен. Десјат заповједеј божијих не ведајет добрје на уст. О догматје православнија вјери поведати недоумјет. Правило црковноје состављати может. Имат својих книги: 1 требник московски; 1 псалтир

кијевски; часослов кијевски; празнично евангелије и апостол Лвовски; 1 часослов гречески; 1 епитрахил свилен полован; крст светогорски; 1 фелон од чита; 1 стихар од платна; једине наруквице по зеленој кадиџи златом везене. Домашнија своја: матер и попадија. Дом код цркве блиско, покуће и посуће сиромашко. Честно держит сја. Виноград један 5 мотики, а у Карловци 5 мотики; јединога коња, бољше ни што.

Јереј Стефан Аранитовић, стар 19 љет, родом из Баната. Здије расл и учил сја код мештера Павла 4 љета, преучил наустичу псалтир, тропаре и посљедователно код Софронија Ексарха. После сам читал октојихон код Ексарха Максима. И оженив сја, рукоположил јего на степен дијаконства владика Исаија. Во свештеника же по том кратким временом владика Максим, намјестила јего здје ва парохију Ексарх Максим. Сингелији не имат. Держи нурију уже година днеј минуло. Вејачески подобајет му Сингелију узети, и за њу да напoлнит потребователно. А пак што без вопроса у нурију поставлен, благословителнија вини не бивши, јест дивно. Читати может доста добро. Појати српски зна самогласно. Писати доста лепо и брзо. Тајне црквене знајет, тако тајинств сих форми, како извјестије из двора послато лепо научил и очитао пред мноју на изуст. Десјат заповједеј божијих знајет добре на уст одчитав. Заповјед црквону не ведајет у колико членов вјера состојит сја православно католическаја ведајет. Књиги својих имат: 1 псалтир сѣрбски; 1 молитвослов кијевски; 1 луновник московски; десјатословије, 1 требник кијевски и епитрахил свилен, крст од древа свјатогорски. Домашнија своја: попадију и једино дјетја женско. Дома својего не имат. Бил добар, да сја пошље у Пореч, докле и друзији приспјејут. Пол мотики виноград сада више не имат; 1 коња; 5 кошници.

Парохија пожаревачка, што них 4 свештеника и пјати Ексарх содержит, здје ознаменујет сја.

1. Варош Пожаревац, људи сут војинствени и коморски, хљебов имат 226 под Бјелградом.

2. Црнићи одстојат од Пожаревца једин сахат. Хљебов 29, људи Србли коморски под Бјелградом.

3. Царина одстојит од Пожаревца пол сахат. Хљебов 40, људи сут Србли коморски под Бјелградом.

4. Дубравица одстојит од Пожаревца 2 сахата. Хљебов

35. Учињено за прилику како јест кад ва Петку наредитеја свештеник и соградитеја црков, да сије село приложитеја под Петку не одстојит бо болше развје пол сахата. Људи сут коморски под Бјелградом.

5. Ђириковац одстојит од Пожаревца пол сахата. Имат хљебов 33. Онде јест била стара малена црков, од брвана сосјечена. Како сад изволително будет, њест далеко од Пожаревца, могућеја служит. Људи сут пазри под Бјелградом.

6. Бобушинац одстојит од Пожаревца пол сахата. Хљебов 11, људи сут Србли, коморски, под Белградом. Остајет под Пожаревац.

7. Драговци одстојат од Пожаревца пол сахата. Хљебов имат 16, људи сут Срби под комором, Бјелграду подлежит. Остајет под Пожаревац.

Сума 390 хлеба.

Дијакон Василији пожаревачки, стар 23 лета, родом из Баната, Сервијскија епархији, в селу Кули, Учил первјеје книгу в манастирју Раваницје, код покојнаго даскала Стефана; по сем здје у Пожаревац код Павла Мештера и сам помагател бил у школи дјети воспитовајушти, како по сем сам содержававал два лета. И оженив сја руко-

положи га на дијаконство владика Максим Несторович, прошла година днеј од Петрова дне. Читајет книги средн, могл би и болше, кад би трудил сја. Имат писмо доста лепо учено Сербски самогласно појати. Правило црковноје ординари может составити. У званију својему дијаконскому јеште добрје неизвјестен; за љеностију лежит. Тајне црковне знајет, али из неке унијатске книге учил. Исправлен сие: 1-о. Крштеније. 2-о. Мирзпомазаније 3-е. Светаја Евхаристија. 4-о. Покајаније. 5-о. Свештенство 6-о. Частни брак. 7-о. Елеосвештеније. Форме седмих тајин зна именовати, но не сваку из уст. Десет заповједеј божијих ведајет, гдје што смета. Догмат светија православнија католическија цркве у колико членов состојит, ведајет и по мало разумјевајет. Книги својих: једин псалтир московски и 1 буквар кијевски; 1 наруквнице свилене; 1 крст водичарски. Дома својего не имат, него у келији код цркве стојит. Жѣну и једино малено дјета. За храну верло мучно идет другому на жотву и ижиња храну. Својего другога не имат ничто. Отец и брат му стојит у Жабари с домоу.

Дијакон Стефан из села Дрвна, парохије рукомијске, стар 20 љет. Учил книгу здје код мештера Павла 3 љета, преучил наустицу псалтир, и евангелие 2 крат. Апостол и октојихон пречитал 1 крат, по том ва Белграду код даскала Стефана 1 годину днеј, обучава сја, после оженив сја, ва горје именову селу, по малом прошлом времени рукоположил га на дијаконство владика Максим, прошла година. Дал владика 1 златник, и ради поповства дал 2 дуката, тако и пропало, не га не запопиши. Од нели же задијаконил сја, здје у вароши учит сја дијаконовати. Квиги читати может полако, али гдје что лажет кад чатит. Что пишет может сја прочитати. Појати не зна. Тајне црковне са формами вест изучил. Десјат

заповједеј божијих не зна. Не зна сиромаш по том ни-
что резумјевати силе что чита. Книге не имат ни-
какве. Домашни јего: брат, матер и попадија. Дом и сиро-
машно покуће; 4 вола; 2 краве; винограда 3, мотике 12;
ливаде и земље ораће, болше ничто.

В И З И Т А Ц И А

Ексариата Пожаревачког, Церквах и Свештеников.
Сочинена Ексархом қир Мақсимоу Ратковичем
про љето 1733.

Црков поречна,

Храм свети Николаје, здата лето 1730.

Црков с поља стени од камена, покривена шиндром, убе-
лена кречем. Звопо једно имејет.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена, на неј покров
од картуна, долни и горни. Чирака од туча 2; Евангелије
московско лено, и летургиа московска. Антиими(н)с митропо-
лита Викентија. Проскомидиа у духару, на неј по-
кров од картуна; чирак један од туча. Потир и дискос од
калаја; звезда и кашика од сребра. Дарка свилена 3; ка-
дилница од туча; петолетница од калаја; нафорнице бакарне
2; чаши служабније око проскомидије; филцана 2; ибрика
за теплоту 2; умивалница имејет.

Одежди црковније. Од платна 3; од мусула црвена 1;
стихара од картуна 3; петрахила од картуна и од свиле
4; наруквице од картуна и од свиле троје; појаси с пафтами
од пиринча 2;

Споља крст са распетијем велики над дверима апосто-
лов 12, и молениа по среди их. Двери нове, катанетазма 3
од картуна. Икони по 5 са стране, и други које вакови икон
12. Кандила мали од туча 6; завеси пред иконами од шпа-
лира немачкога 2; полиелеј од стакла, који прима свешти

6; чирака велика од камена 2; и чирака ваходна од же-
леза 2; стол архијерејски са прочими столови сут (прости).

Книги црковне апостол кијевски 1; октојих московски
1; петогласник 1; псалтир кијевски 1; и псалтир сербски
с тропари и кондаци, рукопис 1; пентикостар сербски 1; три-
јод и поучение московско; пролог московски 1; почине се
месеца септембра, ва себе садржит месеци 6; полустав ки-
јевски 1; катавасија влашка 1.

Препрата женска ни што више само чирака дрвена 2;
икона неколико мали; купели не имејут, него једна руна у
земли; миропомазанија не јест; црков неосвештена.

Свештеник. Поп Димитрије Поповић, родио се у
Поречу, на дијаконство и свештенство рукоположен господи-
ном митрополитом Мојсејом лета 1724 фебруара 23. Синге-
лије не имејет. Духовника имејет Јоаникије јеромонах и
Зуграфац; последни крст исповеди се о рођаству лета
1733. Литургију појет, правило одржават; 7 тајин црковни
знајет. И тој јест вадов лета 2, мушко дете имејет једино на
име Јоан.

Что имејет своје? Требника московска 3; и октојих
московски 2, који примајут гласи ва 8; полустав кијевски;
псалтир московски с молитвами 1; саборник сербски 1; ми-
неј обштак московски 1; десетословије 1.

Окрут свој. Фелов и стихар од картуна; петрахил и
наруквице од свиле; појас пастве сребрне.

Црков Мајдан-Печсна,

Храм свети Арханђел.

Црков ва нутр. Стара саграђенијем од камена; сврху
покров шиндром. Ва олтари трапеза од камена даском опер-
важена, и покривена картуном, и на трапези антими(н)с го-
сподина митрополита Мојсеја, којего јест принесал протопоп

Богосав поречки и поставио јега тамо; и кадилнице две и стара и нова од пиринча.

Проскомидија. У духари малена и покривена платном; и потир од меди жуто и звездаца, и кашике и дискос од бакара; две тепсице анафорнице; и саџан за водицу, и умивалница имају.

Одежди. Црковнија одежди од картуна тако и сти(х)ар од картуна; појас павте од меди; наруквике од богасије црвене; епитрахил од свиле зелене.

Споља на предверија. Катапетазми од картуна 2; и са стране по три иконе, и завеси од шпалира немачкога; налона проста од дасака; кандила пред иконама од пиринча 6; црква свеода не имају; и полијелеј од стакла, који прима свећа 6.

Книги црковније. Октојих сербски, осмогласник, минеј московски.

Припрати женске не имају; звоно имају скорошње, освештенија није примило.

Свештеник и што своје имају? Калугер и Зугразац постављен господином Мојсејом лето 1737,⁽¹⁾ имају, полустав кијевски 2, једин московски, 1 псалтир кијевски маличак; 1 крст окован; 1 епитрахил од кадифе црвене; један панагијар, 2 окована. А калугер седи у ћелији црковној.

Црков Тршна,

Храм свети Николаје.

Црков стара, сврху обновљена, по крову шиндром, а стени од каменија древне, не знадугу чловјечи, кога поче-так јеј.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена покривена платном белим; антими(н)с госп. Мојсија, проскомидија у дувару ма(ле)чка, и умивалница у духару.

⁽¹⁾ Неће бити 1737, већ 1727, по што је митроп. Мојсије умро 1730.

Одежди црквени. Одежде од платна бела и стијар од картона; наруквице од мусула црвена; 1 божогробскаја каница маљечка; епитрахил 1 од мусула; звоно не имејет. А црков освештана рукоју владиком Стефаном; анти-ми(н)с митрополита Мојсија.

А свештеник бил поп Нешко, који јесте затворен у Темишвару, и не зна се, што имејет своје.

Црков манастира Горњана,

Храм Ваведеније Богородици.

Црков стара са једним трулом созданијем од княза Лазара, сврху шиндром покривена и неубелена.

Ва нутр ва олтари трапеза сазидатаја од камена и на неј покров од свиле жуте. Антими(н)с госп. патријарха Арсенија. А на трапези чирака мали од меди два имејет. Проскомидија у духари малена, и умивалница. Потир од калаја, капика од меди; дискос, звездаца од бакра; кадилница од меди, 1 петолбница од калаја неосвештата.

Одежди црквније. Од бега бела 2; од мусула црвена 1, и стара од мусула црвена 2; епитрахила два, један од свиле а други од мусула морастог; појас тканица од памука, а навте од меди жуте, и наруквице, 1 од кадифе зелене, а друге од мусула црвена.

Споља над дверма икона, са стране једне 4, а здруге 2; кандила од једне стране два а здруге два, и свега четири и на предверија катанетазме картуна.

Книги црквне. Саборник србски разрушен један; октојих првогласник један и петогласника 2, сва три србски; псалтир србски један и московски 1; један тестамент московска, једна менеја (минеј); један златоуст бугарски; четири рукописа пролога србска 3; једна книга: правило светаго Григорија Синајита родославије, невен од

куду јест; и гробница светаго Григориа Синајита. Звона не имејет. За освештеније не зна се, може бити од пр(в)и времена да јест, за сада није.

Ване цркве. Потребити сасуди, што имејет: котлић бакарни што прима шест оке воде; паки поманши два котлића по од две оке и пол што может примити; и две тенцере с капци; танира дрвени осам; и служебник један од бакара; и две калајалије велике.

Вински сасуди. Каце две код винограда и свака прима по две хиљаде (ока) ва себе; велики хардов⁽¹⁾ један, који прима во себи 800 (ока). Виноград монастирски са свим мотика петнајест, и воденица монастирска код винограда близу, Казанчић малечак, што припече ракију од седам ока бакра.

Свештеник Данило Јеромонах игумен пребивајет и книги своје имејет: псалтир србски; један акатистар кијевски; а мартолон⁽²⁾ сотирија, наука християнска. Један ене-трахил од свиле жуте, а други од свиле беле; један пана-гиар стар од кипариса.

Црков Каменовска,

Храм 40 мученика.

Црков саграждена лета 1730 стени од чатме, покров од шиндре, духари неубел(ен)и, свод неимејет.

Ва нутр ва олтари трапеза од камена, покров од картуна, антими(н)с владике Максима Несторовича, и на трапези 1 чирак од туча стар и литургија србска из Ресаве; проскомидија од дрвета; дискос, звездица и кашика од те-нећета, дарка сва три од картуна.

Одежде црковне. Одежда од бега бела, и стихар од бега бела из Ресаве, појас од памука, наруквице свилене из Ре-

(1) Хардов од мађар. *hordó* = буре.

(2) Треба да је написао Мартирологион.

саве, појас од памука, нарувице свилене из Ресаве, и на пре-дверија катапетазме од картуна турска.

С поља икона неколико стари са стране и двери старе, а друго од хартије, имејут неколико образа шанпа (штампана); и кандила од пиринча свега четири али нова.

Припрат женски икона неимејет ни кандила само два чирака од дрвета проста. Крстилнице не имејет по рупа на земли. Освештата црков нест.

Свештеник. Поп Димитрије житељ од Ресаве, из села Гложани, рукоположен на дијаконство владиком Николајем, лета 1731, сингелију не имејет, летургију појет. Духовника имејет поп Арсеније Ресавски, последни крат исповедил се о Васкресенији 1733.

Криги своје: Имејет требник московски, октојих, петогласник србски; псалтир србски. Звона не имејет. Освештенија нест пријела по требујет.

Манастир ресавски.

Храм свети Тројица.

Црков стара стени од каме(н)а и трула на великој цркви пет, а покров од олова стари, и опште кад саграђена тада и покривена.

Ва нутр ва олтари трапеза од камена, покров на неј од картуна немачка; и чаршав од бега; и један јастук од свиле морасте; и чирака немачка од дрвета два, и од пиринца два, и крст окован на трапези; проскомидија у духари, покривена ћочем⁽¹⁾ немачким. Потир и дискос од калаја, звездица од бакара. Кашика сребрена; чирака на проскомидији од меда два; дарци од свиле црвене свих три.

Одежди црковни. Фелона од халасте свиле једин, и од зеленене један и пручараст један; фелон свилен, и сти-

⁽¹⁾ Управо ћочем од мађарске речи Gyölcс = фино ланено платно.

хара свиљена четири; велона од беа бела 4; наруквице свилене петоре; и тканице двоје, павте од пиринача.

Споља на двер(и)ма крст са распетијем; и владични престол; и апостоли лик; все иконе, са стране свех и двери нове и над предверија катапетазме од картуна турска, и кандила осам од калаја; једно сребрно, једно од билура пред распетијем; и по(лије)леј од дванаест свешти.

Книги црквоне. Евангелије московско; апостол московски; типик московски; тријод московски; октојих кара-влашки штампа(н); минеја 12 московски; поученије неделам московско.

Припрата женска расипана, сврху била мунара турска, а сад обнавља се. Звон(о) имејет једино; крстанице не имејет. Освештенија требујет; може бит некогда ва преждни времен.

Игумен Јоасаф тамо пребивае са братијама. Игумен Јоасаф покалугерио се у Ресави; родом од Бачке; рукоположен на оба степена владиком Стефаном Љубобратићем, и сингелију имејет господина митрополита Мојсија Петровића. Духовника имејет Данил Горњачки; последњи крат исповедал се о Сашастви светаго Духа, лета 1732. Летургију појет, правило обдржава.

Книги Игуменове. Книги своје имејет: псалтир србски; требник московски; минеј московски праздником, и општи; каноник; и часловац московски; толкованије евангелскоје, Еврема Сирина. Тастамент московска лена.

Поп Арсеније, жител од Мораче, подриклом Херцеговац. Рукоположен на дијаконство владиком Арсенијем херцеговачким, а на свештенство госп. митрополитом Мојсијом. Исповедал се духовнику Данилу Горњачкому последни крат о рождеству Христову 1733. Правило обдржава, летургију појет.

Книги своје имејет: псалтира рукописни 2; требник московски; часловац московски.

Поп Виктор, родом од Херцеговине, покалугерио се у Морачи. Рукоположен на дијаконство владика Арсеније Херцеговачки, на свештенство Доситејем Валевски. Исповедал се духовнику Данилу Горњачком последни крст о Успенији 1732. Летургију појет, правило обдржава. Книги своје имејет: часловац московски; псалтир московски; требник московски.

Јосиф дијакон жител од Пореча, покалугерио се у Ресави. Рукоположен на дијаконство владиком Исајијем Антоновићем. Исповедал се духовнику Данилу Горњачком. Летургију појет, правило обдржава, последни крст исповедал се о Успенији.

Книге своје имајет: један псалтир московски:

Поп Димитрије родом од Херцеговине подриком Пешић, престригао се у Морачи, рукоположен владиком Арсенијем Херцеговачким на оба степена. Исповедал се духовнику Данилу Гоначком, лета 1730, последни крст о Ваведенију лета 1732, летургију појет, правило држит.

Книги своје имејет: псалтир рукописни и требник киевски.

Мојсеј монах жител од Будима, постригао се у Ресави. Духовника имејет Герасим Студенички исповедујет се, и пречесчујет се. Книги све не имејет.

Церков Параћинска,

Храм светог Атанасија.

Црков зданијем од ћерпича, покривена црепом, олтар од дрвени дасака.

Ва нутр ва олтари трапеза од дрвета и покров на трапези од картуна; чирака од туча два; антими(н)с госп. митрополита Мојсија; олтар (имејет) свода; потир и дискос и звездаца и кашика не имејет, од тенећета, и дарци од мусула црвена.

Одежди црковне. Одежда свилена једна, једна од му-
сула црвена, стиар од свиле један; епетрахил од свиле жуте
један; нарукнице од свиле жуте једне.

С поља икона са стране по шест и двери старе и кан-
дила од меди пет; на предверији завеси од картуна; поли-
јелеј од туча, који прима свешти дванајест.

Книги црковне октојих, петогласник, један тестаменат
Московска.

Припрат женска икон са стране по три и свега седам
икона. Крстилнице нејест, миропомазанија нејест. Звона име-
јет два. Црков неосвештата, а била цамија турска.

Свештеник поп Петар, родом од Колашина, руко-
положен на дијаконство владиком Николајем, а на све-
штенство владиком Максимом Несторовичем исповедал
се духовнику Арсенију Свето-Павлцу, последни крат о
Успенији. 1732, летургију појет, правило держит, синћелију
не имајет.

Книги своје свештеник имејет: полуштав московски. Псал-
тир московски; летургија московска; десетословије московско,
имејет једино дете мушко именом Јоан. И бил еште једин све-
штеник, пак побегал у Турску са свим домом, а
они Параћински, и онај, што је отишао, именем Стефан, за-
једно су се и задијаконили и запопили једне годне.

Параћи хлебов 28

Видово 13

Мириловац 12

Плавна 9

Мало Видово 13

75

Параћану сије надлежи на 2 свештеника.

Велика Мутница и црков осветити и једног свештеника
наместити.

Мутница Велика има 32 (хлебов).

Црков Мутнична, Храм светаја Тројици.

Црков саграженијем од камена, покривена шиндром, не убелена, ва нутр свод не имејет.

Ва нутр ва олтари трапеза дрвена, покривена картуном, антими(н)с госп. митрополита Мојсија Петровича. Проскомидија у духари, покров од беза; потир, и кашика, и дискос и звездица свех од тенећета; и дарци од мусула црвена; Летурђија се не појет; тим људма попује свештеник параћински.

Одежди не имејет, и стиара не имејет, потребна нејест; звона не имејет, освештена не јест.

Припрата женска крстилицу не имејет, миропомазанија нејест.

Црков Сталаћсна.

Дрвна, ничто своје не имејет. Храм не зна се. Книга не имејет, окрута не имејет, а попује поп параћински.

Монастир Раваница, Храм Васнесеније Христово.

Црков стара од камена са пет трула на великој цркви, покривена цреп.м, убелена кречем.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена изидата; покривена картуном, и чирака на трапези медени два, и крста окована 3; проскомидија у духару исписата и покривена мусулом; потир и бљудо, звездица и кашика сребрно, и дарци свилени, кадилница сребрна, ручка сребрна.

Одежди црковни. Одежди свилени 6, од мусула три, и стихара свилена пет, и један од беза; наруквица пет пари свилени, једне од мусула црвена, орара два свилени, појаса са павтами од меди четири, панагијара три у кивоту, и чашица сребрна у кивоту, ибрик и леђен у олтару.

Споља иконе нове и крст са распетијем, и шест икона велики, и апостолских дванаест образа и престол Христов по среди их и вандила од сребра четири, и катапетазма на предверија од картуна, и два чирака ваходна од железа.

Црковни книти апостола србска два, и московски један; евангелије московско оковато и летургија московска: минеја 12 на мало коло; пролога два комата, сваки садржит по 6 месеци; и паки пролога четири редом што ходет; и паки друго евангелије московско без окова; псалтира 4, два московски и два србски; и тастамента кијевска; поученије московско једно; осмогласник московски један, и петогласник србски један, саборник србски један; тријод московски један а други србски; летургије три, две србске; три молитавника србска а један московски; и часловца три србска, један-московски.

Припрат женска. У припрати налоне две, и гробница Романова; и чирака два железни, ваходна; и крстилица од камена у духари узидата; миропомазанија не јест. Звона имејет два. Освештена црков не јест.

Сасуди окром цркве казана монастирска два котла велика два, тенцера велика с капком једна; котлића поманши два, и тенцера средни седам; тепсићака служабски два, тенцера мали три, калајлија велики четири и мали танира 25; кашика калајлиски дванајет; тепсије бакарне велика три, сахана бакарни 12; аван што се сол туче један; сланика од калаја. И винограда монастирска 30 мотика.

Нареждени Гаврил калугер, жител од села Бигренице, рукоположен владиком Михаилом пожаревачким на обоји степени; и престригао се у монастиру Раваници духовнику Данилу Горњачкому, правило држит, летургију појет.

Книге своје имејет; полустав московски и часловац србски и требник угровалахиски.

Георгије Јеромонах жител од Карловаца, рукоположен на дијаконство госп. митрополитом Викентијем Поповичем, на свештенство владиком Доситијем Валевским.

Книги своје имејет полуустав кијевски; требник кијевски; саборник србски; часловац московски.

Исповеда се духовнику Арсенију Свето-Павлу о Васкресени, лета 1733.

Гаврил јеромонах жител од Шапца, рукоположен госп. митрополитом Викентијем Поповичем на дијаконство, на свештенство владиком Доситијем Валевским. Постригао се у Врбнику; исповедао се духовнику Арсенију у Љубостици, лета 1733 о Васкресени; правило држит.

Книги своје имејет: полуустав кијевски; требник кијевски; часловац србски. Имејет шест мотика винограда своје.

Стефан јеромонах, жител од села Раднице; рукоположен владиком Софронијем Арадским на дијаконство, на свештенство владиком Максимом Несторовичем. Летургију појет, правило обдржават. Исповедао се духовнику Данилу Горњачком последни крат о Васкресенију, лета 1733.

Книги своје имејет; један часловац московски; и три мотике винограда.

Софроније дијакон, жител од села Јазска; рукоположен владиком Николајем Димитријевичем на дијаконство.

Книги своје не имејет. Исповедао се Данилу Горњачком последни крат о Васкресенију, лета 1733; правило обдржава; летургију појет.

Црков Смолиначка,

Храм свети Петоварни мученик.

Црков зданијем од дрвета, духари од чатме, не убелена, покривена шиндром; звона не имејет.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена, покров од беа и чирака два; једин дрвени а други од пиринца; стар потир дискос, звездица и кашика од калаја, и дарци сва три од морастога картуна.

Одежди црквоне. Одежда од мусула црвена једна, од беа бела једна, и стихар од беа један, и наруквике од мусула црвена, појас, павте од пиринча, епитрахил од мусула црвена.

Споља. Иконе са стране по две и кандила свега 4 од туча; на предверима катапетазме од беа.

Книге црквоне имејет: октојих, рукопис стар; и саборник вендички⁽¹⁾, псалтир србски лознаш.

Припрат женска иконе не имејет, крстилник не имејет; звона не имејет, освештеније пријела рукоју владике Стефана Љубобратича.

Свештеник Марко жител од Земунa, на дијаконство владиком Николајем, на свештенство г. митрополитом Мојсијем. Исповедал се духовнику Христофору Студеничком последни крaт лета 1733 о Рождеству. Летургију појет.

Поп книге своје имејет: летургију московску, требник московски, псалтир московски. Имејет једно дете мушко, именем Васа; имејет свој виноград.

Монастир марјански,

Храм свети Николаје.

Цркв старa зданијем од камена, покровена шиндром, не убелена. Ва нутр свод имејет од камена.

Ва нутар ва олтар трапеза од камена, покривена картуном, и чирака два од белогa тенећета, проскомидија у духари и на нем покров од картуна, и чирак један од тенећета, потир, дискос, и кашика и звездица од калаја покровци од картуна.

(1) Јамачно Венедички = Млетачки.

Одежди црковнија не имејет. Звона не имејет, црков пуста, доста поћи имејет од села.

С поља икона са стране по три, и крст са распетијем, и двери старе лепе. Припрата женска не имејет, крстилице не имејет, миропомазанија не имејет, книги црковније не имејет, одежди своје не имејет.

Свештеник Радосав жител од Видина, рукоположен на оба степена владиком Симеоном Видинским; и правило држит; исповедал се духовнику архимандриту Василију Пекском у последни крат о Васкресенији лета 1733. Држит правило, летургију појет, окрут имејет, одежду од мусула црвена, и стихар од свиле, наруквице од мусула, и појас павте од пиринча.

Книги имејет саборник србски, октојих и псалтир московски, требник и летургија московска, епитраил од мусула. Синов имејет пет и дштер пет.

Црков Градишна ;

Храм свети Архистратиг.

Црков зданијем од древета, покровена црепом, саграждена лета 1720, и убелена кречем. Освештата рукоју владике Стефана. Антими(н)с госп. митроп. Мојсија Петровича.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена, покривена мусулом црвеним, и по трапези чирака од меди два, и проскомидија дрвена, покров од картуна, у проскомидији чирак од туча један, путир и кашика, дискос, звездица од балаја, дарка свих три од свиле црвене.

Одежди црковни фелона два од беа бела, и стихар од беа бела један, и наруквице од свиле црвене, и појас са павтами меденим, петрахила не имејет; него свентенчаски.

С поља преддверија од картуна; икона са стране десне три, а с леве две, и двери старе; кандила медена пет и два чирака дрвени.

Книги црковнија; псалтир србски, октојих србски, петогласник србски, требника два србска, апостол србски један.

Припрат женска: крсталница имејет од камена и миропомазанија не јест; звоно имејет.

Свештеник Милић, родом од Лувиговје, рукоположен на оба степена госп. митрополитом Мојсијем Петровичем. Исповедал духовнику архимандриту Василију Пекском последни крст о Васкрсени, лета 1733. И правило држит и летургију појет. Книги своје имејет: подустав московски, требник московски, евангелије србско, летургија србска. Имејет једино дете мушко. и сингелију имејет од г. митрополита Мојсија Петровића.

Црков Кленска

Храм не зна се.

Црков стара и расипана, а на пустем селишту, не појет, нити што своје имејет.

Свештеник Петар, родом од Скопља, рукоположен владиком скопљанским именом Костандин. ис: правило држит, последни крст исповедал се духовнику Димитрију о Васкрсени, лета 1733.

Книги своје: Требник московски, летургија србска, апо-
стаол рукопис, октоих првогласник србски, петогласник србски.
и синов пет имејет, први лет 18, и други по нему. И син-
гелију имејет госп. митроп. Мојсија Петровића.

Село Затоње.

Поп Исак у селу седит, цркве не имејет. Поп родом од Булинска поља, рукоположен владиком Јоаникијем

Темишварским на оба степена. Правило држит, исповедал последни крат архимандриту Василију Пекскому о Васкрсени, лета 1733.

Книги своје имејет: псалтира два србска рукописа, октоихон рукопис, петогласник, требника два србска, летургија рукопис, епитрахил црвен од мусула. Сингелију не имејет, имејет једино дете мушко, осам лет.

Црков Голубачка,

здата лета 1728, храм није се нарекал, на о посвештенију да наредит се,

Црков зданијем од камена покривена шиндром, неуборена. Антиминса не имејет, црков не освештата.

Ва нутар олтара трапеза од камена покривена картуном, на проскомидији чирак један од туча, а проскомидија у духару, покров од беа, потир, и дискос и звезда од меди, кашика од калаја, и дарци сва три од картуна.

Одежди црковни. Одежда од платна, појас с павтами од пиринча, наруквице од богасије црвене, епитрахила не имејет, кадилнице не имејет.

С поља предверија од картуна, икона са стране по 6 иконица којекакви, двери не имејет, чирак један од камена, један од дрвета.

Книги црковни: Евангелија не имејет; летургија србска имејет, октојиха не имејет, саборник московски један. Жёнске припрате не имејет, крстилнице не имејет. Звона не имејет. Миропомазанија не имејет.

Свештеник Н и к о л а, родом од Херцеговине, постављен на оба степена владика Арсенија Херцеговачким. Исповедал се, правило обдржава, последни крат исповедал се, духовнику Алексију лета 1733 Васкрсени.

Книги своје имејет: полустав московски, требник московски, имејет једина сина од петнајест лет. Сингелију не имејет.

Манастир Рукомија,

Храм Вазнесеније Христово.

Црков. Духари од камена, покривена црепом. Свод имејет, и звоница пред црквом, и звоно једино.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена, и покрови оба од картуна немачка, и чирака медни два. Евангелије московско лепо, летургија србска штампа. Антиминс госп. митрополита Мојсија, и јего рукоју освештата, проскомидија у духари безом, и чирак једин од дрвета, потир, и дискос и звездаца од калаја. и кашика од калаја, дарци од богасије црвене.

Одежди. Црковне одежде од богасије црвене (2); стихара од богасије, наруквице од мусула црвена једне; од кумаша црвена једне; појас павте од пиринча; кадилница од пиринча; умивалница дрвена; ибрика два топлотна, и чаше службене око проскомидије од стакла, јздан петрахил од свиле жуте, а други од богасије црвен.

Споља на предверија икон са стране десне три, а здруге две; и кандила 3 од меди, икона које какви 10; старе иконе.

Книге црковне: Саборник србски; апостол московски; Псалтир србски а други московски; минеј обшти московски, тријод посни, србска штампа; Лазаревац, дуковне србски.

Припрата женска зданијем од дрвета, имејет на стени на писат страшни суд, и гробница светаго Мартирија Синајита.

Игумен Димитрије родом од села Смолинца, рускоположен на оба степени патријархом Калиником

Пекским. Исповедајет се духовнику Висари ону Рукомиском последни крат лета 1733 о Васкрсени, исповедал се духовнику архимандриту Василију Пекском. И тој игумен Димитриј, човек стар, од неведенија, летургију не појет, у цркву ходит и пречестујет се. Своје ничто не имејет, све монастирско обште.

Гаврил Монах родом од Влашке, исповедет се духовнику Висаријону Рукомиском, последни крат оцу Архимандриту Василију Пекском, лето 1733 о Васкрсени и пречестујет се, у црков ходит.

Сасуди вински: каце 2 велике, по десет хилада (ока) и казан монастирски 1, и винограда монастирска имејет 16 мотика, и хардови има два по 20 хакова; и три ћелије око монастира.

Поп Гаврил из Ливадице. којим јесте попадаја жива, и там он стојит и служит летургију и правило држит; а родом јест од Влашке. Рукоположен госп. Мојсејом на оба степени.

Книги своје имејет: требник угровлахиски и часловец кијевски, епитраил од свиле морасте.

Црков Барична,

Храм светих 40 мученик.

Црков стара и расипата, летургија не појет се, никакове службе не имејет, книга не имејет, окрут не имејет ничто своје потребно.

Свештеник Илија житељ од Пожаревца, рукоположен на степену владиком Николајем Димитријевичем 1730; духовника имејет, последни крат исповедал се оцу архимандриту Василију Пекском, лета 1733 о Васкрсени; правило обдржава, летургију појет, сингелију не имејет.

Окрут свој имејет, одежду од платна бела, епитрахил од мусула црвена; и наруквице од свиле црвене; и треб-

није московски; и псалтир србска штампа; и летургија србска штампа а из пожаревачке цркве.

Имејет једино своје дете мушко, именем Пантелија лета 6, а друго именем Сава, лета 4.

Свештеник тој седит у другом селу зове се Бикотинци, а где је црков, Барич зове се село.

Манастир Туман,

Храм светог Архистратига.

Црков духари од камена, покривена циглом, стара црков свод од камена.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена, покривена безом белим, и друго ничто више не имејет, ни Евангелија, нити летургије на трапези; и проскомидија у духари, на неј покров од бега бјел; потира не имејет, дискоса не имејет, ни звездице, ни кашике, ни дарка, ни кадилнице.

С поља икона Христова и Богородице имејет, двери не имејет, завјеса не имејет, икона други не имејет, кандила не имејет, припрате не имејет, крстилнице не имејет, миропомазанија не имејет.

Одежди. Црковни одежди беле од бега 2, и стихар од бега бела једин. Книги друге не имејет, само један октојих србски разрушен, епитрахил не имејет, наруквица не имејет.

Калугер Исајија родом од Херцеговине, рукоположен на оба степена владиком Арсенијем Херцеговачким; духовника имејет, последни крст исповедал се духовнику Алексију. лета 1733, летургију појет.

Книги своје имејет: требник угровлахиски епитрахил од мусула црвена, и законик рукопис србски, светогорац калугер писаа.

Манастир Витаоница.⁽¹⁾

Храм Успеније Богородици.

Црков. Духари од камена покров од црепа, опред прве шатор од дрвета, црков дрвна.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена покривена мусулом црвеним. Евангелије московско лепо, и литургија србска штамна. Антимисе владике Михаила и освештата владиком Михаилом Пожаревачким; проскомидија у духари покривена безом; умивалница у духари; потир, дискос, звездица, кашика свех сребрно, и чирак железан један, и дарци од свиле сва три.

Одежди црковни од свиле црвене једна, и стихар од свиле зелене један, паруквице од свиле зелене 4, одежди од беа бела три; стихар од мусула црвена један, епитрахила од свиле црвене 3, од мусула црвена оба, појас и павта од сребра.

С поља на предверија катапетазми од картуна икона са стране по две, образ Христов и Богородици, кандила сребрни два, од туча три, и полијелеј од пиринча, који прима свешти 12; и чирика два железни, који садржавају по три свешти, и два мали ваходна.

Књиги црковни: минеја рукописна 10, октојиха 3, псалтира србски пет; Евангелије окром трапезе рукописна два, литургије србске четири, и требника московски четири; тријод постаи један рукопис, и лазаревница два, један рукопис, молебник један московски; саборник србски; библија московска једна, панагијар један, плачевник рукопис, житије светих отец, рукопис, и Златоуст један рукопис, други златоуст московски узет у двор за време митрополита Мојсеја, Ефрем рукопис, Отачник рукопис.

⁽¹⁾ Витаоница.

Особ цркви. Сасуди потребити : казан један, о р а н и ј а (?) једна, и велики котао један; тѣнцера мали три, аван од туча један; тѣпсија шест велики, сахана бакарни 27; сахана стари, шест; таблица мали осамнајест, сахана на стапу, турски шест, калајлије немачки четири; калајлија код господина митрополита Мојсеја, што је узео у наруч за које време 12. Кошница манастирски 150, винограда манастирскога мотика 40. И вир на поречу трићи (трећи) тал узимају у манастир. И волова пет, говеда 8.

Игумен Данил родом од Ресаве, рукоположен госп. митрополитом Мојсејом на оба степена, лета 1713, јунија 24 дне. Духовника имејет, правило држит, летургију појет, последни крат исповедал се духовнику Алексију о Цветоносију. Своје ничто не имејет особ но опште манастирско.

Калугер Оноврије родом од Будима, рукоположен на оба степена владиком⁽¹⁾ Никанором Крушодолцем, исповеда се, правило држит, последни крат исповедал се духовнику Алексију, лета 1733 о Цветоносију. Дијака имејет, јединому Петар Огњановић другому Гаврил Рајковић.

Црков Пожаревачка.

Храм свети Архангел.

Црков зданијем од камена, покров од шиндре, здата лета 1723, звоница на четири стапа, и шиндром покривена.

Во олтари трапеза стлп издат од цигле, сврху трапеза од даске, прво покривена шпалиром немачким, пак

⁽¹⁾ Петропкрванским (Печујским). Никанор беше последњи владика Печујски, јер је Печујска дијецеза (Печуј, Барања, Мохачко поље) 1733

картуном јенишерским на трапези два крста окована и чирака од пиринча 2; и Евангелије, московско лепо; летургија србска. И проскомидија од камена на свод сазидата, покривена картуном немачким, а завеса од мусула црвена. Потир, дискос, звездаца, кашика сребрна, и дарка три од свиле. Умивалница у духари изидата. Над трапезом икона Богородици, и кандило од туча пред иконом. И стара проскомидија од дрвета стоји у олтару, ста(в)лају књиге и стихаре у ну, и леђен, ибрик од бакара, и трапеза стара од камена. Црков не освештата; ан(ти)ми(н)с господина митрополита Мојсеја, хорар дијаконски од свиле зелене.

Одежди црковни. Одежда од свиле црвене једна, а друга од свиле жуте пручараста, и стихара од свиле 3, и два истихара од чита; одежа од беа 4, и једна црна од беа, и наруквице једне од свиле црвене, једне од картуна црвена, тканице памучне, павће од пиринча, петрахил од свиле беле вехат. Кадилнице две, једна од сребра, једна од туча.

Споља двери старе, и предверија од картуна, и на дверима крст са распетијем, и моленије христово, апостолска образа дванајест, са стране десне четири икона, а с леве четири. И кандила сребрни пред иконом 8, и чираци од камена. Свод на цркви од даске. И поделеј од пиринча, који прима свешти 12. Иконостас од дрвета покривен картуном. Столови од крај цркве обадве стране и по среди их архијенископски стол; и орман, што стојит восак црковни и зејтин, и барјаки, сва потребнаја цркви. И налона два од дрвета стари и мали налон, где дијакон чита Евангелије. И чирака од жељеза ваходна два. И сасуд од камена, где адијазма стојит у олтару.

снојена са Будимском, а владика Никанор преселио се у манастир Крушедол, где је умро и сарањен у манастирској цркви.

Книги црковни. Евангелије рукопис болгарски; саборник србски. Божидар(ов)('); обштак минеј молдовски; псалтир кијевски нов; тријод московски поспи, нов; пентикостар московски нов; пролога четири нова, садржавајут месец 12; апостол. нов московски, октојиха два србска рашипата, псалтир Божидар(ов) са синаксаром.

Припрат женска. У припрати икона Христова и Богородице, и кандила два од туча, и горе у раву, које какви икона има дванаест, и евангелије рукопис, у припрати и налона где стојит евангелије, и чирак седевом накићени два, и столови од обе стране нови, има и ветхи. Крстилица од камена изидата и убелена кречом, и црков сва убелена кречом.

Свештеник Лазар Јованович родом од Бачке, рукоположен на дијаконство госп. митрополитом Викентијем Поповичем, а на свештенство госп. митрополитом Мојишем Петровичем, лета 1721. Правило обдржава, литургију појет. Исповедал последни крат духовнику архимандриту Василију Пекском о Васкресени лета 1733.

Книги своје имејет: псалтир рукопис, требник московски литургија московска, петрајла од свиле беле, крст светогорски. Имејет једну даштер лет 13, походит школу.

Поп Јосиф Савич родом од Видина, рукоположен владиком Максимом, а на свештенство госп. митрополитом Мојишем лета 1728. Правило обдржава, литургију појет. Исповедал се духовнику Василију Пекском, о Богојавленију, лета 1733 последни крат. Книги своје имејет: псалтир московски, требник московски, часловац московски, други часловац кијевски. Крст дрвен, петрахил од свиле, и наруквице од свиле зелене; имејет једино дете женско од лет 4.

(') Божидар Вуковић војвода, који је у почетку XVI века о свом трошку печатао многе црквене књиге, српске редакције, заслужује да му потоњи српски народ с хвалом спомиње име, као српског књижевног добротвора.

Поп Стефан Аранитовић, родом од Влашке, рукоположен на дијаконство владиком Исајијом Антонијевичем, и на свештенство владиком Максимом Несторовичем лета 1732, маија 1-га ва Белиградје. Правило држит, летургију појет, исповедал се духовнику отцу архимандриту Василију Пекскому последни крат о Васкресенију лета 1733. — Книги своје имејет: молитвослов московски, десетословије двоје језиков влашки србски, и требник кијевски, крст од дрвета светогорски; петрахил од свиле црвене. Имејет једино дете женско ва лето второ ваходит.

Поп Јован Томић, родом од Карловаца, рукоположен на оба степена госп. митрополитом Мојсејем Петровичем лета 1729, маија 28 у Белиграду. Правило држит, летургију појет, исповедал се последни крат духовнику архимандриту Пекскому лета 1733 о Васкресенију.

Книги своје имејет: требник московски, псалтир кијевски, тастаменту Лавовску, петраил од свиле жути, крст дрвен светогорски; фелоп од ђоче беле, наруквице од кадие зелене.

Долња црков помаревачка,

Храм свети Николаје.

Црков сагражденијем од дрвета, духари од чатме землом чатловата, не убелена, шиндром покривена; свод имејет од даске, саграждена лета 1724.

Ва нутар ва олтари трапеза од камена, покривена картуном немачким, и на трапези, антими(н)с госп. митрополита Мојсеја Петровича. Евангелије рукопис србски; и чирака два немачка од дрвета. Проскомидија од дрвета на ђемер справљена, прекривена читом немачким; потир; дискос од лина, звездица и кашика од меди, покровци мали од чита, а велики од свиле црвене, умивалница од земље печена, ибрик топлини од бакара, петохлебница од земље гледођана. И звонце

од туча; у проскомидији и копије, нож малечан и свеште старе од дрвета написате.

Одежде црковне. Одежде од бега бела две, једна од мусула црвена, и стихар пручараст од чита један, један плаветан од памука, наруквице од кадифе црвене, друге од свиле беле издрте, епитрахил од зелене свиле, канице од памука, павте од пиринча жута, и ораг од свиле беле.

Споља икона са стране десне три, а с леве две, и горе над дверма Христов образ, и кандила од пиринча и крст велики са распетијем, и двери нове, и завеси од шпалира бечкаго, катапетазме од картуна, и кандила три, једно сребрно, а два од меди; чирака два велика дрвена, један од жељеза ваходни, и полијелеј, који прима свешти 6, од туча.

Книге црковни: октојних прво-гласник рукопис, петогласник штампан србска, саборник србски, апостол кијевски, тријод српски рукопис, пентикостар руски, 2 минеја рукопис, који садржајут месец 4; поученије Јоана Златоустаго, рукопис, и предсловије светаго Јоана Златоустаго, слово првоје, и катавасијар србски. Столова здесне стране и с леве осам.

Припрата женска, икона не јест, имејет два чирака од дрвета, што примајут по једину свешту, и столова десет. Крстилнице не имејет, на и место једин дагар? од земље печен, над којим свештаници крстят децу. Звона не имејет; освештата црков нест, и тамо свештеници редом ходет, правило читајут, летургију појут.

ЧАСТ ВТОРАЈА

В НЕЈ ЖЕ СОСТОЈИТ СЈА, ИДЕЖЕ КАКОВА ЦРКОВ ОБРЕТАЈЕТ СЕ,
И ЧТО В НЕЈ ИМЕЈЕТ, ЧТО ЛИ ИМЕТИ ПОТРЕВУЈЕТ.

(МАРТА 1733).

Ва диштрикту смедеревском.

Ва вароши смедеревској црков во имја светого Георгија, не освештата, бивша прежде турецкаја цамија, дувари од ћерпића, дужиноју 9 кловтори, шириноју 4 кловтора и пол, висиноју 2 кловтора дувар држит; олтар из нова согражден ва лето 1726. С поља над олтаром и певницом од дасака, проче прост таван, покривен циглоју, имејет двоја врата, једна од севера другаја од запада. По всеј цркви 6 пенцера, то јест у олтару два, а на пољу четир. Стојет на полудне два а на восток два. Ва олтарје светаја трапеза од бела мрамора долготоју 5 пјади, шириноју 6 пјади, и столп под неју од мрамора темелно стојит. На трапези пештемали једин оздол од бједа платна, верх ње од чита, није нешто изменени. Антими(н)с блажено почившаго митрополита Мојсеја Петровица, изображено снетије, освештен ва лето 1719. Спуга (?) на нем оскудна, сверху антими(н)са стојит евангелије, рукопис, на малоје коло оковато, (монастира смедеревског), и једна тестаментна кијевска црковна, литургија московска (попа Ђермана). С верху антими(н)са кутија дрвена, идеже чести свети стојет, ради болних, но потрошене сут. Јеште стојет 2 чирака од туча на трапези. Проскомидија узидата ва дувару, на неј два пештемала од чита шарена. Тамо стојат

два потира од лима жута, и 2 дискоса, 2 звездице од пиринча, кашика 1 од пиринча, копије прост нож. Дарци над путиром од црвене свиле, зеленом свилом поставлени нови. Над дискосом од ђахме стар ајер од атлаза црвеног, а у среди црвене свиле гране на ђошети везене плаветном свилом, поставлен платном жутиим. У проскомидији стојит пет икон образ богородичен, образ светаго Архистратига Михаила, образ Предтеча, образ светаго архидијакона Стевана, образ Христов ваход во град Јерусалим. Умивалница при проскомидији од цигле сазидата; ибрик од бакара, сојединеница од калаја; 1 звонце од туча, 1 петохлебница од тенећета; кадилнице 2 од туча, 1 пешкир дебел, чим се убрисујет свештеник. Окрут: 2 одежде, од бјела платна једна, друга од чита шарена; 1 ептрахил од атласа; појас од пиринча вес; 1 наруквице од кадиве црвене. Преграда олтарска од дасака изрендејисатих, висотаја стојит 1 кловтер и пола, на неј троја врата: царскаја, северна и јужна. Двери малене дуж(ин)оју 5 пјади, шириноју три пјади и пол. Над двери Благовештеније пресветија Богородици и четири евангелиста; катапетазма од чита, такожде на врати северни и јужни једнака завеса. Ва иконостасу десному: образ Христов, образ Предтечи, образ светаго Георгија, образ воскресенија Лазарева, образ светаго апостола Петра и Павла, образ Христова распјатија. Сији образи на даски среднаго кола. На левом иконостасу: образ пресветија Богородици; образ архистратита Михаила и Гаврила; образи светаго апостола Петра и Павла апостолов; образ светаго Андреја первозванаго; образ светитеља господња Николаја; образ светих бесребреников Козми и Дамјана, образ светаго Алимпија. И свх образи на даски, једине мере, јакोजе и первих среднаго кола. Испод иконостаса завеса шпалир зелен позлаштен; еште пред христовим образом 1 везен пешкир, а пред богородичним једна махрама. Више двери образ нерукотворени христов. Више тога образа

барјак од платна, на нем образ Христа седјашти на престоље. Више барјака крест, распетије Христово, на велико коло образ пресветија Богородици и светаго Јоана Богослова. Над јужними врати други барјак, од бјела платна, на јединој страни образ светаго архистратига Михаила, на другој страни образ светаго велико мученика Георгија победоносца. Над северними врати барјак бјел од платна и на ним образ, на јединој страни: Успеније пресветија Богородици, а на другој светитеља Николаја. Пред волики иконостоси 6 кандила од туча, а једно од ђинђуа. Пред крестом чираци велики стоје на десној страни до полак камен а од полак древо умештено. На левој страни вес од мрамора кречем обелен. На чираци 8 свешта од бјела воска, шарене велике, а у среди од жута воска повеће Мали иконостас на десној страни, на нем пештемал од чита, тамо стоит образ 1, образ празнички и један тепсицак, једне од туча полијелеје малене. На десној страни стол архијерејски доста лепо тишлер соградил и зеленоју бојеју бојадисал. Прочих столов просто сограждени, числом 21 стол. Препрата даском преграждена. На десној страни образ Христов и светаго Георгија на артији. На левој светаго апостола Петра и Павла образ, образ светаго Јоана предтечи, образ светаго архистратига на артији. На иконостасу малом образ светаго Николи, образ светаго Василија, образ светаго Григорија богослова. Крстилнице не имајут, но у једном будаку поливајут. Напољу звоница и ва неј звоно 1 малено. Книг црковних што обрјетајут се: 1 саборник сербски; 1 минеј московски на празнике служит; 1 триод сербски постни, 1 псалтир московски.

Оваја црков потребујет:

Охтоих, минеје, прологе, крстилницу и освештеније имети, најпаче светаго мира потребујет, и врата, што се кроз них ожа (оца) на мунару пењал, да се затворет, у препрати, почто друга сут отворена на обичном местје.

Ва селу Ливади

Церков во име светаго Архистратига саграждена 1724 л.

Дувари од плота, покривена циглоју, долготоју стојат 6 кровтори, шириноју три кловтора мање 2 стопе, висиноју 1 кловтор и једна пјад Врата на неј једна од запада, три пенцера, једин ва олтарју, два у певница, на десној страни и на левој. Тавана и свода не имејут. Во олтарју светаја трапеза од камена, дужиноју 2 пјади и пол, шириноју три пјади и пол. На неј плаштеница једна од платна бјела дебела, и тамо само кутија стојит, и ва неј у артији чести, ради болних, обрете се у великом праху и непоштењу таја кутија, ни чим же не покривене. Проскомидији не имејут, нити умивалнице. Преграда олтарска од дасака, на неј троје двери: царскије, северније и јужнија врата без завеси. Двери старописанаја малени, на них образ благовештенија пресветија Богородици, више тога образа царја Давида и Соломона образ. На двери завеса од мусула. У иконостасу на десној страни образ Христов велики, образ Петра и Павла апостолов, образ светаго велико мученика Георгија победоносца, образ светаго Николаја. На левом иконостасу образ Богородичен велик, образ светих Мини, Виктора и Викентија, образ светаго велико мученика Димитрија Мироточиваго. Више тјех образов горе стојит образ светаго Сергија на артији, второје пришествоје, образ светаго Јоана предтечи, образ Богородичен московски, образ светаго Николаја, московски: образ светвго велико мученика Димитрија, московски; икона једна, на неј скупа образ богородичен и преподобнија Пјатки Параскеви, образ Христов; образ светаго Стевана перво мученика, паки образ Христов, образ Архистратига Михаила. Испод иконостаса на десној страпи седам пешкира заткати дебели, и на левом иконостасу шест пешкира. Чираци од дрвета, на нима по једно парче свеште

воштане. Једна налона, идеже читатсја, од дервета, другаја малена за пјатохлебницу пристонтеја. Припрате еште не имејут. У будаку левом стоит од камена изрјадно истесата на столпу с поклоном; ва њу же ађијазна сохрѣајетсја. Крстилнице не имејут. Више речене иконе и крстилицу принесли су из пуста неког манастира, именем Гневотина, који јест близ села Ливаде.

Книг своих црковних имејут: 1 сербску летургију; 1 саборник сербски рукопис; 1 требник сербски рукопис. И те књиге од реченог манастира принесли су.

Реченој цркви ливадској потребујет.

Прво свод справити у цркви, светују трапезу већу нађи, справити проскомидију, умивалницу, крстилицу. К тому плаштенице на трапезу светују, и на проскомидију; потир, дискос, звездицу, дарке, одежду, стихар, епетрахил, нарук-вице, појас.

За које смо приказали и заповедали да скрбет приправни бити.

Ва шанцу Асанпашиној Паланки,

Црков во имја светитеља Господња Николаја.

Дувари од камена, дужиноју 6 кловтори и три стопе, шириноју 5 кловтори и једна стопа, висиноју 2 кловтора и једна пјед. Таван равно стоит, покривен циглоју. Олтар прошлаго года из нова сагражден од камена с блатом без свода. Не освештена оваја црков, бивши прежда од вундамента турска цамија. Имејет двоја врата од запада и севера. Такожде пенцера 8, ва олтару 1 пенцер, напољу од востока више олтара два пенцера, на западу 2, на југу 2, на северу 1 пенцер. Во олтарје светаја трапеза од камена, дужиноју 3 пјади и пол, шириноју 4 пјади и пол; столн од камена темелно стоит. На трапези 2 плаштанице, дојна од платна бјелог, верхна од чита шарена, на неј антими(н)с, преосвештенејшаго ми-

трополита Мојсеја Петровића, освештат ва лето 1719-тоје, којего антими(н)са госп. владика Максим Несторовић, бивши архиепископски и митрополитски намјесник прошлаго 1732 года нима послао и благословио на времја на јего благословенују службу совершивати, (и за сије плаћено три дуката).

На антими(н)су сербско евангелије, пона Петра ондашњег, и литургија, сербска реченога попа. Хранилицу и чести светија держит у ливадској цркви, и од туда приносјат ради болних; точију еште на светој трапези стојет 2 чирака од туча. Проскомидија у дувар узидата, на неј плаштенице две, једна од бела платна дебела, друга од чита турска. Путир од лима мален, дискос такожде од лима жута мален, кашика, звездица и коније од пиринча, дарци над дискосом од платна зелена, над путиром од зелене свиле. Ајер од мусула црвена поставлена бјелим платном. Одежда 1 од црвена мусула, плаветан синцев од платна, 1 појас тканица турска. (Стихар наруквице и једна одежа пона Петра). Један епетраил црковни од жуте свиле вес издрт. Умивалнице не имејет. Кадилница од туча.

Преграда оларска оздол од дасака до полак, а од полак дувар. На прегради троје двери: царскије, северније и јужније. На двери завеса полак од бјела платна а полак од плаветна, а на северни врати од чита шарена. Двери старописнија, на них образ благовештеније пресветија Богородици. Сврху тога образ Давида царја и Соломонов. Ва десном иконостасу образ Христов на велико коло старописни. До јего образа: воскресеније Лазарево, образ светого Јоана предтечи. На левом иконостасу; образ пресветија Богородици; на велико коло, образ пресветија Тројици. На горњем иконостасу мали икон: образ пресветија Богородици, други образ воведеније пресветија Богородици; светого Николаја образ. Сврху тих образ крестнени, писан, само просто древо. Више креста

образ пресветија Богородици. Истод иконостаса завесе једна на десној страни издерта од платна шарена. Чираци пред иконами од дрвета, на них по две велике свеште од жута воска. Мали иконостас на десној страни покривен белим платном, на њем образ светаго Николаја, и једин тепсицак. Столов не имејет, точију два. Препрате такожде не имејет. Звона не имајут, но у клепао клецљут. Книге: 1 саборник попа Петра и један псалтир.

Оваја црква нуждњејша потребујет имети:

Перво: свод над олтару, олтар да кречлејшу; умивалницу да справет. Охтоих и тестаменту купити, и проче ко освештенију нове плаштенице купити.

Које јесмо заповједали, да скоро со тим приправни будут.

Ва селу Кусатну,

Црков во имја светаго

Вертал сахата далеко од села ва шуми стојат, темел старо времени, ниње паки поновлена прошлаго 1732 лета. Дувари од дасака дебели растови, оздол каменом за пол аршина подзидати, без свода шиндроју покривена. Дужиноју стојат 6 кловтори, шириноју 2 кловтора и пол; висиноју дувари (кромје покрова): 1 кловтор и две пјади; ва олтару од востока три пендера малена: напољу једин на десној страни, на покрову горе врата једна од запада. Во олтарју светаја трапеза од камена, дужиноју 4 пјади, шириноју једнако, стојат темелно на столпу каменом. На трапези покров од платна бела дебела, друго ничто не имејет, точију јесу приготвили нове плаштенице ка освештенију. Проскомидија од дасака, на неј не обрет се никакова покривача. Потир, дискос од лима жута, ново; имејут звездицу од бакара, дарке, ајер. Над дискосом и путиром једнак од беле материје шиком затката. Одежде и стихара не имејут ни на-

руквиц, точију једин епетраил. Преграда олтарска од дасака, на них же двоје двери: царскија и севернија; завесе од бела платна, проста. Двери написанија: образ благовештенија пресветија Богородици, и образ Давида цара и Соломонов. У иконостасу десном: образ Христов, образ Предтечи, а ва левом иконостасу: образ пресветија Богородици и светаго Атхистратига. Сија образи на велико коло изврјадно написани и позлаштени, но сук старовремени и порушени. На мало коло образов, у горњем иконостасу образ светаго Николаја, образ светаго Георгија, образ светаго Димитрија, образ светија Петки. Сији образи зјело порушени, точију что познајут сја. На иконостасу 12 пешкира заткати дебелн. Чираци од дрвета, на них ни једине свеште не обретајут се.

Овој цркви потребујет нужднејша илјети:

Окрут свештенички, кнѣге правил(н)е, умивалница и крстѣлица, к томе освештеније, и свештеник.

Ва шанцу Колари,

Црков во илја Воведенија пресветија Богородици.

Дувари од плота, таван од дасака просто стојит, циглоју покривена. Долготоју держит 4 кл втора, шириноју 3 кл втора и пол, висиноју дувари 2 кл втора; менше 2 пјади. На неј једна врата од левија страни, илјет 2 пенцера, једин во олтари од востока, други ва певница на страни десној. Олтар платном прегражден и одепен блатом. Во олтари светаја трапеза од камена, шириноју и дужиноју једнако стојит 4 пјади и пол, водружена на столпу каменом темелно стојит. На трапези 2 плаштенице од бела платна, антими(н)с илмет изобразено Снетије, освештен блаженопочившим митрополитом Викентијем Поновичем, лета 1718 октобра 5 ден. Послат илм прошлаго годи 1732, месеца августа, од намесника

бившаго архиепископскога госп. Максима Несторовича, епископа бившаго, до освештенија цркви да на него служи.

Сверху антими(н)са стојит 1 тестамент типа кијевскога. (која јест калојера Михаила Раковичкаго). Више антими(н)са стојит кутија дрвенаја. Више тога два чирака, 1 од туча, други од калаја. (Заповедасмо да имејут тамо на светој трапези крт и покривач. Проскомидија од дасака при дувару; на неј 1 плаштеница од бела платна, и један пешкир шарен; потир од лима жута, такожде и дискос, звездица од пиринча, копије, нож прост, дарци ови како над дискосом, тако и над потиром, и ајер од мусула црвена; поставлени плаветним платном, сојединеница, винцан, упередалница, ибричић, а умивалнице не имејут. (Заповедалисмо да оправет). 2 пешкира бела. Окрут: један фелон бјел од платна (попа ондешнега Василија), стихар плаветан од памука бега, енетраил (попа Василија). Појас тканица турска с павтами од пиринча. Наруквице од црвена мусула (грочанске цркве). На прегради олтарској двоја врата, царскаја и севернаја, на двери катанетазма од чита. Двери новонисаније: образ благовештенија пресветија Богородици, и верх тога образ царја Давида и Соломона. Ва иконостасу десном: образ Христов; образ Богородичен; образ вознесенија Лазарева; образ Воскресенија Христова. На левом иконостасу: образ Богородичен на стаклу; архистратига Михаила; образ светог апостола Петра и Павла на артији; образ светог Предтечи; образ светог Пантелеимона; образ светог пророка Илији; образ светог Атанасија, атонскога; образ светог Лазара праведнаго. Сви ти образи московски на малоје коло, кроме на артији Архистратига и светог апостола Петра и Павла. Пред иконостасом чираци од дрвета, на нихже по три свеште воштане. Мали иконостас при десном чираку, покривен пештемалом од картона, на ним икона празнична. Под велики иконостаси завеса од картона жута. При иконо-

стаси три кандила од пиринча, и један од гвозђа чирак. Столов не имејет и припрате.

Овој цркви потребујет освештеније, кните правилне, умивалница, крстилница, миро светоје.

Диштрикт грочански.

Во вароши Гроцкој.

Црков храм светаго Архистратига Михаила, освештата богољубивим архијерејом Михаилом. Ване вароши стојит здојне стране. Дувари од черпића, дужиноју стојит 5 кловетори, шириноју 2 кловетора и 3 фертала, висиноју 1 клофтор и 2 шуха, без свода, шиндроју покривена, пак по шиндри циглоју. На неј двоја врата од севера и од запада, зјело сниска и малена три пенцера, два у олтару, једин у десној певници, сва три малена. Олтар дасками прегражден. Во олтару светаја трапеза од камена, дужиноју три пјади и једна подланица, шириноју 5 пјади, на столпу каменом стојит темелно. На неј стојат 6 плаштеница, первајз долнаја од дебела платна, друга од танега платна бјелог, третија од чита шарена, четвртаја од камалота црвена, пјатаја од чита шарена, шестаја пак од бела платна верхнаја, на нејже антими(н)с освештен 1717 љета преосвештеним митрополитом Мојсејом Петровичем. На антими(н)су евангелије сербскоје, рукопис, не оковато. Литургија московскаја на малоје коло. Тјело Христово стојит у другој цркви, рад болних. Јеште на трапези пјат свештников од дервета лепо сиравлени. Више свете трапезе на дувару образ Христов, пред ним кандила од туча. Проскомидија ва дувару од камена. На неј 4 плаштенице: перваја од чита; втораја од платна везена; третија од црвена мусуда; четвртаја од чита. Потир од коситера, диско од бакара, кашика од рожана, копије, прост нож калентраш турски, дарци над диском

и над путиром од црвеног дамашка, таков ајер, синцев од плаветна платна. Два чирака од туча, сајединеница од ка-
лаја, укропац од бакара, ибрик већи такожде од бакара, из
чега свештеник полива се, два пешкира бела, умивалница са-
зидата од камена. Кадилница од пиринча, дованште (?) од
туча, пјатохлебница од тенећета бела покварена. Одежде из
горне цркве служит. Ва прегради олтарској троја врата:
царска, севернаја и јужња, на них же завјеса од чита ша-
рена, на двери образ благовештенија пресветија Богородици,
и образ Давида цара и Соломона. Ва десном иконостасу: об-
раз распјатија Христова, на средње коло; образ светого Ге-
оргија; образ светого Јоана предтечи; образ светого апостола
Вартоломеја на мало коло. Сија образи московски. Ва левом
иконостасу: образ пресветија Богородици; образ светого ар-
хистратига Михаила. Пред иконостаси завеса од чита ша-
рена. Ва горнем иконостасу: убрус; образ погребеније Хри-
стово; оште образ једин нерукотворени; образ Преображеније
Христово. Више тога два цвета, из между их крст написан
распјатије Христово, мален што на барјаки копија постављајет
сја. Пред крстом кандило сребрно. На горнем иконостасу:
образ, на левој страни, образ Христов; образ архистратига
Михаила; образ пресветија Богородици; образ светого Сте-
фана архидијакона; образ светого Николаја; образ пак ар-
хистратига Михаила, на коњу; два образа светого велико-
мученика Христова Георгија; образ светого Сави. Чираци
велики, једин десни од камена, други од дрвета. На чираци
по пјат свешта од воска жута велики; два чирака од гвозђа,
на них по једина свешта. Иконостас мали од дрвета, на њем
плаштеница од чита шарена. Тамо стојит икона празнична
На сред цркве висет полијелеј од 12 свештника од туча,
и 12 воштани свешта тамо стојит. Стол архијерејски просто
справљен, ва њем икона светого Николи. Прочих столов чи-
сло 20, мајсторства проста. Препрата преграждена дасками

до полак, а од полак решетка од дервета. Тамо ва десном иконостасу: образ распетија Христова; образа два светого Георгија. Ва левом иконостасу: образ пресветија Богородици; образ архистратига Михаила; образ светого Стефана архи-дијакона; образ светого Јоана предтечи. Крстилница на левој страни, укупато буре, и ва нем землани ћуп. На десној страни камен истесат, идеже А ђ и ј а з м а својит, с поклопцем. У препрати 5 столов. На пољу звоница, на четири столна растова, висиноју 6 кловтори. Тамо 1 звоно од 60 фунти, лијена гласа. Порта плотом оградена, нињз ново измењена. Ова црква стојит ван вароши преко потока Грочице. Верло не с руке у ну ходити; наипаче на злу времену.

Другаја црков во вароши Грочанској.

Наименовата во имја Васнесенија Христова.

Стојит на пијаци ва десној страни сокака. Дувари од черпића, свод просто стојит. Покривена циглоју. Дужиноју держит 7 кловтори; шириноју 4 кловтора и три пјади; висиноју 2 кловтора. На неј двоја врата; једина од востока, другаја од севера. На неј 4 пенџера; два од востока више олтара, а два од западн, и во олтари једин од востока. Ова црков бивши турска цамија, и принц Александр допустно вароши за цркву нијети. И по том олтар преградили су од плота, без сводн, циглом покривен. Ва олтари светаја трапеза од камене, дужиноју 4 пјади, шириноју 6 пјади, на стапу каменом темелно стојит. Перви покров ћилим, по њему други од танка платна чисто бела. На нем антими(н)с избражен(о) Санетије, освештен ва лето 1719 свето почившим митрополитом. Мојсејом Петровичем. Сврху антими(н)са Евангелије тина сербскога, оковато сребром распјатије Христово и четири евангелиста. Поред евангелија, на десној страни, крст светогорски художествено оковат сребро(м) и позлаштен.

На левој страни литургија московска на средње коло. Сврху тога љивотић, идеже светија части ради болних стојат, ва чистој артији, лепо ситно раздробљене. Више тога љивота пјат свешниках дрвени, дјело тракслерскоје. Покров по трапези светој од чита. Проскомидија од камене плоча и на каменом столпу стојит из окола дасками ограждена. На неј перви пештемад од бела платна, други од чита. Пако стојет два потира, једин од тенећета, други од лима жута. Дискос од лима жута мален, звезда од жута пиринча; копије, калентраш турски. Дарци над дискосом и над путиром од црвене богасије, платном плаветним поставлени. Ајер од свиле црвене везен срмом, поставлен памук-безом. Тамо стојет два чирака дрвена, дјела тракслерскога. Сојединеница од кристала, укропалница, ибричић од бакара; други ибрик велики, из неџа полива се свештеник, умивалница од камена, а нафорница од земље. (Заповедали смо од калаја да буду купити). Петохлебница од тенећке. Окрут црковни; четири фелона, 1 од плаветне свиле, по рамени материја шарена свилена; синцев од зелене свиле, постављена плаветном љочом. Две од бела платна, 1 од чита пругараста. Стихара свештеничка два, једин од дамашка зелена, други од бела платна. Један стихар дијаконски, од жуте свиле. Епитрахила 4, једин од плаветне свиле нов, два стара од богасије црвене, једин од алаве. Појаса два, један тканица турска, на њем павте од сребра, такожде и други тканица, но павте од бакара. Наруквице троје, једна од плаветне свиле, друге од жуте, третије од алаве. Преграда олтарска дувар од љерпића оздол те до верха. На прегради троја врата: царскаја, севернаја, јужнаја. Завеса на двери од свиле зелене, а на северној и на јужној од чита, старе. Двери новија; на них: образ Благовештенија пресветија Богородици, и образ цара Давида и царја Соломуна. Ва иконостасу десном: образ светих бесребрников Козми и Дамјана; образ светого евангелиста Луки.

Ва левом иконостасу: образ пресветија Богородици; образ Вознесенија Христова; образ светитеља Христова Николаја; образ светог архистратига Михаила и Гаврила; образ светог Јоана богослова; образ светог Димитрија. Под тих иконостаси завеса од чита шарена, подобно шпалиру. Више тјех икон по дувару на двери икона јерусалимска. З десној страни: икона, на неј образов светих ва месецу септембрију, октомврију, декемврију, генвару, фервару. На левој страни такожде икона, идеже образи светих обретајуштих(се) у месецу марту, априлу, мају, и јунију, јулију, августу. Више тјех образов икона Вознесенија Христова, икона Воскресенија Христова, икона светог великомученика Димитрија; образ маленија; образ светог Георгија. На верху једин барјак не велики, на нем образ Христов, здругија страни светог Николаја. Речени образи сви на мало коло московски. Јеште једин барјак од жутија свили. На левој страни стојит кандил пред десним иконостасом дојним три, пред левим два: више двери пред барјаком једно, сва од туча. Чираци велики два од дрвета; на них же по три велике свеште воштане. При десном чираку иконостас мали, на њем покров од чита. Тамо стојит образ празнички и један тенсицак. Певнице лијено справлене тишлером. Стол архијерејски обложен староју артијеју. Прочих столов число 30 просто справљени од дрвета липова. Пребрата преграждена простами дасками чамови. Тамо у десном иконостасу: образ празников пресветије Богородици; образ светитеља Христова Николаја; образ светог Киријака и Јулита; образ пресветија Богородици. Ва левом иконостасу образ пресветија Богородици; образ светог Димитрија; образ светог Николи. Сви образи московског художества новији, на малоје коло. Завеса пред десним иконостасом од чита, пред левим од шарена везана платна. Крстилица на десној страни један зелени лонац велики. На пољу звоница на четири ступа растова, озгор шиндром покривена. У њој

два звона, једно од 80 фунти лена гласа, друго од 50 фунти слаба гласа. Порта од пијаце плот, а проче растови диреци. У порти јест школа, идеже дијаци учатеја.

Ова црква зјело трошна, но зактевајут на другом месту да би справили из нова цркну, а њу мислет оставити. Аште будет поправљатисја сему храму наки, всјакому подобајет олтар да сја вес из нова созиждет, и ђемер или свод да будетсја прилично устројил од дасака, почто сице, како ниње весма непотребно зритисја. И кад созиждут олтар; потребно да сја наснет повисоко, како ће од двереј изићи на два степена. Честна трапеза ваља ина да сја справит ширша и должша. Аште не може (се) таков камен обрјести; то и даске орехове, или од цигли да сја созиждет, и сија трапеза камена да сја тако у нутра на среди изиждет, где будетсја светија мошти подожити. Тако проскомидија да сја ина содјелајет. И умивалница ова да сја лено умјестит. Предверије да сја еште мало наснет земљу, како ће из между свештника два степена или једин, како и ва Бјелградје стојит. После предверија, људи где стојат, и препрата да сја уједино ујединит. А од препрате и тако трошан дувар да сја из мјестит из нова препрата да сја содјелајет, ва широту колико јест, а в должоту три кловтера. А ради пак на сије дјеланије мјеста дом Јоана и Лазе да сја под црков узмет. И та вест скупно, 3 возионице клука више нису дали за њу а цркви под којом стојит. И аште сице устојитсја, то потребно вес покров на цркви измјенити, и начином устројити, како ће јединого покрова вејуду бити. Инако бо олтар не моштно повисити, ако сја сице не устројет. Унутра у цркви потребно еште свештнике велике инакове сдјелати, почто сице неприлични. Тако амвон да сја свуд понатоше. А аште би моштно било минеје купит, или за нужду обштаке. Крстилница да сја пре експресум онако содјелајет, како у Пожаревцу, обаче не уз дувар, но ка крају на десној страни, како мо-

птно обходитисја. Из нова содјелани сут на олтари апостоли и про проци (Пророци)? по платну. Два стихарка на свештоносце. Иконостас да сја управит ин. Врата на препрати љепавом манером да сја управет. Евангелије московско ново да сја купиџ. Школу код цркве управити, почто не имат такови дом при неј за магистра, и рад калуђерица. И порта око све да сја управит. Ова црков имат једин виноград од 5 мотика, млад и леп два љета однедиже црква содржит. Узет од Теодора Бећара, по нем нитко не остал, при Јоану Ексарху.

Диштрикт Бјелградски.

Ва селу Великом црков освештата во имја Благовештенија пресветија Богородици рукоју богољубиваго владике Бјелградскога Михаила. Саграждена ва љето 1705. Дувари од черпића, темел од камене без свода, шиндроју покривена. Сврху два крста од калаја. Имејет дужиноју 5 кловтори; шириноју два кловтора и 2 стопе; висиноју 1 кловтор и 2 пјади. Врата једна од востока, пенцер 1 на олтарју, а два на покрову од полудне. Ва олтари светаја трапеза од камене, дужиноју 4 пјади, шириноју 5 пјади, на столну каменом темелно стојит. Која бивши порушена од секеруш⁽¹⁾, кога Бјелград добијен. По том паки светопочивши господин митрополит Бјелградски, Мојсеј Петровиџ, ва љето 1721, посвјетил. На неј 2 плаштенице; перваја од објела платна дебела, другаја верхнаја од чита шарена. На неј антими(н)с сонетије Христово (сањетије), освјаштен ва љето 1716, рукоју преосвештеног господина митрополита Викентија Поповича. Ва Далској цркви дароват сеј њркви од митрополита Мојсеја Петровича. На нем стојит светоје Евангелије, типа

(¹) Секеруши (мађарска реч) возари.

Србскога, обшивена кожоју црвеноју. Поред Евангелија крст написано распјатије Христово. Више тога стојит кутија од дрвета, и тамо ва неј у артији светија части собљудени ради болних ; и око крста два чирака од туча. (Јеште на трапези обрете се 1 тестамент Дворскаја, која на послу-жене им даровата на време). Проскомидија у дувару, на неј две плаштенице, дојна од бела платна, горња шарена бошча, памуком црвеним и плаветним заткана. На неј два потира од калаја жути, такожде и дискаса два малена, звездица од пиринча. Дарак над диском од атлаза, около златен галон. Над путиром дарака такожде од атлаза црвена, с пјатми крстови од галона златна, на углови ките од свиле зелене, поставлени платном плаветним. Ајер од дамашка дупловатог; синцев од жутог дамашка, поставлен платном плаветним. Јеште једни дарци стари од црвена мусула, сва три синцеви од плаветна платна, без поставе. Кашика од тенећета, тамо 1 чирак стојит од пиринча. Једна икона преображенија Христова малена. Сојединеница чаша од стакла, анафорница од земље; кадилица од пиринча умивалница, код северни врата, даском заграћена, ибрик од бакара. Окрут: две одежде, прва од мусула црвена синцев плаветан од бега, друга од бјела платна, на неј синцев од црвена мусула. Стихар од ћоче беле танке, два епитрахила, 1 од црвена мусула, други од шарена дамашка дупловатого, около чипка од свиле зелене, и доле ките од свиле; два појаса, први тканица турска, с павтами од пиринча; други од памука плетен, и на њем павте од пиринча; наруквица 2 пара. једне од свиле пругарасте, друге од чита. Преграда олтарска од дасака, на неј двоја врата, царскија и севернија. На двери завеса од чита шарена. Двери новија, на них образ Благовештенија пресветија Богородици, и образ цара Давида и Соломона. Ва десном иконостасу образ Христов, московски, на мало коло; образ

трех светителеј на артији; образ светог Стефана краља Дечанског; образ празнически; образ воведенија пресветија Богородици; образ светог Лазара четвородневнаго; образ светог Димитрија. Ва левом иконостасу; образ пресветија Богородици; образ светог Георгија. Испод иконостаса деснаго завеса два; пешкира шарена. А испод леваго иконостаса једин пешкир плаветним предкат, по два кандила со стране. На горњем иконостасу образ Христов; образ светог Николаја; образ пресветија Богородици; образ светог Теодосија опште житеља; образ светог Антонија; образ светог Николаја; образ Христов и пресветија Богородици. Више двери собор светог Архистратига и Благовештеније пресветија Богородици на јединој икони. Више того крест, који се на барјаку носит, на нем изображено распјатије Христово. Испод тјех икон 1 пешкир од платна стојит долготоју 8 аршина. Једно кандило више двери пред распјатијем стојит барјак од црвена мусула, синцев плаветан три ките црвене од памука. Свештник на десној страни од дрвета; на њем три свеште од бела воска, и једна од жута воска велика; на десној страни од гвозђа, на њем 1 свешта бела. Мали иконостас покривен шареним платном, и тамо точију једин тепсицан стојит. Столов не имејет точију један на десној страни. Препрата преграждена дасками. Икон на десном иконостасу: образ пресветија Богородици, и два образа светог Николаја. На левом иконостасу: образ Христов нерукотворени; образ светог Николаја; образ пресветија Богородици, скупа и распјатије Христово. Порту сего года просћем јесу оградили верло тесно, полак гробов на пољу стојит. Книг црковних не имејут, точију један псалтир Сербски.

Ова црква потребујет: перво крестилницу имети и кните правилне. К тому звоно велико и мало ва олтари. Такожде светог мира не имејут. Тако и црков веома малена, потребно да поваја созидет).

Ва селу Вишници.

Црков храм светата Архистратига Михаила сограждена
ва лето 1721 на старом месту.

Дувари од камене, свод преко све цркве од дасака, покривена шиндром, на покрову 2 крста од калаја. Дужи-
ноју держит 7 кловтора и 5 стопа; шириноју 2 кловтора
и пол; висиноју дувари 1 кловтор и пол. На неј троја
врата, једна од југа, другаја од севера; третија од запада,
имејет 6 пенцера, во олтари два, и на пољу четири, по
два са стране. Освештена ва лето 1723 октомбра 25 ден
преосвештеним митрополитом Мојсејом Петровичем. Во ол-
тари светаја трапеза од камене, на столпу каменом темелно
стојит. На неј плаштенице три; перваја дебела од бела
платна; другаја по неј од памукбеза; третија верхнаја
од чита, из окода шпалир зелен, со златним гранами. Ан-
тими(н)с изображен санетије Христово. Освештена ва лето
1719, преосвештеним господином митрополитом Мојсејом
Петровичем ва Бјелградје. На антими(н)су 1 јастучиѝ од
жута атлаза везен златом стар. На томже јастуку стојит
Евангелије штампе сербске, оковато, образ распјетије и че-
тири Евангелиста. При њем крст с деснија страни, древа
светогорска, оковат сребром и позлаштен, с цјатми, а лем
каменми, и мали камени 26. С левија страни Евангелија,
литургија московскаја стојит, на средне коло. Више анти-
минса стојит кутија од дервета, идеже части светија раз-
дроблене по артији стојат. При том с деснија страни стојит
крст јерусалимски, пред тим стојат 3 чирака дервена ва-
раклаисата, на нихже свеште од бела воска шарене.
Измежду свештеника кивотиѝ стојит Јерусалимски со седевом
древо изшарато. Више трапезе свете 1 сребрено кандило
стојит. Проскомидија при дувару, на столпу каменом п л о ч а
обграждена дасками, на неј 3 бошче шарене. Тамо стојит
потир сребрен и позлаштен, други потир од лима; дискаса

2 од лима, звездаца од бакара позлаштена с четири ани (аник, оник = онух) каменни червени; копије бело, ножић прост, лажица сребрена, дарци над диском од атлаза везена, поставлени плаветном богасајом. Над потиром од свиле а ч и к м а в и (?); ајер од црвене ђ а х м е, синцев од жути атлаза, поставлен плаветном богасијом. Више потира на проскомидији, образ, на дрвету, светаго Николаја. Више него два цвета малена, пред образом 1 чирак од дрвета вараклаисат. Сојединеница од лима; умивалница од камена, ибрик, и укропалница од бакара; два бела пешкира, кадилница две од пиринча; пјатохлебница од тенећета; анафорница једна од калаја, другаја од бакара. Звонце мало од туча.

Окрут: пјат фелон, једна од алаџе, другаја од атлаза црвена, третија од свиле пругарасте, све три старе, четврта и пјатаја од бела платна половне. Стихара два, један од свиле пругарасте, други од чита, оба нова. Епитраила 4, први од ђахије црвене, на њем 20 дугмета сребрени; други од жути атлаза такожде и третији, и на них по 10 дугмета сребрени; четврти од мор свиле з г р а н а м и; на них по 4 ките свилене, сви тији епитрахили ветхи. Појаса 2 среб(р)на на павтама по 5 камени. Наруквицо два цара, једне од плаветне свиле дамашка, друге од кумаша црвена ветхе. Преграда олтарска од дасака, на нихже двери и врата јужна и северна, на котори завесе од чита. Двери написане: образ Благовештенија, и образ цара Соломона и Давида цара. Испод тјех образов, четири Евангелиста написана. Даље образ светаго Симеона и светитеља Сави с е р б с к и х п р о с в ј е т и т е љ а. На иконостасу дољнем на десној страни: образ Христов седјашти на престоље, венец на глави од сребра, такожде и скинтр од сребра. По нему образ светаго Јоана Предтечи и чудеса јего написана и јего вјенец сребром оковат; образ светаго Николи

с чудеси, венец сребром оковат. На левом иконостасу, образ пресветија Богородици, с вјенцем сребрним и позлаштеним; образ светого Архистратига Михаила с венцем сребреним; еште други образ Архистратига Михаила без окова. Сији образи речени на велико изрјадно написани; на них стојит јединајест махрама везени; а испод них шпади р жутог ворана. На горњем иконостасу више двери: образ пресветија Богородици, на стаклу; образ собор еветаго Јоана Предтечи; образ сошествија светого Духа; образ Христов нерукотворени; образ светого Димитрија; образ светого пророка Илији с чудеси; образ светого Николаја; образ светого Киријака одшалника; образ светого Алимпија столпника. На левом горњем иконостасу: образ светого Атанасија; образ светого Јоана; образ светого Димитрија. Више иконостаса горњег, крст велики, на њем образ распјатија Христова; на углуи 4 Евангелистов. Око распјатија: образ пресветија Богородици, и образ Јоана Богослова; око них два цвета стојит 1 кандило пред распетијем. Испод кандила два свештника вараклаисата, на них по једна свешта од бела воска. Око тјех свештника стојет шест орлића од дрвета вараклаисати. Испод орлов висет 25 свешта од бела воска шарене. Пред горњим иконостасом висет 4 кандила сребрна, два од туча. Чираци велики од дрвета кречлеисати, на них по пјат велики свешта и по 6 мали. Два чирака од гвозђа, што дијаци на воход носет. Иконостас мали од дасака чамови, на нм покривач први од зелена шналира; други бошча шарена. На том иконостасу; образ пресветија Богородици на стаклу; други светого Михаила; третији образ празнички. При том иконостасу налона од чамови дасака, вожом озгор обшивена. Стол Архијерејски просто стојит од дрвета; прочих столов число 27.

Препрата преграждена дасками. Ва десном иконостасу: обрез Воскресенија Христова; образ Предтечи Јоана; образ

на стаклу пресветија Богородици; образ светог Николаја. На левом иконостасу: образ пресветија Богородици; образ светог Георгија с чудеси; образ светог Димитрија; Предтечи; (пред) образов два свештника дрвена, на них по пјат мали свешта; испод тјех образов завесе од шпали(ра) зелена зраклаисат. Крстилница од камене изидата; једна наложница, на њу же постављају пјатохлебницу. Један барјак на левој страни стојит од атлаза црвена. Два цвета, један од гуча, на њем 15 свештник, други од тенећета; једна кандило од стакла.

Книга црковних, једно Евангелије сербско, рукопис; 1 псалтир московски, на мало коло; 1 охтоих лавовски, на осм гласов ветх; један саборник сербски; 1 апостол московски; један минеј сербски рукопис, месеца октобра.

Порта црквена од плота, на неј троја врата покривена; порта патосата. Звонара вон порте на четири дијела, висиноју 6 кловетри звоно од 60 фунти, цена јему 16 форината.

Ва селу Жељезнику.

Црков неосвештата, назнаменовата во имја светог Вознесенија Христова, созиде на прошедшаго лета 1733.

Дувари од камене со землоју муровани еште без кровода, покривена дасками; дужиноју держит 5 кловетри и пол; шириноју 2 кловетора мање 4 стоне; висиноју 1 клофтор и две пјади. Врата двоја: од севера једна, другаја од запада, 6 пенцера, то јест 2 на олтару, два у пјевници, два у прешрати.

Во олтари светаја трапеза, астал с ножицами, на њем два пештемала, дојни од платна бела, верхнаја од чита шарена. Антимин(и)с, сонетије изображено, осветил јего, благословенијем преосвештењешаго митрополита Мојсија, вла-

дика Николај Томишварски, месеца јулија 4 ден. 1729 лета ва Бјелградје. Послат же ва сији храм 1732 месеца августа од владике Себиискаго (Сибинскаго ?) Максима Несторовића, бившаго тогда намјесника архиепископскога. Верху Антими(и)са стојит мален јорганчић, на (и)стом Евангелије московско (монастира Раковице). Литургија Ливовска (Лавовска) (свештеника Марка овдашњега). Крст неоковат светогорски. Сверху трапезе покривач од памукбеза. Јеште тамо три чирака од туча, на ним свеште од воска бела шарене.

Проскомидија ва дувару, по неј једна бошча шарена. Путир од лима жута; такожде и дискос жут од лима, довољно широк, звездица и лажица. Дарци над дискосом од црвене свиле; на нем синцев од свиле плаветне; над потиром од кадифе црвене. Синцев од атлаза црвена, на среди крст од галона златна. Ајер од дибе црвене. Синцев од зелене свиле, на ћошкови ките, од жуте и плаветне свиле, и то је монастира Раковице. Кадилнице две, једна нихна, друга је монастира Раковице. Анафорница од калаја, укропалница од бакара. Сојединеница, винчан, умивалнице не имејут, но у један лонац свештеник умивајетсја, и онују воду ва реку изсипљут. (Заповедали смо јаше би что скорје умивалницу справили).

Одежда, стихар, појас, наруквице монастира Раковице. Преграда олтарска од чамови дасака. На прегради троја врата, двери севернија и јужнија, на нихже завесе од чита шарена. Двери не имајут. Ва иконостасу десном образ нерукотворени; више тога образ Воскресенија Христова; еште таковаја стојит поред убруса образ пресветија Богородици. На левом иконостасу: образ пресветија Богородици; образ светаго Архистратига Михаила; образ первомученика и Архидијакона Стефана; образ светаго Димитрија; образ светаго Георгија, свѣ на малоје коло, иконе московске. И на

двери образ Христов на мало коло. Пред образи 3 кандила од туча. Барјак од свиле стојит на десној страни. (Того барјака послаа им господин владика Максим из двора). Два свештника танка од дрвета, на њему по 4 свеште беле и по једна жута велика. Поред них два чирака од гвозђа. Мали иконостас на десној страни, на ним покривач од чита шарена; еште и два пешкира шарена. Тамо стојит образ празнички московски, на мало коло, и један тепсицак бакаран. Налона од дрвета озгор кожом пошивена. Препрате еште не имејут, такожде ни столов. Книг црковних не имејут, точију манастира Раковице. Токмо имајут: соборник сербски и Лазаревац на послужењу.

Оваја црква што потребујет:

Перво свод, и да се кречлејине. Потир, дискос, звездицу, ложицу, дарке, окрут вес. К тому умивалницу и крстилницу, и светују трапезу да справет, по том освештеније. За које јесмо заповедали, да скорбејет со тим правни бити.

Ва селу Лесковцу,

Црков освештата неведајетеја которим епископом, храм светаго великомученика Христова Димитрија.

Дувари од растових дасака, свод од букови дасака, шиндроју покривена. Дужиноју держит 5 клофтори и 3 стоне; шириноју два каофтора и пол; висиноју 1 клофтор и 2 пјади дувари держет. На неј 1 врата од запада; два пендера: један ва олтари, други у певница на десној страни. Светаја трапеза од камена, дужиноју и шириноју једнако держит по 4 пјади, на столну каменом темелно стојит. На неј два пештемаља, први дојни од беа бела, други на њем од чита. На нему антими(н)с изображено Санетије Христово; дал тој цркви покојни духовник раковачки ажи Висарион. Тај антими(н)с

не надписан, кто јего посветил. Первши пред овим што бил антиминс, простаја крпа без образов, и на тој не подписан, кто јего осветил и дал. На антиминсу стојат евангелије, штампани сербској, не оковато, (које јест манастира Боговађе). Литургија црковна, од левија страни евангелија стојат крст од ђипариса не оковат; на десној страни евангелија светија части раздроблене правилно рад болних во артији чистој, у кутији дрвеној собљудајутеја. Више светаго евангелија, на светој трапези, стојет више тјела Христова два чирака од лима са свештами жутиими стојет верх них покров на светој трапези од чита.

Проскомидија од дрвета на неј 2 пештемала, први дојни од беа, други по њем од алаце. Путир и дискос од лима жута; звездица од пиринча; кашика од дрвета; копије, ножић прост; дарци сва три од дике, нови. Кадилица од пиринча; укропалница, и из чега своштеник умивајутеја од базара. Умивалница од четири даске.

Окрут: одежа од мусула првена (манастира Боговађе). Стихар од чита; наруквице такожде теаница од свиле зелене; павте од пиринча; епетрахил стар од првена дамашка. Прегради олтарска од дасака, на на неј троја врата: царска, севернаја и јужнаја. Завеса на двери од чита, а на северни врати од платна бела. На двери образ: Благовештеније пресветија Богородици; и више тога образ цара Соломона и Давида. Ва десном иконостасу: образ Христов; образ архистратига Михаила; образ светаго Николаја; образ светаго евангелиста Марка; образ светих врачей: Козми и Дамјана. Ва левом иконостасу: образ Богородичин; образ светаго Василија; образ светаго Пророка Илији. Више тих иконостас, шест икон и непознајутеја, котори светих образи јесу. Горе крст мален, на њем образи: распетија Христова и четири евангелистов.

1733 г о д а.

Ексемираније свештеников и преп смедеревском,
грожанском и бјелградском.

(МЕСЕЦА МАРТА ДНЕ 6-АГО).

Свештеник Ђерман Ђукић имејет 24
Срему, у селу Нерадину, воспиталсја у ми
Земунац 50-о љетан, художества земљед Анастасија
имејет љет 40. Имејет еште (је)динаго (име)нем Јео-
рем, котори прошадшаго года 1732 дија епископа
ибишкаго кир Максима Несторович архие(пи)скопски
и митрополитски намјесник, за ко платил, нити
какова дара дал, к тому младша, но преставили
се сва три, точију јед не удату именом Стоја. Он
поп Ђерма(н) ми при љету 14-том у Земун ме-
штеру Томи п пребивши 2 года, преучил на-
устицу и пса(лтир) ти. После дат у Крушедол почив-
шему Белому ав јего бил 5 год; прочитал 12 минеј,
тр крат, Лаза ревац једин крат. Постн
Акатист и молебен неколико крат пресветија појати
самогласно гласове сербски научил. Херу ... (гре)чески, ре-
ченијама србским, које појати нави тну еште слабше.
После тога са всем домоу реч бјегли, које код Кру-
шедола, које у Белграду, в Круше ченому духовнику 5
љет на служби пребива(л) ... (роди)тели јего сочетавши јего
браку, при 17 љете ра ком и помоштенијем реченог
духовника. Којегоже на 1726, и на дијакство од бла-
жено-почившаго ми(трополита ... поставлен. В којем чину
пребивши и поучившисја благословенијем реченога го-
сподина митрополита на свештенство Николајем Ди-
митријевичем епископом тамшварским ... пребивши ва
резиденцији у Бјелграду 2 месеца поучивс одпуштен со
сингелијеју ва Смедереву свештенствовати ти, за које до-

пуштеније речени духовник плати и није пола года како во Смедереву непременно попу по своје детја од јединого году мужеска полу. М живут в дому и пазетсја. Свободни од порције ка и десетка. Својих црковних ствари тир кијевски на мало коло; 1 десјато-словје мос московску; 1 требник кијевски на мало коло. Је крест Светогорски не оковат, једне наруквике од зе домовска имат 3 мотике винограда сад и ланскаго сада имејет четири мотике кошнице. Дом свој не имејет, до није под мађарском и сад погодилсја с газдом и новцем пускајет провизор смедеревски именем Наћ штенику купити. За того свештеника пон људи писмо дали госп. митрополиту Мојсеју кад ит ли да му хоштет дом сами справити.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

. достоит
. посвештен
. седам
. и проче до
. вјетујеш
. дом.

Не зна на уст казати.

Исправленије.

. рукоположеније примих седам тајин црковних совер лено же 1 крштеније, 2 миропомазаније, 3 евхаристија 5 покајаније, 6 брак, 7 елеосвештеније.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

. шисја о сиље их
. који словами која
. јетеја.

Крештајетсја раб божији
во имја отца амин, и сина
амин, и светато Духа Амин.

Исправленије.

..... јери јест на ред сице отвјетовати: крштеније савершујет се има чрез триштноје погруженије во водје Отца, амин, и Сина, амин, и светаго Духа, амин..... Воспријемник должен глаголати, амин. И по сем примиреније Богом бивајет и проштајетсја ва ход ва царство небесноје ... тсја прародителни грјех Адамов. Сија тајна једина тса.

вопрос.

отвјет.

.... светаго крштенија
.... мат своје почело?

Н и с а м ч а т и о.

Исправленије

Тајна светаго крштенија имат своје почело од самога Спаситеља Христа преклоншаго пречисти верх под длан Предтечи на Јордане; јуже својим учеником повелително предал, глагоља: идите во вас мир приповједите Евангелије већи твари: всјак иже вјеру имет и крститесја спасен будет: невјеровави же осужден. И индје шедше научите всја јазики, кршташте их во имја Отца, и Сина и светаго Духа. И пакы увјештателно; аште кто неродитсја водоју и Духом, не может занити ва царствије небесноје. И од тоље апостоли начали и свети отци, и даже до сего време не над верними савершујетсја.

вопрос.

отвјет.

Ову тајну светаго крштенија может ли простоје лице савершити?

Может за нужду да ...
.... во водјѣ погрузит, и
..... крштајетсја раб божији раба божија, именов, во имја отца.....
и Сина амин; и светаго
.... и после свештеник ...

..... МОЛИТВЕ а НЕ ПОГР.

..... ЖИВО ОСТАНЕТ.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Аште детја умрет без по-
повски молитав, јест ли совер-
шено крештено ?

Јест, зашто је же-
није.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Од кога тајинство сије со-
вершујетсја, такожде и проча
тајинства ?

Совершујетсја од је(реја).

Исправленије.

Сија тајна светаго крештенија такоже и проче тајне
. ника, ниже од простаго совершујетсја; но благодат
. Духа. По словеси апостолском: всјак дар совер-
шен дјај од тебе Отца свјетов; убо тако крештеније
и опр совершену силу имат, како и свештеник да
соверши нужди случитсја кому крестити, по образје
више речен вје что после читајет свештеник, точију
церемон да исполнит.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајни второј миропомаза-
нија что јест форма ?

Печат, дар Дух да
говорит св. мажет у-
деса

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Сија тајна миропомаза-
нија может ли сја над ким
повторити ?

Может јегда одностит сед-
мицу.

Исправленије.

Сија тајна миропомазанија јединожди над вјерним при-
јемљетсја. Но аште кому случитсја од вјери одступити, и

паки обратитеја; потребно јест ова тајна над ним совершитисја. И јегда кто од вјери одступит, тогда благодат божија од њего одимитеја, и чрез сију тајну пак дајетеја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

.....и Евхаристији, третијеј..... что јест форма?

Господи иже пресветаго твојего Духа во третији час апостолом низпослави, того благи не отими од нас, но обнови, мољаштихтисја; со стихи: и сотвори убо хлѣб сији, честноје тјело Христа твојего; а јеже по чаши сеј честнују кров Христа твојего; предложи је Духом твојим светим, тогда вјерују несумниво, јако светија дари совершени сут, и Христос невидимо на престоље предстојит.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

... (Евх)аристија когда....
... своје почело, и когда....?

Јегда речет свештеник или дијакон; станем добре, станем со страхом вонмен светоје возношеније ва мирје приносити. А кончатсја; јегда возгласит свештеник: Изрјадно о пресветјеј, пречистјеј, преблагословенеј и прочаја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

..... (Ф)орма свештенству
четвер..... ни?

Божественаја благодат.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

.... ја тајни комо власт
.... ?

Архијерејом дана власт.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

.... форма пјатој тај ...
.... ?

Исповједаније.

Исправленије.

Форма јест, јегда духовник над исповедавшимсја читајет молитву сију: Господи Бог наш Исус Христос благодатију и штедротами својего човекољубија: и прочита, како ва требнику.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма браку, шестој тајни ?

Испитав вољу и хотјеније жениха и невјести, и дајут једино другоме руки, и заклнутсја до смрти једино другаго неоставити, и такови согласије јегда благословит јереј, тогда бивајет брак честан и ложе нескверно.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма једноосвештенија, седмој тајни и од колико свештеников сија тајна совершујетеся ?

Оче свети, врачу душ и тјелес, и прочита: совершујетеся од седмих свештеников.

Пробујетеся како читајет. Не вршико читајет но доста право. Пишет средне. Појати ведајет гласове сербски самогласно, Херувику и причестну на глас перви гречески, а сербскими реченијама појет које како.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јеште вопрошајемисја; когда последни крат исповедалсја

Сего года месеца фебара исповједио сам сја ду-

јеси и кому, имјејеш ли од ховнику А жи Прокопију
него цедуљу? Хо повцу, цедуљу није ми
дал.

Исправленије.

Ва напред заказ јест вихова Архипастирства каждому
свештенику цедуљу имати од духовника, и тији да будеш
узимати.

вопрос.

отвѣт.

Правила на кажди ден чи-
таши ли, и божественују ли-
тургију часто појеш ли?

Правила свагда обдержу-
јемо, а и литургију кад ми
је неделштина, ва суботу, не-
дељу и ва праздники, никогда
не остављам, кроме какова
припјатија.

вопрос.

отвѣт.

Имјејете ли протокол, и
записујете ли крштешихся
младенци, и тјех родитељ;
и воспријемника хто бил и
свештеника хто крстил?

Обдржавали смо протокол
и тако записували за онога
митрополита, а сад не пишемо.

Исправленије.

По указу нихова преосвештенства заповеда се вам таки
од овога часа протокол да справите и по указаному да запи-
суете. Под велики штроф подпасти будете, аште преступите.

вопрос.

отвѣт.

Ходјат ли парохіяли твоји
каждија недели и во праз-
дничнија дни во црков?

Који ходјат који не
ходе, више их не иду
него који иду.

Исправленије.

Да учиш всегда во цркви, и казујеш, да се Бог зјело
гневајет на онога чловјека, котори најипаче светом недељом
во црков неходит.

ВОПРОС.

Обрјетајет ли сја који безаконик ва тој парохији?

ОТВЈЕТ.

Имјејут два: једно Теодор, еште како се Бјелград узео, вјенчал јего покојни поп Вујица, и духовници допуштаја јему и причаштајет сја. Други безаконик Станоје Шаула еште за турског обдържавања оженио се.

ВОПРОС.

Обретајет ли се котори од Христијан, котори никогда не исповједујутсја и не ходјат во црков?

ОТВЈЕТ.

Има Ранисав Живковић, Неделко Бугарин, и оште један именем Атанацко, који держит своју сваст, и ни један духовник није му попустил причеститсја.

Месеца марта 4 дне 1733 во Асан-пашиној Паланки.

Свештеник Петар Нинковић из Асан-пашине Паланке, рожденијем и воспитанијем Шанца Беркасова. Родител јего бил Нинко Шилковић, художеством терзија, имат 2 брата, једин слеп код себје. Отац јего преставил се. Мати јего и ниње жива. Он поп дат родителми својими осмаго лета возраста својег во Чалму, даскалу Веселину учитисја книзје. Код којег 5 лет (бивши), преучил наустицу всју, псалтир, Мојсејове песме, акатист Богородици и молебен Исусу сладкому, акатист неколико крат пречитал, и по мало писати, јегоже не употребљушти, заборавил. После того во манастиру Петковци, код игумена Георгија, за три лета: охтоихон, саборник, апостол, евангелије, кијиздо по 10 крат пречитал, појати подобија и самогла-

снице. Ниње подобија поборавил; херувику и причастну, које како стуца перваго гласа. Јеште же и вечбину црковну во Петковици учил. После тога братије јего во Адашевце преселившасја из Беркасова, браку сопреги јего 16-го љетну сушту. По том јесу сја преселили во Брагујевац со свом кућом, идјеже дјетем наставник (бил) 2 љета, за коју службу јего не хотевше људи исправљати, годину днеј празан бил. По том блаженејшему светопочившему патријарху Мојсеју Пећском у во Нови-Пазар ошавши дјети учити, јегоже патриарховим повељенијем, владика Григорије Пећски 1728-го года поставил во дијакона и свештеника, во јединој седмици обоја совершил, идјеже пак по том соверши, идјеже пак по том служио код којего годину днеј и возјамавши сведелствованоје писаније, пришел ва Асанпашину Паланку со свом кућом. И се четвртоје љето како јест. И лани владика Арадски, бивши намјестник, допустил онде му свештенствовати; јему же за таково допуштеније дал 4 дуката. Сингелије не имат. Имат двоје малечке дјеце своје, мужеско и женско, мирно и поштено на дому пазјатсја. Од порције и прочега датка и кулука сут свободни. Својих црковних ствари имат: 1 саборник сербски, евангелије сербско, литургија сербска, 1 фелон од бела платна, и стихар и епиграхи од червена атлаза. Појас Јерусалимска тканица со простима копчима. Наруквице од мусула црвена. Крст Светогорски, водичар, не окован. Онште домовско: 1 виноград од 3 мотике; 2 коња; 2 вола; 3 краве; двоје јунади; десет преседа пчела; 1 воденица на Јасеници, од дрвета, оправлена еште њест. Дом свој имајут и прочи своје грунтови: ливаде, земље ораће, баште и подрум од камене.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јакоже једину свештенику Власт чрез рукоположеније достојет водати, на што и примих 7 тајин црковних со-

посвештен јест, дејствовати вершивати; именоже; 1 кр-
7 тајин црковних и проче штеније, 2 миропомазаније,
должности да ми отвјетујеш проче не помъу на уст.
во прошавшија рјадом.

Исправленије.

1. Крштеније, 2 миропомазаније, 3 евхаристија, 4 све-
штенство, 5 покајаније, 6 брак, 7 елеосвештеније.

Вопрошашисја о сиље сих Не знајем.
тајин, и којими који совер-
шивасја словами од первој
первих ?

Исправленије.

Тајна светого крштенија истинаго имат своје почело од
самаго Спаситеља Христа, преклоншаго пречисти верх под
длан Предтечи на Јордање, јуже својим учеником повели-
телно предад, глагола: идите во вес мир проповедите еван-
гелије в сеј твари. Всиак иже вјеру имет и крститсја спасен
будет. Невјеровавши же осужден. И индје шедше научите
всја јазики, крстетше их во имја Отца и Сина и светого
Духа. И паки увјештателно: Аште кто не родитсја водоју
и Духом, не может внити во царство небесноје. И од толе
апостоли начали и свети Отци предади, и даже до сего вре-
мена над вјерними совершујетсја. Форми же и образи сија
тајни јест сија: Крештајетсја раб божији, или раба божија, во
имја Оца и Сина и светого Духа, амин, амин амин. Вјеждже,
сије амин не свештеник, него воспријемник, или кум должен
глаголати трижди. Сија тајна точију једин крат дајетсја, и
кад онаја реченија изговоретсја; во имја Отца и Сина, и све-
таго Духа, свештеником, јест совершена тајна; и проштајетсја
ва ход во царство небесноје и греха праотечески омивајетсја,
и будет истином Син по благодати божијој.

ВОПРОС.

Ову тајну светаго крште-
нија может ли просто лице
совершити ?

ОТВЈЕТ.

По правилом. отеческим,
кад се свештеник не приду-
чит, может совершити овако,
да три крат погрузит у воду,
говорећи : крештајетсја раб
божији во имја Отца, амин;
и Сина, амин, и светаго Духа,
амин. И после свештеник само
молитве да очатит редом, не
дјејствујушти. И то по нужди,
ако дете хоће да умре.

ВОПРОС.

Аште ли детја без попови
молитва умре; је ли совер-
шено крштеније од простаго
лица дјејствованоје ?

ОТВЈЕТ.

Нест.

Исправленије.

Сија тајна ниже од свештеника ниже од мирскаго че-
ловјека; тако и проче тајне совершујутсја; но по благо-
датију пресветаго Духа, по словеси апостолскому: Всјак
дар совершен свише јест, сходјај од тебе Отца светов. Убо
таково крштеније јест совершено, и такову силу имат, како
и свештеник да совершит. А молитве что после читајет,
само точију церемонију црковну да исполнит.

ВОПРОС.

Тајни миропомазанија что
јест форма ?

ОТВЈЕТ.

Помазујетсја раб божији во
имја Отца и Сина и светаго
Духа.

Исправленије.

Није тако како ти велиш: него ево јест истинаја форма, кад на опредељеними удесами мажеши, ваља да говориш ова словеса: Печат дара Духа светого, амин. И чрез сију тајну лијутсја во крештајемаго плоди и дари Духа светого. И сија тајна јединашти пријељетсја над вјерним. Аште ли кому случитсја одрештисја својеја вјери, и паки обратитсја, должна ова тајна над ним савершатисја. За што кад одступит од вјери, благодат божија од него отимитсја, и чрез сију тајну паки дајетсја.

вопрос.

отвѣт.

Третијеј тајни светој Евхаристији что јест форма? Дар Духа светого.

Исправленије.

Јест форма овој тај(ни) после призиванија светого Духа, глагољушту јереју свержу хлеба: И сотвори убо хлеб сеј честноје тјело Христа твојего. (Приразумевајетсја Господи). Над путиром: А јеже во чаши сеј честнују кров Христа твојего. Над обожим: Предложив Духом твојим светим. Тим совершившимсја, да сије пресуштествена сут дари свештеник твердо и несумњено да вјерујет, и Христос невидимо суштествено предстојит на престоље.

вопрос.

отвѣт.

Что јест форма свештенства тајни четвртој? Не знајем.

Исправленије.

Свержу ове тајне имут Архијерији власт совершиват а не понови. Форма јест: Божественаја благодат, всегда немошнаја врачјушти: и прочаја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма шјатој тајни Не знам.
покајанија ?

Исправленије.

Кад човека по последованију исповједаш и опитимију даш му по силе молитвих прочих, ова молитва јест форма: Господ и Бог наш Исус Христос, благодатију и штедротами: и проч. како ва требнику.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Что јест шестој тајни браку Не знам.
форма ?

Исправленије.

Јест форма жениха и невести вољу и хотјеније испитав, аште објештајутсја и закљутсја до смерти једино другог не оставити ни ва какој нужди, и сије им објештаније, јако устав положен благословити; и по сем бивајет брак честан и ложе нескверно.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Что седмој тајни форма Не знам.
Елеосвештенију ?

Исправленије.

Сија тајна совершајетсја од 7 свештеников по словеси Апостолскому; Болиг ли кто во вас, да призовет пресвитери црковнија и молитву да сотворјат и проч. форма же јест: Оче свети врачу душ и тјелес послави јединороднаго Сина твоје҃го, ва мир и проча.

Пробовати како читајет; весма слабо читајет, треба да се обучавајет.

Марта 4-го дне 1733 года

Во Асанпашиној Паланки.

Свештеник С(т)ефан из Асанпашине Паланке. Име-
 јет 35 лет, родио сја у Драгашеву и васпитал. И отец
 бил Арсеније Ђурђевић, художеством земледјелац,
 котори исполнивши лет 40, преставио сја. Такожде и мати
 јего, имјевши 70 лет, прошлаго года починула. Он поп,
 еште јун, принесен родителми својими у Бачку ва Ша-
 нац Сомбор, идјеже пребивши 2 лета, прибјегао о ре-
 белије Куруцке ва Сечуј. И тамо дат маткоју сво-
 јеју некојем Аши(ји) учитеља книзје, код којего пребил 3
 года, преучил наустицу всју. По том преселивши сја ва
 Кобилски шанац, празан 6 лет пребивши. Пак дат у
 Кобиљу свештенику Ђурици учитеља. Код којего за
 7 лет преучил псалтир; в тому молебен и акатист пре-
 светија Богородици; читати навикал и мало писати, и гла-
 сове самогласно појати, и охтојих прочитал 5 крат. И
 тогда мати јего браку сочетавши 20-то летну сушту. По
 том преселенијем учинивши ва Бјелград, и њега вазал све-
 топочивши митрополит Мојсеј Петровиц ва двор на
 службу и ва наученије, идјеже мало 2 месеца престојавши
 поставил јего дијаконом, ва којем чину цјелоје лето ва
 дворје архијепископском учивши сја дијаконисати и вѣчбинам
 црковним. По том ва лето 1719 поставил јего свештеником.
 И тако престојавши и свештенствовати учивши сја за три
 месеца одпуштен и нарежден у селу Великом свештенст-
 вовати јенурију держати. За које допуштеније дал госно-
 дину Архијепископу 2 дуката, јексархи Николају 4
 марјаша, Дијакону Георгију, Јоану Дијакону
 мирском по два марјаша. Сингелије не имјел, и тако све-
 штенствовавши 12 лет. По том начали људи слабо му
 исплаћивати бир и проча. Такожде досаду имјел и клевету

од Сланачких калуђер, оставио Велико село, и просилеја пак у Асанпашину Паланку, идјеже речени госп. митрополит Мојсеј допустио му, и пише 4 года, како тамо свештенствујет.

На дому мирно и поштено живут и пазет се. Од порције, кулука и прочег датка сут свободни. Црковни ствари своји имејет 1 епитрахил; 2 крста водичња светогорска; 1 требник московски, 1 часослов московски. Грунта имејут 10 мотика винограда (у Великом селу), 1 башчу. Марве; 2 коња; 1 краву; 1 јуне. Дом не имејет, но ва чуждем домје сedit.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јакоже једину свештенику достојит вједати, на што и посвештен јест: дјејствовати 7 тајин црковних и проче должности, да ми отвјетујеша во прошавшија рјадом.

Власт чрез рукоположеније примих 7 тајни црковних совершивати, именоже ови: крштеније, исповједаније, вјенчаније, миропомазаније, причаштеније, рукоположеније. Нисам учио, онако у Типику находим како ваља.

Исправленије.

Не пише тако у Типику, нити тако ваља, како у твојој глави стојит. Него 1 јест тајинство Крштеније. 2 Миропомазаније. 3 Евхаристија. 4 Свештенство. 5 Покајаније. 6 Брак. 7 Елеосвештеније.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Вопростајешисја о сиље сих тајин, и којими која совершивасја словами. О первој первих?

Не могу знати.

Исправленије.

Тајна светаго крштенија истинаго имат своје почело од самога Спаситеља Христа, преклоншаго пречисти верх под длан Претечи ва Јордање, јузе својим учеником поведително предаа, глагоља: Идите во вес мир проповједите Евангелије всеј твари, иже вјеру имат и крститеја, спасен будет; невјеровави же осужден; и индје шедже, научите веја језики, крштеште их во имја Оца и Сина и светаго Духа. И паки увјештателно; аште кто не родитеја водоју и Духом не може внити ва царство небесноје. И отоље апостоли, начали и свети отци предали, и даже до сего време над верними совершујтеја. Форма же или образ сија тајни јест сија: Крштајетеја раб божији, или раба божија, имја рек: во имја Оца и Сина и светаго Духа, Амин. Амин. Амин. Не свештеник но кум должен глаголати трижди. Сија тајна точију једин крат дајетеја. И кад она реченија изговоретеја: во имја Отца и Сина и светаго Духа свештеником; јест совершена тајна и праштатеја ва ход во царство небесноје, п грјех праотечески омивајетеја, и будет истини Син по благодети божијеј.

вопрос.

отвѣт.

Ову тајну светаго крште- Не может.
нија может ли просто лице
совершити ?

Исправленије.

Может за нужду. И тако својим парохијаном да сказош и научиш их. Аште не крштено при смрти будет, а свештеник не случитеја: то да и простоје лице ва чистују воду три крат погружит и говорит: крштајетеја раб божији, аште ли женскаго пола, раба божија (како изволит име нарешти) во имја Отца, амин и Сина, амин, и светаго Духа, амин. И убо таково крштеније јест совершенно, и

такову силу имат, како и свештеник да је крстил. Понеже тајинство ниже од свештеника, ниже од мирскога совершунјетсја, но благодатију пресвјатаго Духа. По словеси апостолскому: вејак дар совершии с више јест, ходјај од тебе Отца свјетов. Точију аште жив младенец останет надобну свештеник церемонију црковну над ним да исполнит, и молитвѣ да очитат.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Миропомазанија тајни вто- Не знам.
рој что јест форма?

Исправленије.

Кад мажши над опредѣленими удеси и глаголеши: печат дар Духа светаго. Сија тајна јединошти пријемљетсја над верним. Аште ли кому случитсја одрештисја својеја вјери, и паки обратитсја; должна ова тајна над ним совершитисја. За что, кад одступит од вјери; тогда благодат Божија од него отимитсја, и чрез сију тајну дајетсја.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Светој Евхаристији, тајни Тјело и крв Христова.
третијеј, что јест форма?

Исправленије.

Форма јест овј тајни, после призиванија светаго Духа, глагољущту јереју сверху хлеба: И сотвори убо хлеб сеј честноје тјело Христа твојего; (приразумјевајетсја Господи) А језе во чаши сеј честнују кров Христа твојего. Над обојими: предложив је духом твојим светим совершившимсја. Да сије пресушествене сут дари, Свештеник твердо и несомњено да вјерујет: и Христос невидимо суштествен предстојит на престоле.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Свештенству, четвртој тајни Латургија служба.
что јест форма?

Исправленије.

Сверху ове тајне, имут Архијереји власт да совершуют, а не попови. Форма јест: божественаја благодат всегда немощнаја врачујушти; и проч:

вопрос.

ответ.

Что јест форма покајанију Исповједаније.
пјатој тајни?

Исправленије.

Кад човека исповједаш и јепитимију даш му по силе молитав прочих, ова молитва јест форма: Господ и Бог наш Исус Христос, благодатију и штедротами својею човеколюбја; и проч. јакже ва Требнику.

вопрос.

ответ.

Браку, шестој тајни, что Нисам провечбао.
јест форма?

Исправленије.

Жениха и невести волю и хотјеније исшатав, аште објештајутсја, и закнутсја до смерти једино другаго не оставити ни во какею нужди, то јест форма, и сије нихно објештаније, јакое устав положен, благословити, и по сем бивајет брак честен и лоше не скверно.

вопрос.

ответ.

Јелеосвештенију, 7-ој тајни Оче свети врачу душ и
что јест форма? тјелес, послужи јединороднаго
твојею Сина ва мир и проча.
Кад може свештен. чувств(ом)
да говори.

вопрос.

ответ.

Од колико свештеников Совершуетсја од седмих
сија тајна совершуетсја? свештеников.

Пробовавши како читајет, веома слабо, треба да се обучавајет.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јеште вопрошајешисја кога
последни крат исповједалсја,
и кому?

Исповједалсја јесам покој-
ному духовнику Авакуму ово
третије лето.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Чесо ради оволикоје времја
духовника ниси имјел?

Не знам пишта на себе
что ћу исповједати.

Исправленије.

Указ њихова Преосвештенства како мирски и свештени
кажди духовник, да се исповједат често и цедуљу од него
да имјејет ва које времја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Правило обдержујете ли и
божественују литургију често
служите ли?

Кад смо код куће обадва
никогда литургију неделом и
свеци не остајемо, такожде
и правило.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Парохијали твоји ходјат
ли добро во црков, и обрје-
тајет ли сја који безаконик,
и који нехоштет исповједа-
тисја?

У цркву сви добро идут,
кромје сељани; а за безако-
ника и који нехоћу да се
исповедају, такога чловјека
незнам.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Имјејете ли протокол и за-
писујете ли имена крште-
штихсја, и брачештихсја и
преставашихсја?

Не имамо.

По указу њихова преосвештенства заповедалсја вам
од овога, да протокол имате, и ва перву част да вапису-

јете имена крештенихсја и тјех родителеј, и васпријемника и свештеника, кто крестил и ва које времја. Такожде браченихсја и преставленихсја, и всја по уставу и чину да бивајет.

Месеца марта 7-го дне 1733 года.

Ва Колари Шанцу.

Свештеник Василије Антонијевић из Колари. рожденијем и васпитанијем ва Скендрији ва граду Подгорици, под державоју Турецкоју. Родитељ јего Антоније Мирковић, художеством тувекција, имејет 70 лет, и ниње жив. Мати јего прошлаго года преставиласја. Имејет шест братији. Први именем Петар имејет 27 лет, ожењен сего года; втори Михайло имејет 25 лет; третији Андреј имејет 22 лета; четверти Тодор од 18 лет; пјати Костадин, од 12 лет; шести Алекса од 9 лет. Он попдат родителми својими при 9-ом лете возраста јего ва манастир Остров (Острог?) писменем учитисја, идјеже пребил 3 лета, изучил наустицу, псалтир, молебеп пресветија Богородици и Акатист. Јеште прочитал октои(х) 6 крат, саборник и минеј три крат, и мало писати навикал. И од туду преселившисја у Ерцеговину у варош Преполје, и тамо браку сопрегли јего 16-ту летну сушту. По том другого года, повељенијем блажењејшаго патријарха госп. Мојсеја на дијаконство поставил јего владика Јефрем у Студеници, ва којей седмици и свештеником јего поставил. И тамо поучившисја служити два месеца, отпуштен са сингелију блажењејшаго Патријарха у варош Приполи и околним селам свештенствовати. За које допуштеније платил 6 дукат. И тамо свештенствовавши 14 лет, и од туду со всем домом преселившисја ва лето 1723, под цесарскују державу, у диштрикт Крагујевачки, идјеже без нурије пребивши једин год. По том пришли ва шапац Ко-

ларе, идјеже благословио јему госп. митрополит Мојсеј Петровиц свештенствовати и јенурију держати. Сингелије не имејет. Ниње девјат љет, како ва реченом шанцу попујет.

Имејет своји дјети, троје мужеска пола, а троје женска. Перво дјета мужеско од 17 љет, изучил при њему наустицу, псалтир, акатист, молебен пресветија Богородици. Други од 11 љет, и он при њему изучил наустицу до псалтира. Третији од 8 љет, ниње начел учитисја.

Ва дому својем мирно и пошгене живут и пазетсја. Од порције, кулука и прочег датка мирни су.

Својих црковних ствари имејет: једин псалтир србскија штампи; једин сербски требник; 1 соборник сербски; 1 октојих; 1 пјатогласник сербски; 1 литургију сербску; једно Евангелије сербско неоковато. Један фелон бели од платна; 1 епитраил од мусула на веронгији(?). Један крст светогорски неоковат. Обште домовно им јест: 1 виноград од 4 мотике; четири вола; 2 коња; 2 краве; десјат коза; осамнајест оваца; 30 свиња мали и велики; 20 кошница. Ливаде 2 косе. Нива 4 дне орања. Дом дат им од шанца.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Јакоже једину свештенику достојат вједати, на што и посвештен јест, дјејствовати 7 тајни црковних и проч. должност, да ми отвјетујеши вопрошавшисја редом.

Власт чрез рукоположеније примих, седам тајин црковних совершивати, именоже 1 Крштеније. 2 Миропомазаније. 3 Светија Евхаристија. 4 Свештенство. 5 Покајаније. 6 Брак. 7 Елеосвештеније.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Вопрошавшисја о силе сих тајни и којими словами која совершивасја, и во перви крштенију што јест форма?

Во имја Отца и Сина и св. таго Духа.

Исправленије.

Крштеније совершујетсја словеси сими, чрез трижд-
ноје погруженије во водје свештенику глаголушту: кршта-
јетсја раб божији, име рек, во имја Отца, амин; и Сина,
амин, и светого Духа, амин. Воспријемник должен глаго-
лати трижди амин. И по сем примиреније человека со Богом
бивајет, и проштатсја ваход ва царство небесноје. Сија
тајна точију јединажди над крштајемим бивајет.

вопрос.

отвѣт.

Сија тајна светого кре- Не знам.
штенија од куду имат своје
почело?

Исправленије.

Имат своје почело од самого Спасителя Христа пре-
клоннаго пречисти верх под длан Предтечи на Јордање,
јаже својим учеником повелително предал, глагоља: идите
во вес мир приповѣдите Евангелије всеј твари, всјак иже вјеру
имејет спасен будет, невјеровавиже осужден. И инде шедше
научите всја јазики крштеште их во имја Отца и Сина и
светого Духа. И паки увјештателно. Аште кто неродитсја
водоју и Духом, не может ванити ва царствије небесноје.
И од толе Апостоли начали и свети Отци предали, и даже
до сего време не над вјерними совершујет се.

вопрос.

отвѣт.

Ову тајну светого крште-
нија может ли простоје лице
совершити?

Может за нужду да три
крат погрузит во водје и го-
ворит: Крштајетсја раб бо-
жији, име рек, во имја Отца,
амин, и Сина, амин, и светого
Духа, амин. И ако дјетја живо
останет, ваља свештеник да
очатат молитве.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Аште детја умрет без молитви поповски, јесте ли совершенно крштеније пријал?

Невјем.

Исправленије.

Јест совершенно крштено; ибо сија тајна светаго крштенија ниже од свештеника ниже од простаго чловјека, тако ни проче тајне совершујутсја, но благодатију пресветаго Духа, по словеси апостолекому: всјак дар совершен с више јест, ходјај о тебе Отца светов; убо таково крштеније јест совершенно, и такову силу имат, како и свештеник да совершит; а молитве что после читат, само церемонију црковну да исполнит.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајни 2-ој, миропомазанија, что јест форма?

И то јест: во иија Отца, и Сина и светаго Духа.

Исправленије.

Форма јест, јегда над определеними удесами мажеши да глаголеши: Печат дар Духа светаго, амин. И чрез сију тајну лијугеја ва крештајемаго плоди и дари Духа светаго. И сија тајна јединожди пријемлет се над вјерним. Аште ли кому случитсја отвершитсја православнија вјери, и паки обратитсја, должно ова тајна над ним совершитсја. Ибо когда одступит од вјери, благодат божија од њого одимитсја, и чрез сију тајну пак дајетсја,

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Светој Евхаристији, тре-тијеј тајни, что јест форма?

Во иија Отца, и Сина, и светаго Духа.

Исправленије.

Јест форма призиваније светаго Духа, глаголушту је-реју сверж хлеба: и сотвори убо хлеб сеј честноје тјело

Христа твојего; а јеже во чаши сеј, честнују кров Христа твојего. Над обојими: предложив Духом твојим светим. Тим совершившим всја, да сије пресуштенствене сут дари. Свештеник твердо и несумњено да вјерујет, и Христос невидимо суштествено предстојат на престоље.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма свештенству, Христос.
четвертој тајни?

Исправленије.

Сверху сеја тајни имут Архијереји власт, да совершујут, а не попови. Форма же јест: Божественаја благодат всегда немоптна врачујушти и прочитаја.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма покајанија, Христос.
пјатој тајни?

Исправленије.

Когда чловјека исповедаш по следованију, јепитимију даш му, по силе молитав прочих, ова молитва јест форма: Господ и Бог наш Исус Христос, благодатију и штедротами својего чловекољубија и прочитаја, как во требнику.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма браку шестој тајни? Толкованије није учио.

Исправленије.

Јесте форма жениха и невјести вољу и хотјеније испитав свештеник, и аште објештајутсја и заклнутсја до смерти једино другога не оставите ни ва каквој нужди, и сије их објештаније, јако устав положен, благословити, и по сем бивајет брак честен и ложе нескверно.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Елеосвештенију, 7-ој тајни, Не знај м.
 што јест форма?

Исправленије.

Сија тајна совершујетсја од 7 свештеников, по словеси апостолскому: Бодит ли кто во вас, да призовет презвитери церковнија, и молитву да сотворјат. и проча. Форма же јест: Оче свети врачу душ и тјелес; послужи јединороднаго Сина твојего во мир, и прочаја.

Пробовавши како читајет; полагаано; појати ни мало; писати слабо, треба да се поучит.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јеште вопрошајешисја кога Исповедалсја јесам сего года
 последни крст исповедалсја февара месеца духовнику
 јеси, и кому, и имјеш ли це- Ђерасиму, а цедуљу није ми
 дуљу? дал.

Исправленце.

Указ нихова преосвештенства јест: сваки свештеник цедуљу да узмет, кога исповедитеја, зато и ти ва напред да имјејеш.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Правило обдержујеш ли, Правило держимо сваки
 наипаче божественују литур- ден, а литургију неделом и
 гију колико крст ва седмици празници служимо.
 појеш?

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Парохијали твоји ходет ли У цркву више неходе
 ва церков, и не обретајет ли него ходе, а безаконика
 сја котори безаконик, и који неима, него у десној мали

не хоће исповедитисја и при- један момак дјевицу затруднио
честити. и не хоће узети Станимир
момак.

вопрос.

ОТВЈЕТ.

Имјејеш ли протокол и Не имам.
записујеш ли по начину кр-
штештихсја, брачештихсја и
престављенихсја ?

Исправленије.

Указ нихова преосвештенства у напред да будет и да на-
писујете.

Месеца фервара 28-го дне 1733 году.

Ва Гроцкој.

Свештеник Стојан Вучићевић ва Гроцкој, лет
јему 39. Рожденијем и воспитанијем из речене вароши Гроцке.
Родител јего бил Вучић, художеством бил свилар, котори
исполнивши 80 лет, прошлаго лета 1732-го преставилсја.
Такожде и мати јего, имјевши 40 лет, ва 1715 лет по-
чила. Имјел три брата, котори еште млади суште преста-
вилисја. Он пон дат родителми својими, при 8-ом лете
возраста својего, у Гроцкој пону Григорију учитисја
књизје, код којего пребивши 4 года, преучил наустичу и
псалтир до седмој катизми. И од того попа Григорија пре-
шал у Војловицу манастир пону Теофану, и код него
преучил од седмој катизми вес псалтир, и пјесне Мојсејове,
к тому параклис пресветија Богородици, и мало писати
научил, и сербски појати самогласно навикал, Херувиму
гречечки и причестну перваго гласа по просто појет. По
том родители јего браку сопрегли при 17-ом лете возраста
јего. По којем прошавши три седмици, на дијаконство ру-
коположен преосвештеним митрополитом Бјелградским Мој-

сејом Петровичем. Во јединој седмици и свештеником јего поставил. И мало тамо 3 дни поучивписја свештенствовати, отпуштен со сингелијеју у Гроцку свештенствовати и нурију держати. За које допуштеније платил 35 фор. К тому јексархи даровад 1 дукат, и дијакону 1 грош. И тако поповавши у Гроцкој 14 љет. По том задржан бил од ексарха Софронија 1 год, за узрок что поп Стојан негова службу избил. И после послат у Смедерево поповати. И тамо 3 года бивши, пак повраћен у Гроцку, и од села 4 года ва Гроцкој непремено попујет. Имејет дјети мужеска пола троје. Перви од 9 љет, втори од 7 љет, учитеја у Гроцкој; третији од 18 месеци. Женскаго полу двоје. Перва дјевица од 14 љета; втораја од 4 љета. Мирно и тихотно ва дому живут. Од порције, данка, кулука свободни сут. Својих црковних ствари имат; 1 епитрахил од алаце. Крст светогорски; молитавник Кијевски; часослов Лавовски; Грунта имјејет; дом над подрумом од дервета; 1 виноград од 20 мотика; 1 ниву 2 дни орања; четири косе ливаде; 1 краву; 2 јунади.

ВОПРОС.

Јакоже једину свештенику достојит вједати, на что и посвештен јест дјејствовати 7 тајин црковних и проче должносте, да ми отвјетујеша вопрошајемисја редом.

ОТВЈЕТ.

Власт чрез рукоположеније примих 7 тајин црковних совершивати. Имено же: 1 Крештеније. 2 Миропомазаније. 3 Евхаристија. 4 Свештенство. 5. Покајаније. 6 Брак. 7 Елеосвештеније.

ВОПРОС.

Вопрошајемисја о сиље сих тајин.

ОТВЈЕТ.

Крештајетеја раб божији во имја Отца, амин; и Сина, амин: и светаго Духа, амин.

Исправленије.

Сице недобно знати и огвјетовати. Тајна светого крештенија истинаго имат своје почело од самага Спаситеља Христа приклоншаго пречисти (вѣрх) под длан Предтечи на Јордање, јаже својим учеником повелително предад, глагола: Идите во вес мир, проповједати Евангелије всеј твари; всјак иже вјеру имат и креститеся, спасен будет; невјеровавиже осужден. И инде шедше научати веја језики, крестите их во имја Отца, и Сина, и светого Духа. И паки увјештателно: аште кто неродитеся водоју и Духом, не может ванити ва царств небесноје. И од толе свети Отци предади, и даже до сего време над вјерними совершуетеся. Форма же или образ сија тајни јест чрез триждноје погруженије во водје, свештенику глаголюшту: крештајетеся раб божији, во имја Отца, амин, и Сина, амин, и светого Духа, амин. (Јакоже и сам сказал јеси, точију воспријемник должен глаголати амин трижди. И по сем примереније чловјека са Богом бивајет, и проштајетеся воход ва царствіе небесноје.

вопрос.

ОТВѢТ.

Ову тајну светого крештенија может ли простое лице совершити?

Может по нужду да три крат ва водје погрузит, и говорит: во имја Отца, амин, и Сина, амин, и светого Духа, амин. И свештеник после да читат молитви, а не погружујет.

вопрос.

ОТВѢТ.

Аште детја без попови молитвах умрет, јест ли совершенноје крештеније?

— — — —

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Од кога тајна сија крште- Од јереја.
нија совершујетсја, такожде
и проче тајне? .

Исправленије.

Сија тајна светаго крштенија ниже од мирскаго тако
и проче тајне благодатију пресветаго Духа, по словеси
апостолскому: всјак дар свршен с више јест с ходјај од
тебе Отца светов, убо таково крштеније јест совершенно и
такову силу имат, како и свештеник да совершит; а мо-
литве, что после очитајет свештеник, точију церемонију цр-
ковну да исполнит.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајни миропомазанија что Печат дар Духа светаго.
јест Форма?

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Когда словеса сија, печат Когда мажутсја определена
дар Духа светаго, потребујет удеса.
говоритсја?

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Может ли сја сија тајна Может, кад одпостит сед-
повторити над которм? мицу.

Исправленије.

Сија тајна миропомазанија јединожди над вјерним упо-
требљајетсја. Но аште кому случитсја одврешти својеја вјери,
и пак обратитсја, должна ова тајна над ним совершитсја.
Зачто, кад одступит чловјек од вјери, тогда благодат бо-
жија од негa отимитсја, и паки чрез сију тајну дјетсја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Светој Евхаристији, чет- Господи иже пресвјатаго
вертој тајни, что јест форма? твојею Духа во третиј час

апостолом твојим низпослави,
того благи не отими од нас; но
обнови молештихсја со стихи
трижди: и сотвори убо хлеб
сеј честноје тјело Христа тво-
је҃го; а јеже во чаши сеј,
честнују кров Христа твоје҃го
предложи је Духом твојим
светим, по словеси сими: вје-
рују јако Христос невидимо
на престоле предстојит.

вопрос.

Светаја Евхаристија ко҃гда
имат своје конечноје начело
и ко҃гда кончитсја?

отвѣт.

Имат своје конечноје на-
чало јегда речет свештеник
или диакон: станем добрје,
станем со страхом; вонмен
светоје возношеније, ва мирје
приносити. Кончитсја, јегда
возгласит свештеник: Из-
рјадно о пресветјеј, пречистеј,
преблагословењеј: и проча.

вопрос.

Что јест форма свештенству
четвертој тајни?

отвѣт.

Божественаја благодат.

вопрос.

Сверху сија тајни кому
власт дата?

отвѣт.

Архијерејом дана власт
оваја.

вопрос.

Что јест форма цјатој тајни
Покајанија?

отвѣт.

Исповједаније.

Исправленије.

Кад чловјека по последованију исповедаш, и јепити-
мију даш му, по сиље молитав прочих; ова молитва јест

форма: Господ и Бог наш Исус Христос, благодатију и штедротами, и проча, как ва требнику.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма Елеосвештенију седмој тајни?

Оче свети врачу душ и тјелес, и прочитај.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Од колико свештеник сија тајна совершујетсја?

Од седам свештеников.

Пробујетсја како читајет. Читајет доста добре. Пишет средње. Појати ведјет серпски самогласно. Херувику и причастну гречаски прваго гласа по просто појет.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јеште вопрошајетсја когда последни крат јеси се исповедал, и кому, и икјеш ли цедуљу?

Сего года 1733 фервара месеца исповедал се јесам духовнику Ажи-Прокопију Хоповцу, цедуљу нисмо узали.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Правило обдержујеш ли кажди ден и литургију често служиш ли?

Правило нигда неостављам, а литургију празници и недељом, кад ми је недештина, појем свагда, кромје болезни и каковог припјетија.

Исправленије.

Указ нихова преосвештенства, идеже сут три свештеника, на кажди ден литургија да будет. Такожде и вас три свештеника јесу зато ва напред сваки ден, кад недештина твоја придет, да појеш литургију.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Парохијали ходјат ли добро ва црков, и обретајет ли

Довле ви нисте дошли у варош, слабо су и у цркову

сја безаконик, и котори не исповједајутсја ни причестујут?

ишли, и причестивалисја. А сад хвала Богу добро ходе, како сами видите. И не знам, је ли који остао, да се није исповједио и причестио овога года. А безаконик имјејет, Ђураћ Раниловић, держит четвертакињу. Ја сам га и венчао, натерали ме Турци.

вопрос,

отвјет.

Имејет ли протокол и записујете ли, по начину предложеному, имена крштенихсја, и њих родителеј, воспријемника и свештеника, хто крстил и ва које времја?

Имјејемо и записујемо.

Марта месеца 9 дне 1733 љета,

Ва Гроцкој.

Свештеник Василије Станојевић ва Гроцкој, имејет 29 љет. Рожденијем и воспитанијем вароши Карловца. Родител јего бил Станоје, художеством земљеделец; котори исполнивши 60 љет, преставилсја љета 1720-го. Такожде и и мати јего, имјевши 50 љет, погинула ва љето 1726. Браћији и сестар не имјејет. Он, поп, дат више реченима родителима при 8 љете возраста својего, Мошковиту Василију ва Карловци учитисја книзје, код којего бивши пол года, научил повечерницу, до вјерују во јединого Бога. И даскал отшел во страну своју. И он (поп) после јединого месеца пону Станоју у Карловци, код којего поборавил, и что бил научил. И тогда наставши

Варадински бој, Турци, они прибјегли в шанац Варадински (Нови Сад). И тамо без ученија пол года пребивши, пак дат попу Суботи карловачком. Код којего за пол года поправила повечерницу, и изучил полуношницу. Ва тоје време пак у Карловце повратилисја к дому својему, и од реченаго попа Суботе извађен и дат попу Стојку Панићу. Код којего у Карловци учивши 4 года, преучил јутрењу, часове, псалтир, пјесне Мојсејове. К том навикал читати из књиге акатист пресветија Богородици, и молебен и тропаре. Потом празан ва дому стојал 1 год. Родители јего браку сочетали при 11 (18) лете возраста јего. И по сем, на 1 год, благословенијем преосвештењешаго митрополита Викентија Поповича ва дијаконство произведен рукоју богољубиваго епископа Јоанополскаго Софронија Раваничанина. У којем чине служивши 5 год и 8 месецеј. И по том по указу преосвештењешаго митрополита пришел во Бјелград, идјеже поучавшисја 3 месеца, паки поврати јего во Карловце. И тамо ва лето 1728 на Воскресеније Христово поставил јего свештеником. По којем четвертаго дне оправил јего у Белград учитисја, и тамо служивши до светаго Кирила Одшелника без прихода. По том нарежден бил, за дијаконе Јована и Живана свештенствовати, и да имат од них 60 фор. плаће за годину. Коју службу он обдержавши, и своју мазду 60 фор. примил. Ва тија дни случившисја смерт преосвештењешему митрополиту Мојсеју, он празан пребивши и тамо послуживши до Успенија пресветија Богородици. По том оправивши јего владика Исајија во Гроцку за време поповати, до пришествија госп. Архијепископа; и ниње второје лето, како у Гроцкој свештенствујет, и исе имат, а сингелију не имат. За које допуштеније дал владики Исајији 2 фор.

Имат своје двоје малене дѣце; мушеско од 10 месеци, женско од 6 лет. Мирно и поштено живит, у дому пазитеја. Од порције, кулука и прочег датка свободни сут. Својих цр-

ковних ствари имат: 1 требник московски; 1 часослов московски; епетраил од црвена дамашка; наруквице од зелена кумаша; 1 крет Светогорски водички; 1 стихар од бела платна; 1 појас јерусалимски. Грунта или Милка никакова не имјејет, нити дома, но сједит по тужди домови; и ниња пустил га нећак Ексарха Софронија у свој дом без кирије да сједит, точију у Карловци имат виноград својих од седам мотика.

ВОПРОС.

Јакоже једину свештенику достојит вједати, на што и посвештен јест дјејствовати седам тајин крєовних и проче должности, да ми отвјетујеш и вопрошавшисја редом.

ОТВЈЕТ.

Власт чрез рукоположеније примих седам тајин црєовних совершивати, именоже: 1 крєштеније. 2 Миропомазаније. 3 Евхаристија 4 Свештенство. 5 Покајаније. 6 Брак. 7 Елеосвештеније.

ВОПРОС.

Вопрошајешисја о силе сих тајин, и којими која совершујетсја словами. О первој первих.

ОТВЈЕТ.

Крєштеније совершујетсја словесими, чрез триждноје погруженије во водје свештенику глаголушту: во имја Отца, амин, и Сина, амин, и свєтаго Духа, амин. И по сим бивајет примиреније чловјека с Богом, и проштајетсја ваход ва царство небесноје. И сија тајна точију јединожди на вјерним бивајет.

ВОПРОС.

Тајна свєтаго крєштенија истинаго од куда имат своје почело?

ОТВЈЕТ.

Није ли начало водом кад се погрези.

Исправленије.

Тајна светаго крштенија истинаго имат своје почело од самага Спаситеља Христа, приклоншаго пречисти верх под длан Предтечи на Јордање, језе својим учеником повелително предад глагоља: Идите ва вес мир протовједите Евангелије всеј твари; свјак иже вјеру имат и крститесја, спасен будет; невјеровави же осужден. И инде шедше научите всја јазики, крсташте их во имја Отца и Сина и светаго Духа. И паки увјештателно: аште хто неродитесја водоју и Духом, неможет внити ва царствије небесноје. Од толе апостоли начали, и свети Отци предали, и даже до сего времена над вјерними совершујетсја.

вопрос.

Может ли сију тајну совершити простоје лице?

отвѣт.

Может да погрузит три крат у води чистој, и говорит именем, како му надене: крещтајетсја раб божији, во имја Отца, амин, и Сина, амин, и светаго Духа, амин. По том аште жив будет отрок, свещеник само молитви над ним да очати.

вопрос.

Аште детја без поповских молитав умрет, јест ли совершено крштеније од простаго лица дјејствованоје пријал?

отвѣт.

Јест совершено.

вопрос.

Даж свидѣтельство како и без поповскаго дјејствија од простаго лица крштеније совершено јест?

отвѣт.

Не знам.

Исправленије.

Имаш сведетелство оноје слово апостолско: Вејак дар совершен свише јест сходјај о тебе Отца светов. Того ради како тајинство светаго крштенија, тако и друге тајне ниже од свештеника ниже од мирскаго човека совершујутсја, но благодатију пресветаго Духа; а молитва, што свештеник читајет, да исполнит точију церемонију црковну.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајни второј миропомазанију што јест форма?

Печат дар Духа светаго, аки би решти, чрез сије мазаније изливајутсја на отроча тије дари светаго Духа. И сија тајна еште во времја святих апостол установлена и сије јединожди вјерни пријемлет.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Может ли сја сија тајна над которим повторити.?

Не может.

Исправленије.

Может над таковим повторитисја, аште которому случитсја од вјери одвершитсја, должна ова тајна над ним совершитисја, ибо когда од вјери одсупит, тогда благодат божија отимитсја од него, и чрез сију тајну паки дајетсја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Светој Евхаристији, тајни четвертој, што јест форма?

Призиваније светаго Духа, глаголушту јереју сверху хлеба: и сотвори убо хлеб сеј честноје тјело Христа твојего; а јеже во чаши сеј,

честнују кров Христа твојего. Над обојими, предложив Духом твојим светим. Јега јереј службу Господеви приноси, да вјерујет известно и несумнено, јако светија дари совершени сут, и Христос Спасител невидимо суштествене на престоље предстојит.

ВОПРОС.

Свештенству, четвртој тајни, что јест форма?

ОТВЈЕТ.

Божественаја благодат и проч. Сверху сија тајни Архијерејом дана власт.

ВОПРОС.

Исповједанију, пјатој тајни, что јест хорма?

ОТВЈЕТ.

Молитва: Господ и Бог наш Исус Христос благодатију и штедротију својего чловекољубија, да простит те, чедо моје, (име рек) всја согрешенија твоја. И аз недостојни јереј, властију јего мње даноју, проштају и разрјешавају тја од всјех грехов твојих, во имја Отца, и Сина, и светаго Духа, Амин.

ВОПРОС.

Јест ли еште что потребно имјети, исповедавшија, за отпуштеније грјехов, точију речену молитву: Господ и Бог наш . .

отвјет.

Ничто друго не треба.

Исправленије.

Надобно дати му епитимију, пост, молитву и милостју; и на лице смотрити, что может исполнити; а не налагати бремена не удобносимаја, с којим во очајаније јего приведет, а не во исправленије. А покајаније јест истиније престати од грјеха, и всегда сокрушеноје сердце имјети о согрешенији, чим је Бога увредио, и таково сердце сокрушено и смиренс Бог неуничижит.

вопрос.

Женитби, шестој тајни, что јест форма?

отвѣт.

Жениха и дјевизи воља и хотјеније испитав свештеник, аште согласни суште, во јеже љубити друг друга, и даже до смерти да објештајутсја не искати разрешенија, и вјерност супружества хранити. И дајут једин другому руку, како сија сохранили. И тогда сије согласије јереј по обичају цркве благословљајет, читаја последователнаја. По концје бивајет брак честан и ложе не скверно.

вопрос.

Что јест форма Елеосвештенију седмој тајни?

отвѣт.

Оче свети врач душ и тјелес, по словеси јединороднаго твојего Сина Господа нашего Исуса Христа, всјаки недуг избављајуштаго, и проча. Свештеник кад мажет чувства, и совершит тују молитву, то јест форма. Сија тајна од

седмим свештеников совершу-
јетеја.

Пробујетеја, како читајет, појет и пишет. Читајет
весма худо појати, и писати ни мало, треба да
се обучавајет.

ВОПРОС.

Јеште вопрошајешисја, ко-
гда последни крат исповедал-
сја јеси, и кому, имјејеш ли
цедуљу?

ОТВЈЕТ.

Исповедал се јесам сего
года месеца февара духов-
нику Ажи-Прокопију, и ре-
кал он цедуљу дати, кад се
из села поврати.

ВОПРОС.

Правило всегда обдержа-
јеш ли, и божественују ли-
тургију частно служиши ли?

ОТВЈЕТ.

Правило свагда держим,
литургију појем, кад ми је не-
делштина сваки ден, како је
заповест.

ВОПРОС.

Ходјат ли парохијали твоји
добро у цркву, и обретајет
ли се који безаконик, и који
неће да иде у цркву и не
исповедасја?

ОТВЈЕТ.

Добро саде иду у цркву,
а за друго не знам.

ВОПРОС.

Имјејете ли протокол, и
валишете ли имена крстја-
шисја, и тјех родителеј, и
васпријемника, кто крестил,
и ва које времја, тако брача-
штых сја и преставшихсја.

ОТВЈЕТ.

Имјејемо протокол, него јо-
ште из цедуља нисмо у нега
записали.

Месеца марта 13-го дне 1733 года,**Ва Гроцкој.**

Свештеник Јанко Радојевић имат лет 27, из Гроцке, рожденијем и воспитанијем вароши Карловца. Родитељ јего јест Радивој, тикач, лет 57, мати јего 45-то летна. Обоје живи ва дому својем у Карловци седјат. Јеште није јет два брата, Стеван и Сава, првому 17 год, другому 14. Оба два при именоватим родитељем у Карловци сүт. Он поп дат родители својими, при 10 лете возраста својего, духовнику Онофрију ва Карловци учитисја книзје. Код ко-јего бивши 2 года, преучил наустицу, и псалтир до 8 катисми. И кад речени духовник почил, он дат попу Марку Цве(ји)ћу карловачкому, код којего за три года стојашти и пол, научил вес псалтир од 7 катисми, акатист, молебен пресветија Богородици неколико крат, и тропар прочито вас. К тому охтојих, пјатогласник прочитал три крат. Јеште самогласне гласове по сербски појати научил. Херувик у причастну перваго гласа добро навикал. По том родители јего браку сочетали 16-ту летну сушту. По којем минувши два месеца, блаженопочившим господином митрополитим Викентијем. Поповичем и благословенијем ва лето 1722. на дијаконство поставлен бист, рукоју боголюбиваго Софронија Раваничанина, епископа Јоанополскаго. Ва којем чину пребивши и болше поучившисја пјат лет. И кад наставши госп. митрополит Мојсеј повељел и благословил владыки Максиму Несторовићу, и јего свештеником ва лето 1728 поставил у Бјелграду, идеже поучившисја свештенствовати 5 днеј, отпуштен ва Гроцку свештествовати јенурију держати, за које допуштеније нити что платил нити сингелију дали. И тако пјат лет во Гроцкој и до ниње свештенствовал, точију једин год ва задержанију пребил код владыке Исајије, бывшаго наместика архиепископског ва Белградје (за срамо-

словство и безчинство јего, о којего ниња мало јест уступил). Свог дома неимат, ниже штититсја јего достати, но ва чужији дом пребивајет. Милка свога имат точију 1 виноград од 4 мотива. У дому пазитсја и мирно живит. Од кулука, порције, десетка и прочего датка свободен јест. Имат своје једино детја женскаго пола од 10 месецеј. Црковних својих ствари имат један епетрахил; 2 крста Светогорска, водична, не оковати; 1 требник московски; ничто више не имат.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јакоже једину свештенику достојит водати, на што и посвештен јест дејствовати 7 тајин црковних и проче должности, да ми отвјетујеша вопрошајешасја редом.

Власт чрез рукоположеније примих, 7 тајин црковних совершивати; Крштеније. 2 Миропомазаније. 3 Евхаристија. 4 Свештенство. 5 Покаянија. 6 Брак. 7 Елеосвештеније.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Вопрошајешисја о сиље сих тајин, и којими која совершивасја словами, о первој первых.

Крштеније совершујетсја словеси сими, чрез триждноје погруженије во водје, свештенику глаголушту: крштајетсја раб божији, или раба божија (име рек), во имја Отца, амин, и Сина амин, и светаго Духа, амин. Воспријемник должен глаголати амин. И по сем примиреније човека с Богом бивајет, и проштајетсја ваход во царство небесноје. Сија тајна точију јединошти над крштајемим бивајет.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајна светого крштенија Почело јест, како Христос од куду имат своје почело? подклонио свој верх под руку претечи. Више не знам.

Исправленије.

Тајна светого крштенија истинато имат своје почело од самога Спаситеља Христа приклоншаго верх пречисти под длан Претечи ва Јордање, јаже својим учеником повелително предад глагоља: Идите ва вес мир проповједите евангелије всеј твари. Иже крститсја и вјерујет спасен будет; не вјеровавиже, осуужден. И индје шедше, научите всја јазики крстеште их во имја Оца, и Сина, и светого Духа. И паки увјештателно. Аште кто не родитсја водоју и Духом, неможет внити во царство небесноје. И од толе апостоли начали, и свети отци предади, и даже до сего времена над вјерними совершујетсја образом, јако више сказал јеси.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Миропомазанија, тајни второј, что јест форма?

Печат и дар Духа светого, аки би решти чрез сије мазаније изливајутсја на отроча сије дари духа светого. И сија тајна еште во времја светих апостол установљена, јединожди над вјерними пријемљетсја. Но ако кому случитисја; да отидет у други закон, пак возвратитсја, потребујет миропомазаније. —

Исправленије.

Аште кому случитсја својеја вјери одврештисја, и паки обратитсја; должна ова тајна совершитисја. Ибо јегда од-

ступит од ове, тогда благодат Божија отимитеја од него, и паки чрез сију тајну дајетсја.

ВОПРОС.

Светој евхаристији, трети-
јеј тајни, что јест форма?

ОТВЈЕТ.

Призиваније светаго Духа, глагољущу јереју сверху хлеба: И сотвори убо хлеб сеј, честноје тјело Христа твојего; а јеже во чаши сеј, честнују кров Христа твојего. Над обојими предложив: Духом твојим светим.

ВОПРОС.

Что јест форма свештенству,
4-тој тајни?

ОТВЈЕТ.

Молитва: Божественаја благодат. И сверху сија тајни архијерејом дана власт.

ВОПРОС.

Что јест форма покајанију,
пјатој тајни?

ОТВЈЕТ.

Молитва: Господ и Бог наш Исус Христос благодатију и штедротами својего чловјекољубија, да прости т, чадо моје, (име рек), и прочаја, јакоже во требнику, и јепитимију дати му.

ВОПРОС.

Браку, шестој тајни, что јест форма?

ОТВЈЕТ.

Вољу и хотјеније жениха и невести испитав, и аште обоји согласни суг љубити друг друга, и даже до смрти неоставити, и тако согласији јегда благословит свештеник, по уставу цркве: тогда би-

вајет брак честен, и ложе не скверно.

ВОПРОС.

Елеосвештенију, 7 тајни, што јест форма, и од колико свештеник совершујетсја?

ОТВЈЕТ.

Форма јест: Отче свети врачу душ и тјелес, и проча. И од седам свештеник совершујетсја.

Пробујетсја, како читат, Доста врешко, точију самоучно. Појати зна самогласне гласове, и херувику причастну гречески првим гласом добре појет. Пишет средње.

ВОПРОС.

Јеште вопрошајешисја, кога последни крат исповједалсја јеси, и кому, и имјешши ли цедуљу од него?

ОТВЈЕТ.

Исповједалсја јесам сего года 1733, месеца Марта, духовнику, Ажи-Проконију, и цедуљу имам.

ВОПРОС.

Правило всегда обдерживаш ли и божествену литургију часто служиш ли?

ОТВЈЕТ.

Правило сваки ден обдержујем, а литургију, кад ми је неделштина појем, кромје каквога припјаствија, да не могу појати.

ВОПРОС.

Парохијали твоји ходет ли часто во црков, и не обретасти сја који незаконик, и који нехощут исповедатисја и причестивати?

ОТВЈЕТ.

Саде иду доста добро у цреву, и сваки ове године јесте се исповедно, и причестно. Него имат једин незаконик, зове се Ђурађ Раниловић.

ВОПРОС.

Имјејет ли протокол и записујете ли, по начину предложеному, имена крстјаштих-

ОТВЈЕТ.

Имјејемо и записујемо.

сја, и тјех родителеј, и во-
спријемника, и Свештеника,
хто крестил, и во које времја,
такожде брачештихсја и пре-
ставашихсја ?

Месеца марта 21 дне 1733 года

Во Вишници.

Свештеник Живота Илијевић из Вишнице, имјејет
лет 32, рожденијем и воспитанијем во реченој веси Вишници.
Родитеа јего бил Илија, зовоми механција, художе-
ством такожде, котори имјевши 40 лет, преставилсја во лето
1716. Мати јего именем Кумрија, 50-то летна и ниње
жива обретајетсја. Јеште имјејет 2 брата : Петра и Марка.
Петар имјејет 27 лет, ожењен. Марко имјејет 21 лета, и
тој ожењен. Оп, поп дат родители својими, при 9-том лету
возраста у манастир Војловицу учитисја књиаје код јеро-
монаха Никанора, код којего бивши 6 лет, преучил наустичу,
псалтир, и пјесне Мојсејеве. К тому охтојих прочитал 4 крат.
По том дому својему пришедши, мати јего браку сочетала
17-то летну сушту. По том призван бил од ексарха Нико-
лаја во Бјелград послужити и научитисја. Код којего ка-
верати, појати самогласне гласове и подобја, херувику,
причастну 1-го гласа и аллелар научил. И по једином лете
преосвештенејшим митрополитом Мојсејом на дијаконство ва
лето 1720 постављен бист, и по том оште 2 года послуживши
тамо и дијаконовати и вечбине црковне навикавати, и све-
штеником јего више речени госп. митрополит поставил. По ко-
јем не више по седницу ондене литургију појати научил. И ви-
дјевши јего искусна, отпуштен у Вишницу поповати јенурију
держати первеје на пол исета, держал без сингелије 1 год.
По том дата јему сингелија, за коју платил 47 фр. Тогда
целују власт у јенурији и исе воспријел.

И ниње 11 год, како по Вишници непремено свештенствујет. Имат своје двоје дјети женска пола; јединоје од 7 љет, другоје од 5 љета. Мирно и поштено во дому живут и пазетсја. Од порције, кулука, десетка и прочег датка свободни сут. Својих црковних ствари имат: 1 тестаменту московску; један псалтир московски на средње коло; 1 литургију и требник московски; 2 часловца кијевска; 1 букварчић; 1 житије св. Николаја; 1 епитрахил од ђаме црвене; 3 крста светогорска, водична неоковата; 1 катихизис. Опште им домовско јест: 3 парчета винограда од 27 мотика; три дни орања; 1 коња; 3 вола; 1 краву; 1 јуне. Дом свој с подрумом од камене.

ВОПРОС.

Јакоже једину свештенику
достојит и прочитај.

ОТВЈЕТ.

Власт чрез рукоположеније
примих 7 тајин црковних со-
вершивати. Имено же: 1 кр-
штеније, 2 миропомазаније, 3
евхаристија, 4 свештенство,
5 покајаније, 6 брак, 7 елео-
свештеније.

ВОПРОС.

Вопрошајетсја о силе тјех
тајин, и којими словами која
совершујетсја?

ОТВЈЕТ.

Не знам, нисам про-
читао.

Исправленије.

Тајна светаго крштенија истинаго имат своје почело од самого Спаситеља Христа, приклоншаго пречисти верх под длан Претечи на Јордање. Јаже својим учеником повелително предад, глагоља: Шедше во вас мир проповједите евангелије всеј твари. Всијак иже вјеру имјејет и крститсја спасен будет, не вјеровави же осужден. И индје шедше, научите всја јазики, крстјаште их во имја Отца и Сина, и светаго Духа.

И пак увјештателно. Аште кто неродитсја водоју и Духом, не може внити во царство небесноје. И од толе апостоли начели, и свети Отци предали, и даже до сего време над вјерними совершујетсја. Формаже или образ сија тајни јест сија: крештајетсја раб божији, или раба божија, во имја Отца, амин, и Сина, амин, и светаго Духа, амин. Должен воспријемник глаголати амин. И јегда таја реченија изговоретсја, јест совершена тајна, и проштајетсја ваход во царство небесноје, и грјех праотечески отимајетсја, и будет совершени Син по благодати божијеј. Сија тајна јединожди дајетсја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајну светаго крештенија может ли простоје лице совершити?

Может, кад погрузит три пут: да говорит: крештајетсја раб божији, во имја Отца амин, и Сина, амин, и светаго Духа, амин. Него то бивајет, ако не случитсја поп, а дете хоће да умрет, по том ако живо дете остане, да свештеник молитве очати ваља, да совершитисја церемонија црковнаја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Миропомазанију, тајни второј, что јест форма?

Отче свети врачу душ — — — —

Исправленије.

То јест форма седмој тајни елеосвештенију. А миропомазанију јест форма, јегда свештеник мажет опредјеленија удеса, и глаголет: Печат дар Духа светаго; аки би решти чрез сије мазаније изливајутсја на отроча сије дари Духа светаго, и сија тајна јест јеште во времја светих апостол установа, јединошти над вјерним пријемлетсја. Но аште кому

случитеја вјери отрештитеја, и пакѣ обратитеја; должен ова тајна над ним совершитисја. Ибо когда одсупит од вјери, тогда благодат божија од него отимитеја, и чрез сије пакѣ дајетеја.

ВОПРОС.

ОТВѢТ.

Светој евхаристији, тајни третијој, что јест форма?

Призиваније светаго Духа, и пакѣ: и сотвори убо хлеб сији, честное тјело Христа твоје҃го; а језе во чашѣ сеј, честную кров Христа твоје҃го. Над обоими предложивѣ Духом твоѣмъ светимъ. И по изреченији томъ: вјерују јако Христосъ невидимо на престоле предстојитъ.

ВОПРОС.

ОТВѢТ.

Что јест форма свештенству, тајни четвртој?

Не знамъ.

Исправленије.

Свештенству форма јест онаја молитва: Божественаја благодат. Сверху сија тајни Архијерејомъ власт дана совершивати; а не поповомъ.

ВОПРОС.

ОТВѢТ.

Что јест форма, пјатој тајни, покајанију.

Исповѣданије.

Исправленије.

Јегда чловјека кајушта҃госја исповѣдиш, и јепитнију даш му по силе молитав прочѣхъ, ова молитва јест форма: Господъ и Богъ нашъ Исусъ Христосъ, благодатију и штедротами своје҃го чловјеколюбѣа, и проча, како во требнику.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Браку, шестој тајни, што Вјенчајетсја раб божији.
јест форма?

Исправленије.

Вољу и хотјеније жениха и невјести свештеник испитав,
и аште обоји согласни суште, језе љубити друг друга, и даже
до смрти да објештајутсја неискати разрешеније, и вјерност
супружества хранити, и дајут једино другому руки, како сије
сохранити. И сије согласије јереј по чину цркве благослов-
јајет, читаја последователнаја. По концје бивајет брак честен
и ложе нескверно.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Елеосвештенију, седмој тај-
ни, што јест форма?

Отче свети, врачу душ и
тјелес, јегда свештеник мажет
удеса, и говори.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Сија тајна елеосвештенија,
од колико свештеник совер-
шујетсја?

Од седам свештеник.

Пробујетсја, како читат,
појет, пишет?

Читат средње, појет добре
како самогласне гласове, тако
и подобија, такожде херувиму
и причастну перваго гласа до-
бро знајет појати и алилар.
Пишет средње.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јеште вопрошајетсја ко-
гда последни крат исповедал-
сја, и кому, имјејеш ли од
него цедуљу?

Исповедао сам сја сего 1733
года, марта (месеца) архиман-
дриту Атанасију, сланачком,
цедуљу није нам дао.

ВОПРОС.

Правило кажди ден совер-
шујете ли, и литургију често
служители?

ОТВЈЕТ.

И держимо сваки ден пра-
вило, и кад ми је неделиш-
тина, никогда не остављамо,
него појем литургију.

ВОПРОС.

Парохијали твоји ходјат
ли добрје ва црков, и не обре-
тајетлисја котори безаконие, и
да не хоптет у цркву ходити
и исповедасисја?

ОТВЈЕТ.

У цркву неделом, празд-
ници, и во дне светковне до-
бро у цркву ходет. А безако-
ние имат Велко Бугарин
не причештујутсја, али ана-
фору узимљу. А други сви
јесу се исповедали и прича-
стили.

ВОПРОС.

Имјејете ли протокол и
ваписујете ли се крстајештих-
сја, и брачаштисја и преставл-
шихсја предложеному форму-
лару?

ОТВЈЕТ.

Имјејемо и записујемо.

Јесмо протокол смотрили, и добре записујут.

1733 љето месеца мартија 21-го дне.

У Вишници.

Свештеник Николај Петровић из Вишнице,
отуду рожденијем и воспитанијем. Родитељ јего Петар Ра-
дивојевић, художеством коричија на ладија, и ниње
жив, љет имејет 50. Мати јего преставила се. Имјејет једи-
ного брата, од 27 љет. ожењен. Он, поп, јеште мален сво-
јими реченими родители приселен у Карловце, и тамо
дат, при 8 љету возраста својего, Мошковиту Василију
учитилисја книзје. Код которог за два года и пол преучил

наустицу до 6-ој катизми, и мало писати. По том Мошковиту одшавшу, он пак дат свештенику Станоју, код којег за 1 год преучил псалтир од 6-ој катизми до 15. Ва то време, гредушту Турчину на Варадин, они прибјегли у Шанац (Нови Сад); идјеже празан без ученија преби, 1 год. И пак возвратившија у Карловце и тамо крсти приставши на ученије, и код него изучил од 15 катизми вес псалтир, и песне Мојсејове, и писати болше. По том ва 1717-аго лета из Карловаца преселившија у Вишницу на завичај свој; и онда дат попу Григорију у Гроцкој, и код него бивши 1 год и пол, навикал акатист и молебен из книги пресветија Богородици читати, тропаре и вечбине црковне. По том дошао дому, где празан стојашти годину и пол; родители јего браку сочетали 16-то лѣтну сушту. По том одшао во резиденцију у Бјелград попу Теофану, и тамо послуживши 1 год, научил гласове и подобија сербски појати, и болше писати, правило састављати, и канерат, и проче вечбине црковне. По том преосвештенејши господин митрополит Мојсеј Петровић поставил јего дијаконом, и тамо послужавши пола гда во резиденцији, одслат владици Темишварском, господину Јованкију на послушеније. Код којег пребивши 8 месеци, пакм взал га митрополит Мојсеј во резиденцију у Бјелград. Идјеже после пол года, ва лето 1724 свештеником поставлејет лѣту сушту 22-ом. И по том поучившија свештенствовати 15 днеј; одслат со сингелијеју у Вишницу поновати, јенурију держати. За које допуштеније платил 40 фор. госп. митрополиту. И више 9 лѣт, како во Вишници поперемено полујет. Попадија јего сего года, марта 12 преставила се. Имат своје детја, једно мужеског пола од 2 лѣт. Мирно и поштено на дому живит. Од порције он свободен, а отец јего, при нем живушти, плаћат по 10 фор. и десетак, точију кудук что не обдержавал, и то зактева се од сељана. Својих црковних

ствари свешеник имат: 1 требник московски; 1 луновник; 1 исповједаније православнија вјери; 1 петрахил; 1 наруквнице; три креста светогорска водична, не оковата.

Опште домовско: 2 вода; 1 коња; 1 ниноград од 25 мотива; кућу од плота, трском покривену, подрум од камене.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јакоже једину свештенику
и т. д.

Власт чрез рукоположеније
примих 7 тајин црковних со-
вершивати. Имено же оне:
1 Крштеније. 2 Миропома-
заније. 3 Евхаристија. 4 Све-
штенство. 5 Покајаније. 6
Брак. 7 Елеосвештеније.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Вопрошајешисја о сиљетјех
тајин, и којими словами која
совершујет сја.

Не знам, нисам про-
појао, али ћемо скоро
пропојати.

Исправленије.

Тајна светаго крштенија имат своје почело од самага Спа-
сителя Христа приклоншаго пречисти верх под длан.....

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајну светаго крштенија
може ли простоје лице со-
вершити?

Може за нужду три пут
да погрузи и говори: Кре-
штајетсја раб божији, во иѣа
Отца, амин, и Сина, амин,
и светаго Духа, амин. По
том, ако живо буде, свеште-
ник молитве да очати, да се
церемонија црковна соверши.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Миропомазанију, тајни второј, што јест форма?

Оче свети, врачу душ и тјелес.

Исправленије.

То јест форма седмој тајни елеосвештенију и т. д.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма светој евхаристији, тајни третијој?

Призиваније светого Духа. свештенику сверху хљеба глагољашту: И сотвори убо хљеб сеј, чесноје тјело Христа твојего; а језе во чаши сеј, честнују кров Христа твојего. Над обојими, предложив Духом твојим светим. И по сем дари пресуштествени сут и Христос невидимо на престоле предстијит.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Что јест форма свештенству, тајни четвртој?

Не знајем.

Исправленије.

Сверху сија тајни архијерејом власт дана совершивати, а не поповом. Форма јест молитва: Божественаја благодат, и прочаја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Покајанију, тајни пјатој, что јест форма?

Исповједаније.

Исправленије

Јегда чловјека кајуштагосја исповедиш, и јепитимију даш му, по сиље молитав прочих, она јест форма: Господ и Бог

наш Исус Христос благодатију и и штретодами својего чловјекољубија, и прочаја, како ва требнику.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Браку. шестој тајни што Венчајетсја раб божији? јест форма?

Исправленије.

Вољу и хотјеније жениха и невјести свештеник испитав и т. д.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Елеосвештенију, седмој тајни, што јест форма?

Оче свети, врачу душ и тјелес, јегда свештеник мажет, да говорит. Сија тајни од 7 свештеников совершајетсја.

Пробујетсја како читајет, појет, и пишет.

Читајет средње. Појет добро, како самогласне гласове, тако и подобије. Херувимку 1-ог гласа, и причасту, и алилар добро знајет. Пишет средње.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Јеште вопрошајешисја, когда последни крст исповједалсја јеси, и кому, и имјејешили од негa цедуљу?

Исповједао сам се сего 1733 года, марта 5, архимандриту Атанасију Сланачком. Цедуљу није нам дао, али ћемо узети.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Правило црковно кажди ден совершујете ли, божествену литургију често појете ли?

Правило совершујемо сваки дан, а литургију, кад ми је неделштина; неделом, свеци, и празници, појемо.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Парохијали твоји иду ли добро у цркву о свјатци и празници, и неделом; и обре-

У цркву светковини дни ходит добро. А незаконик имат, Велко Бугарин, који

тајет ли сја котори во них безаконик, или који се не исповједа и у цркву не хоште да иду, не причештујет сја. А прочи сви јесу се исповедали и причестили.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Имјејете ли протокол, и вописујете ли во него крстјаштихсја, и брачаштихсја и преставршихсја, по указаном формулару.

Јесмо протокол смотрили и добре записујут.

Месеца марта 21-го дне 1733 года.

Во Жељезнику.

Свештеник Марко Станисављевић из Жељезника села, рожденијем и воспитанијем из села Вранића, у дитрихту Бјелградском. Родитељ јего бил Станисав Ђурић, художеством земљеделац, котори, имјевши лет 80, прошлаго года (представилсја). Мати јего љета сушту имјејет 60, и ниња жива. Имјејет еште 2 брата, једин од 28 лет ожењен; други од 19 лет. Имјејет 2 сестри, старша при нему вдова; другаја у Пожаревцу удата. Он, поп, дат родители својими, при 10 лете од рожденија својего, у Врањевцу, попу Георгију учитисја князје, код којего 6 лет, преучил наустицу до 17 катизми. По том одшел дому својему, пасал свиније за 2 года, и наученоје све готово поборавил. И отец јего на дому једин крат другоја вини избил. Он на отца разсрдилсја, побјегад во манастир Раковицу духовнику Ажи-Висаријону. Код којего за 2 года заборавлено поправил, и јеште оставше 3 катизме и песне Мојсејове научил. К тому молебен пресветија Богородици, и мало писати и пејати самогласне гласове сербске, херувиму

и причастну 1-го гласу. По том владика Стеван Љубобратић канил га, да се покаљуђери, и он не хотјевши, но побјегао у Бјелград ва школу сербску, Стефану Даскалу. Од куду пак господин владика јего истерал. По којем одшао у Карловце, пристао Малом Стојчину у болту, и тамо не свидело му се. Но по том јест месјац дне повратио сја дому својему, и тамо 9 месеци празан стојашти, пак одшао у Раковицу манастир реченому духовнику. Котори милосердствовао о њем, и јего примал и научил како канерати, правила состављати, и проче вечбине црковне. И по једином љете родители браку сочетали 19-ту љетну сушту. И наки у манастиру пребивал код реченога духовника и училсја. Којего же настојанијем преосвештенејши господин митрополит Мојсеј јего во дијакона поставил у Бјелграду. По том во резиденцији задржал дијаконствовати учити се за 1 месец. Пак и на свештенство тогоже 1729 љета јего поставил речени госп. митрополит, благословил владика Николају Темишварскому, и јего запонил. И тамо свештенствовати поучивши сја за 15 днеј, отпуштен со сингелијеју у Железник и Лољане (8) свештенствовати. За које допуштеније платил 12 дукат. И ниња 3 года како непремено реченима селма попујет. Имао своје једино дете мужескаго пола, од 11 месецеј. На дому мирно и поштено живут и пазетсја. Од порције, десетка, датка, будука свободни.

Својих црковних ствари имат 1 требник руски; 1 часослов серпски и један руски; 1 десјатословије; 1 епитрахил, и крстић оковани; 1 октојих сербски. Опште домовско: 1 виноград у Дражевцу од 2 мотике и код дома у Железнику 1 мотика винограда; 4 дна орања; 4 косе ливаде; једнога коња; 2 вола; 3 краве; 5 јунади; 35 кошница. Кућу нову имат без подрума.

ВОПРОС.

Јакоже једину свештенику
и т. д.

ОТВЈЕТ.

Власт чрез рукоположе-
није примих 7 тајин црков-
них совершивати. Имено 1
Крштеније. 2 Миропомазаније.
3 Евхаристија. 4 Свештенство.
5 Покајаније. 6 Брак 7 Елео-
свештеније.

ВОПРОС.

Вопрошајешисја о сиље чих
тајин, и којими која совер-
шујетсја ?

ОТВЈЕТ.

Крштеније совершујетсја
словеси сими, триждноје по-
груженије во водје, свеште-
нику глаголушту: Крешта-
јетсја раб божији, име рек,
во имја Отца, амин, и Сина,
амин, и светаго Духа, амин.
Воспријемник должен глаго-
лати амин. И по том при-
миреније бивајет човека с
Богом, и проштајетсја ваход
ва царство небесноје. И сија
тајна јединожди над вјерним
совершујетсја.

ВОПРОС.

Тајна светаго крштенија
од куду имат своје почело ?

ОТВЈЕТ.

Одрицаније дијавола.

Исправленије.

Имат своје почело од Спасителя Христа и т. д.

ВОПРОС.

Ову тајну светаго крште-
нија может ли простоје лице
совершити ?

ОТВЈЕТ.

Может да три крат по-
грузит у чистој води, и гово-
рит: Крештајетсја раб божији

во иија Отца, амин, и Сина,
амин, и светаго Духа, амин.
После свештеник молитве ваља
да очати.

вопрос.

Аште дете без свештени-
чески молита в умрет, јест ли
совершенно крештеније при-
јел ?

отвѣт.

Јест совершенно благодатију
светаго Духа.

вопрос.

Тајни второј Миропомаза-
нију, что јест форма ?

отвѣт.

Печат дар Духа светаго,
кад мажет свештеник над опре-
деленими удеси, да говори.
И сија тајна јединошди над
вјерним совержујетсја. Но
аште кто од вјери одвержет-
сја, и паки повратитсја, ваља
ова тајна над ним да совер-
шитсја. Зачто кад одступит
од вјери, тогда благодат бо-
жија од него одиметсја, и паки
чрез сију тајну дајетсја.

вопрос.

Светој Евхаристији, тајни
третијој, что јест форма ?

отвѣт.

Призиваније светаго Духа
со стихи свештнику глаго-
љушту сверху хлеба : и со-
твори убо хлеб сеј честноје
тјело Христа твојего, а јеже
во чаши сеј честнују кров
Христа твојего, над обојим
предложив. Духом твојим све-
тым. И по сем нејест прости

хлеб и простоје вино, но тјело
и кров Христова.

ВОПРОС.

Светаја Евхаристија кога
имат своје конечноје начало
и кога кончитсја?

ОТВЈЕТ.

Имат своје конечноје начало,
јегда речет свештеник или
дијакон: Станем со страхом
вонмен светоје возношеније.
Кончитсја јегда свештеник
возгласит: Изрјадно пресветјој
в прочитаја.

ВОПРОС.

Свештенству, цјатој тајни,
что јест форма?

ОТВЈЕТ.

Божественаја благодат.
Сверху сија тајни Архијере-
јом власт дана а не поповом
совершивати.

ВОПРОС.

Покајанију, цјатој тајни,
что јест форма?

ОТВЈЕТ.

Често исповједаније, и је-
нитимије обдержаније, по том
молитва: Господ и Бог наш
... јакоже во требнику.

ВОПРОС.

Браку шестој тајни, что
јест форма?

ОТВЈЕТ.

Јединодругаго кад ми илу-
ју, да благослови свештеник
по обичају цркве.

ВОПРОС.

Елеосвештенију, седмој тајни,
что јест форма?

ОТВЈЕТ.

Оче свети, врачу душ и
тјелес, и прочитаја. Од седам
свештеников соверпујетсја.

Исправленије.

Пробујетсја како читајет, пишет, и појет. Читајет не
брзо но право. Пишет слабо. Појет самогласне гласове

добро, херувику и причастну прваго гласа добро знајет појати.

ВОПРОС.

Јеште вопрошајешисја, кога последни крат јеси се исповедал, и кому, и имјејеш ли цедуљу од њего?

ВОПРОС.

Кажди ден правило црковноје обдержујеш ли, и литургију често појеш ли?

ВОПРОС.

Царохијали твоји ходјат ли добро ва црков и исповедајут ли сја и прочаштујут ли; и необретајут ли сја котори безаконик, или да не хоштет ходити во црков, ни исповедати сја.

ВОПРОС.

Имјејете ли протокол и ва писујете ли ва него крстјаштихсја, брачаштихсја, и представшихсја по предложеному формулару?

Јесмо смотрили протокол, и добро записујут.

Месеца априлија 10-го дне 1733 года.

Во Гроцкој.

Свештеник Арсеније Јосифовић из села Лесковца имјејет лет 40, рожденијем и воспитанијем из

ОТВЈЕТ.

Исповедао сам се сего 1733 года Фервара 10 духовнику Данилу Ремећанину, цедуљу не хотјел ми дати.

ОТВЈЕТ.

Правило, кад сам дома, не остајам, и литургију често неделом и празници појем.

ОТВЈЕТ.

У цркву добро ходет, који су овде у селу, а исповедујутсја и причештујут. Него јест једин у Дражевцу безаконик, Влајко именем, неће да каже кога је венчао.

ОТВЈЕТ.

Имам и записујемо.

реченога села. Родитељ јего бил Јосиф художеством земљеделац, котори исполнивши лет 50, преставилсја 1691 года. Мати јего имјевши 70 лет, и она ва 1721 лето преставила се. Јеште имјел јединаго стрица, свештеника, именем Григорија; и он стар 60 летан, ва лето 1718 почил. Братији и сестар не имјејет. Он, поп, дат матерју својеју од 10 лет у манастиру Боговађу духовнику Јанићију учитисја кнјаје, Код којего за 6 лет преучил наустицу, вес псалтир, молебен, акатист из книги навикал читати. Ђ тому самогласно на „Господи возвах“ појати, и на „Бог Господ“, херувикеу 1-го гласа, и причестну. Још прочитал Евангелије, Апостол, Охтоих по 4 крат. Јеште навикал мало писати. Потом возвратив се дому својему у Лесковац, идјеже једин год празан стојашти, мати јего браку сочетала јего 17 летну сушту. После јединаго года госп. в а дика Михаил Бјелградски во 1710 лето во дијакона поставил. Ва тојже седмици поставил јего и свештеником. И по сем 7 днеј поповати и литургију појати поучившисја, отпуштен со сингелијеју у Миријево свештенствовати, и јенурију держати. За које допуштеније и сингелију платил 25 гроша. Тамо поповавши 6 годин, и јегда цесарскоје војинство обступивши Бјелград; тогда преосвештени госп. митрополит Мојсеј оправил јего у Лесковац село свештенствовати. Ва којем и до ниње непремено 16 лет стојит и попујет. Попадију имат ово 18-о лето слепу. Имат своје дјети, мужескога пола, троје. Први од 9 лет учитсја при нему павечерници. Втори од 3 лета, третији од 5 месецеј. Женскаго пола две даштери; једина од 15 лета, другаја од 6 лет. Мирно и поштено на дому живит и пазетја. Од порције, кулука, десетка, и прочега датка мирни сут и свободни. Црковних својих ствари имат: 1 псалтир, московски; 1 охтоих сербски; 1 требник кијевски; 1 епиграхил; крест водичий художества светогорскаго. Грунтов

1 виноград од 6 мотика; 1 коња; 2 вола; 2 краве; 30 кошница; дом од плота стојећи.

ВОПРОС.

Якоже једину свештенику достојит и т. д.

ОТВЈЕТ.

Власт чрез рукоположе-
није примих 7 тајин црковних
совершавати. Именоже оне:
1 Крштеније и т. д.

ВОПРОС.

Вопрошајешисја о силе сих
тајин, и којими која совер-
шујетсја словами?

ОТВЈЕТ.

Крштеније совершујетсја
чрез триждноје погруженије
во водје, свештенику глаго-
лушту: крштајетсја раб бо-
жији или раба божија, иија
рек, во иија отца, амин, и
Сина, амин, и светого Духа,
амин. Должен воспријемник
глаголати амин. И по сем
примиреније бивајет чловека
с Богом, и проштајетсја вход
во царство небespoје. Сија
тајна јединошди над кршта-
јемим бивајет.

ВОПРОС.

Ову тајну светого крште-
нија может ли простоје лице
совершити?

ОТВЈЕТ.

Может да погрузит три
пут у води, и говорят: Кре-
штајетсја раб божији, во иија
Оца, амин, и Сина, амин и
светого Духа, амин.

ВОПРОС.

Аште дегја живо будет,
что еште потребујет над ним
совершити?

ОТВЈЕТ.

Призвати кума и пона
и испрва ваља да се
крстит.

Исправленије.

Не мнит ми сја тако братац: но аште живо детја будет, принести свештенику, да последовителне молитве токмо читајет, да исполнитсја токмо церемонија црковнаја; а погруженија друга не творити, нити онаја словеса форме сего тајинства говорити, ни другаго имена нарицати. И аште случитсја детету и умрети, без поповских молитав, оноје крштеније од простаго лица дејствованоје, совершенно јест, и такову силу имат, как и свештеник да совершит. Понеже како тајна светаго крштенија, так и проча тајинства ниже од свештеника, ниже од мирскаго совершујетсја но благодатију пресветаго Духа, по Апостолу (глаголушту): всјак дар совершен с више јест — — — —

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајна светаго крштенија Јако же у требнику:
од куду имат своје почело? Благословен Бог наш.

Исправленије.

Имат своје почело од самога спаситеља Христа, преклонјаго пречисти верх и т. д.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајни второј, Миропомазанију, что јест форма?

Печат дар Духа светаго, или што решти, чрез сије мазаније изливајутсја на отроча сије дари Духа светаго. Сија тајна јединошти над вјерними бивајет.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Может ли сја сија тајна повторити?

Не может.

Исправленије.

Може. Аште кому случитсја од вјери одвершитсја, и паки обратитсја, должна ова тајна над ним совершатисја, ибо јегда од вјери одступит, тогда благодат божија од њега отимитсја, и паки чрез сију тајну дајетсја.

ВОПРОС.

Светој Евхаристији, тајни третијој, что јест форма?

ОТВЈЕТ.

Призиваније светаго Духа со стихи. И паки сверху хлѣба свештенику глаголушту: и сотвори убо хлѣб сеј, честноје тјело Христа твоје҃го; а језе во чаши сеј. честнују кров Христа твоје҃го; над обојими: предложив Духом твојим светим. И тим совершившимсја дари присуствене сун, и Христос невидимо на престоле предстојит.

ВОПРОС.

Светаја Евхаристија когда имат своје начало, и когда кончитсја?

ОТВЈЕТ.

Имаѣ своје конечное начало, јегда речет свештеник или дијакон: „Станем добре, станем со страхом, внемнем светоје возношеније“, и прочаја. Кончитсја, јегда возгласит свештеник: „Изрјадно о пресветеј, пречистеј“, и прочаја.

ВОПРОС.

Свештенству, четвертој тајни, что јест форма?

ОТВЈЕТ.

Дана власт Архијерејом; „Благодат божија“.

Исправленије.

Форма јест : „Божественаја благодат“. Сврху сија тајним
Архијерејом власт дана.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Покајанију, пјатој тајни,
что јест форма?

„Господ и Бог наш“ мо-
литва. К тому канон дати да
обдержит кајүштихсја.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Браку, шестóј тајни, что
јест форма?

Вољу и хотјеније мужа и
невјести свештеник испитав, и
аште обоји согласни суште. во
јеже љубити друг друга, и
даже до смерти да објешта-
јетсја не искати разрешенија,
и вјерност супружества хра-
нити; а дајут једно другому
руки, како сија сохранили.
И тогда сије согласије јереј
по обичају цркве благословља-
јет читаја последователнаја.
По концје бивајет брак честен
и ложе несквјрно.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Елеосвештенија, 7-ој тајни,
что јест форма?

„Отче свети, врачу душ и
тјелес“. Сија тајна од 7 све-
штеник совершујетсја.

Пробујетсја, како читајет, пишет, појет.

Читајет полако. Појати не знајет; Херувикү и при-
честу ни мало. Писати такожде слабо. Треба да се обуче-
вајет болше.

ВОПРОС.

Јеште вопрошајешисја, кога последни крст јеси се исповједал, и кому, и имјејеш ли цедуљу од него?

ВОПРОС.

Правило каждаго дне обдержајеш ли, и литургију често служиши ли?

ВОПРОС.

Обретајет ли сја ва парохји твојеј котори безаконик, или који не хоштет исповједатисја и причестити?

ВОПРОС.

Имјејеш ли протокол и ваписујеш ли крсташтихсја имена, и брачештихсја, и представшихсја по предложеному формулару?

ОТВЈЕТ.

Исповедао сам се ове године марта духовнику Данилу Ремећанину; цедуљу нектоу нам дати.

ОТВЈЕТ.

Праздници и неделом правило држим, а литургију на празнике појем, не имам с ким други пут.

ОТВЈЕТ.

Безаконика не имамо; него има, који се неће да исповеде у Лесковцу Јоан Илић, у Борку Станоје Симеоновић у Хану кнез.

ОТВЈЕТ.

Имамо, како сте нам Ваше господство казали, записујемо.

Месеца априла 26 ден, 1733 года.

Во Гроцкој.

Свештеник Планоје Радојевић из села Сибнице имјејет лет 43. Родилсја код мора ва земљи Дробначкој, у селу Прзвишу, под властију Турецкоју. Васпитан ва нахији Бијорској, у селу Вишневи, ва нахији Бијорској, ва пашалуку босанскому. Родитељ јего бил Радоје, художеством Кириџа; котори исполнивши 90 лет, преставилсја ва лето 1731-го. Имат 3 брата. Два

ва држави цесарској, код Рудника живут, а једин ва турској области и ниње јест. Измежду та три брата најстарши једин јест свештеник, именем Војин, попујет код Рудника у Станову селу. Он, поп Платоје, од десјатог лета код својего брата свештеника Војина начел учитисја книзје. Код којего непремено 10 лет учивши, преучил наустицу, псалтир, молебен пресветија Богородици, октоих неколико крат прочитал. По том родители јего сопрегли летну сушту 20-ом. Тогоже лета, по указу блажењејшаго господина патријарха Мојсеја, Пећскаго, приведен братом својим, попом Војином во Пећ, идјеже речени господин патријарх поставил јего во дијакона, тојаже седмици и свештеником. За које платил јесмо седамнаест гроша. По којем поучившисја тамо днеј пети на десјат, отпуштен и својему дому (одшел), идјеже празан, без јенурије стојаљ 2 года. По том одшел во Стари Вла, у манастир Ковиле, поучитисја вечбинам и литургију служити. И тамо стојашти 2 месеца, дал јему сингелију патријархов Ексарх, во селу Берскову поповати. Идјеже исполнивши лет 8, прибегаљ во државу цесарскују, во Рудничку нахију у село Таково и тамо стојаљ цјел год без јенурије. По том пришел во више речено село Сибницу, со вејем домом својим. Идјеже преосвештењејши господин митрополит Мојсеј Петровић допустил и благословил јему свештенствовати јенурију держати. Сингелију јему не дал, нити што за допуштеније таков взјал. И ниња шест лет и пол, како тамо непремено попујет. Имат својих дјетеј троје мужеска пола. Перви од 14 лет; други од 11 лет, и пол; третији од 9 лет. — Заповедасмо, да једно детја отправит учитисја книзје во Бјелграду. — К тому јеште имјејет четири дјевице, све четири младше од своји братији. На дому својему мирно и поштено живут и пазетсја. Од порције, десетѣа кулука и прочег датѣа мирни сут.

Својих црковних свари имат: 1 псалтир, часловац, литургију, охтојих, требник, све сербскија штампи. Стихар од платна бела; наруквице од мусула; крст водични светогорски неоковат. Проче 1 виноград; од једне мотике; 1 вола; 1 краву; 1 јуне; 5 коза: 3 овце; 5 кошница; дом свој.

вопрос.

отвјет.

Јакоже једину свештенику
достојит ведати и т. д.

Власт чрез рукоположеније
примих, и т. д.

вопрос.

отвјет.

Ведајеш ли силу тјех та-
јин, и којими која соверши-
васја словами, и вопрошаје-
шисја о первој перви?

Крштеније совершујетсја
словеси, и т. д.

вопрос.

отвјет.

Тајна светого крштенија
од куду имат своје почело?

Нисам то учио.

Исправленије.

Имат своје почело од Самаго Спаситеља Христа, и т. д.

вопрос.

отвјет.

Ову тајну светого крште-
нија, может ли простоје лице
совершити?

Может да погрузит у води
и говорит: „крештајетсја раб
божији, или божија, во иија
Отца, амин, и Сина, амин и
светого Духа, амин“. После
свештеник молитве да чита,
а да не говори: „крештајет-
сја раб божији“, и да не по-
гружујет.

вопрос.

отвјет.

Аште без поповски моли-
тава умрет, је ли совершенно

Јест совершенно крштеније
примил.

оно крштеније од простаго
лица дествујемоје?

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Дажд свидјетелство од бо-
жествената писанија, како јест
совершенно крштење, аште од
простаго лица при нужди деј-
ствовадо?

Богме незнам, нисам
чатио, него сам чуо, да
може за нужду и прост чдо-
век крстити.

Исправленије.

Имаш сведетелство словеса апостолскаја: „Вејак дар
совершин с више јест, сходјај од Тебе Отца свјетов“. Ибо
таково крштеније јест совршено, и такову силу имат, како
и свештеник да совершит. А молитве что после чита, само
церемонију црковну да исполнит.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Тајни миропомазанија что
јест форма?

Печат и дар Духа светаго,
аки би решти чрез сије ма-
заније изливајутска на отроча
сије дари Дуда светаго. И
сија тајна јест еште во времја
светих апостол устављена.

ВОПРОС.

ОТВЈЕТ.

Может ли сја сија тајна
повторитсја над вјерним?

Может.

Исправленије.

Сија тајна миропомазанија јединожди точију над вјер-
ним пријемљетсја. Но аште кому случитсја од вјери одвер-
шитсја, и паки обратитсја, должна ова тајна над ним совер-
шитсја. Ибо јегда од вјери одступит, благодат божија од
него отиметсја, и чрез сију тајну паки дајетсја

ВОПРОС.

Третијей тајни, светој евхаристији, што јест форма?

ОТВЈЕТ.

Светаја евхаристија имат своје конечноје начело јегда речет дијакон или свештеник: „Станем добре“ и т. д.

ВОПРОС.

Свештенству, четвертој тајни, што јест форма?

ОТВЈЕТ.

Сверху сија тајни архиерејом дана власт. форма јей: „божественаја благодат“.

ВОПРОС.

Покајанију, тајни пјатој, што јест форма?

ОТВЈЕТ.

Господ и Бог наш Исус Христос благодатију и штедротами својего чловјеколюбија, да протит чадомеје всја согрешенија твоја, И аз недостойни јереј властију јегомше даноју проштају и разрешајутја од всјех грјехов твојих, во имја Отца и Сина и светого Духа, амин.

ВОПРОС.

Браку, шестој тајни, што јест форма?

ОТВЈЕТ.

Жениха и дјевници вољу и хотјеније извјестно испитав свештеник, и т. д.

ВОПРОС.

Елеосвештенију, седмој тајни, што јест форма?

ОТВЈЕТ.

Елеосвештенију од 7 свештеников (совершајемому) јест форма: „Оче свети врачу душ и тјелес, послави јединороднаго твојего Сина, Господа нашего Исуса Христа, всјаки

недуг исцјељајуштаго,“ и про-
чаја, јакоче во требнику.

Пробовавши како читајет, слабо, појати не знајет, пи-
сати такожде треба да се обучавајет.

Назнаменованије

из визитацији Ексаријата Пожаревачког, по прегледанију,
котоroje еште исправленије надлежит по визитацији
1733 љета, да по рассужденију их архиепископата
госп. Ексархи наредбу учинитоја сице.

1. Мајданпек свештеника не имат, и црков неосве-
штенаја, а может се освештати.

2. Пореч свештеника потребујет поставити втораго.
Может бити школа изреднаја, понеже имејет многих отро-
ков, довольно может се прикупити за једну сто-
тину. Такожде и црков освештати се может, само точију
ко освештенију да приуготовит се.

3. Трг црков потребујет свештенија, одежди и потир
са надлежаштими потребами, и црков да оградит се. С по-
моштију окрестних сел и црковни (е)питроп и сини да се
поставет. За што нису хотјели у визитацији послушати, но
јесу оставили по васкресенију попу Јанку парохиялному
онде одредити указ ва наученије у Пожаревац,
а за преселеније јему никако недопустити, котоroje просит.
И втори свештеник Димитрије сингелију да примит. Исе
свештенику јест дато препис о таинстав црковни, да ва вто-
рије визитацију отвјетвујет за всја.

4. Параћин црков да осветит се, и Христијаном указ
да дадет се приуготовати себе ко освештенију. Од црковног
сина Грека Михаила есап примити, пре десет љета, како
је био црковни син, и није својега есапа никому предал, и ва
то време визитацији побјегаа. Свештеник парокси-

јални Петар да вазмет сингелију, и добро се имат. И поп Стефан да идет ва Пожаревац ва школу учити се известију свештеничкому, и о тајинстав црковни јему надлежаштаје знати. И јегда изучит се, да примит сингелију на Мутницу, тамо поповати, понеже тамо јест фамилија и дом.

5. Каменово надлежи црков освештати, вазможно јест, и поп Димитрије Каменовачки сингелију да вазмет.

6. Смолинац, црков да покрпет, и потир да вазмет нов са надлежаштими, такожде и крстилицу да справет. Поп Марко Смолиначки да вазмет себје сингелију.

7. Градишка свештеник Никола Градишки да возмет себје сингелију.

8. Барич, по објештанију својему цркву да направит с прочими сели окрестними.

9. Бикотинци цркву по објештанију да направит с прочими сели окрестними. Поп Илија Бикотински да возмет себје сингелију.

10. Маријани село са окрестним сели чрез манастира Нимника оставља се нарежденије или у манастиру да служит или у селу Маријани цркву да правит. И свештеник маријански Радосав да прими сингелију, а јего син поп, котори се запопил у турској страни, код владике Софијског са осведелствованим писмом, и поп млад 18 лета у школу Пожаревачку ходит учитеја са прочими ученици.

11. Крушевица село да дајет се им писаније за ради цркве за помошт собрати милостију. А свештеник да примит сингелију. И сказал нам, да је дао новце Ексарху Максиму за сингелију. И Ексарх Максим сам сказал; да је дал 20 фор. и десет форинти остал дужан. Ваља гледати у тефтеру.

12. Грабовац село. Ексарх да им отидет у место поставити (е)питропа црковнога и синове. И дати им писаније за помошт милости ради. Ва време визитацији нису могли изабрати људе, него јесу оставили по васкресенију. А за свештеника Грабовачког Павла, што немирна фамилија, и дајут цару порцију и кулук, и сваку нужду трпет, и то освободити се неможет, дондеже не сотворите како и у Градишкој острым писанијем на них. И свештеника дигнути за време, док не ослободит се с фамилијом, како и прочих свештеници привилегија издали за нихову икономију.

13. Голубац. Црков освештати и порти огражденије справити. И еште јединого свештеника дати; од тал поп Николај не ексаминироват причин ради тоје, што болезновал, потребујет јего ексаминирати, и ва протокол метнути, и попу Николају Голубачкому сингелију дати.

14. Затонѡа, да приуготовит цркви ново созидатој и ка концу приведеној потребујуштаја ко освештенију. И свештеник затонски остал не преписат, тоје ради причине, да је онда на последњему концу бил, и сада болезнствујет. И тако скказаше Христијани, да болест јегова јест од премногаго питија вина и ракији, и велми молет се за јединого свештеника имати.

15. Клење село, цркву нову хоће да правет. Да им изађе Ексарх, да покажет место, и писаније да им се дајет за помошт милостињу просит. Инструкција издата јест, и поп Петар Кленски да возмет себје сингелију.

16. Острово село, цркву имјејут, а свештеника не имајут. Калуђер понујет за време. И сада јесу се покорили и наредили црковног сина.

17. Мутница горња, да обградит се црква и свештеник да дадет се им.

18. Шетоња. Црков лепо справљена сада на ново, и порту исправил. Да приуготовљат се освештенију. Поп Нешко болезни ради оста не ексаминират, и сада велики болујет. И просет Христијани себје свештеника имети.

Назнаменованије потребитаго дјела ради, котори по вазочиштенију визитацији сингела Андреја Јоакимовича ва ексархијату Грочанском надлежит исправленије. А наипаче:

Прво варош Смедерево приправна за освештеније црков, кутија за светоје тјело да се начини и крстилница, обграда око цркве.

Поп Ђерман да примит сингелију.

И поп Јоан да примит сингелију.

Второ: Село Ливада, црков неосвештата. Да се настоји освештати, и свештеник да им се даде. Црква да се обграда, крстилница и умивалница да се справи; а кутија за светоје тјело, и книги нуждњејши.

Третије. Шанац Хасан-пашина Паланка. Црков за освештеније, книги нуждњејши, и да се обграда црков.

Поп Стефан сингелију да вазмет, и да житије своје исправит од пијанства. Да приде на ученије.

Поп Петар сингелију да вазмет, правило да им се да.

Четверто. Ва селу Кусатку црков неосвештата, обграда цркви, и книги нуждњејше потребујушта. И весма на непо-
требном месту спралена у шуми.

Пето. Ва Колари црков неосвештата, треба настојати да се освештајет, книги нуждњејше.

Поп Василије сингелију да вазмет. И протокол да имат, да се подвиже ваписивати крштеније, венчаније, преставленије.

Шесто. Ва селу Еменикућа црков неосвештата; потребно: свод, умивалница, крстилница, книги нуждњејше, и проча.

Поп Станко није ексамиран узрока ради, што је бил побјегао, но треба да се ексаминира.

Седмо. Во вароши Грочанској црков надлежи освештати, или нову правити. Крстилницу да справе, и да се болше обгради.

Друга црква Грочанска освештата.

Поп Василије сингелију да вазмет.

Поп Стојан није ексамиран бил ва Белградје на ученију. Сингелију да вазмет, и да се од пијанства чува.

Поп Јанко, котори вадов, по указу ниховаго архиписирства треба да прими иночески чин.

РЕГИСТАР

ПОЈЕДИНИХ ПАРОХИЈА У ПОЖАРЕВАЧКОМ, ГРОЧАНСКОМ И
БЕОГРАДСКОМ ЕКСАРХАТУ 1733 ГОДИНЕ.

	БРОЈ ХЛЕВОВА ИЛИ ДОМОВА	ДАНАШЊИ БРОЈ ПОРЕСКИХ ГЛАВА	ПРИВЛИКНА ДА- ЖИНА ОД ГЛАВ- НОГ МЕСТА
Параћин . .	28	1006	
Мала (Доња)			
Мутница . .	18	148	од Параћина 1 $\frac{1}{2}$ сах.
Вел. (Горња)			
Мутница . .	32	114	" " — "
Плана	9	208	" " 1 $\frac{1}{2}$ "
Мириловица } (Мириловац) }	12	96	" " — "
Видово Доње .	11	165	" " — $\frac{3}{4}$ "
Видово Горње .	13	76	" " — "
ПАРАЋИНСКА } ПАРОХИЈА }	123	СРПСКИ ДОМ.	

Поречна парохија под Банатом.

Пореч	155			
Рибница . . .	12			
Орешковица . .	22	Власи комор.	од Рибнице	— $\frac{1}{4}$ сах.
Болетин . . .	9	Срби	" "	— $\frac{1}{2}$ "
Мосна	11	Власи	" "	1 — "
Косовица . . .	8	Срби	" "	1 — "
Јастребица . .	14	Срби и Власи	" "	2 $\frac{1}{2}$ "
РИБНИЧКА ПА- РОХИЈА . .	231	ДОМ.		

БРОЈ ХЛЕВОВА ИЛИ ДОМОВА		ДАНАШЊИ БРОЈ ПОРЕСКИХ ГЛАВА		ПРЕДВИЖНА ДА- ЛЈИНА ОД ГЛАВ- НОГ МЕСТА
Голубац . .	42	244	под Банатом.	
Војилово . .	21	99	од Голубца	— ¹ / ₂ сах.
Малешево . .	8	64	" "	— ¹ / ₂ "
Добра	35	171	" "	2— "
Двориште . .	17	83	" "	— ¹ / ₂ "
Радосевци } (Радосевац) }	10	69	" "	— ¹ / ₂ "
ГОЛУБАЧКА ПА- РОХИЈА . . . 133 Срба.				
Бикотинци	20 Срби ком.	191	има цркву.	
Миљевићи } (Миљевић) }	6 " "	125	од Бикотин.	— ¹ / ₂ сах.
Мрчковац . .	4 " "	86	" "	1— "
Варић (Ба- рич) }	12 " "	130	" "	1— "
Викиње . . .	8 " "	86	" "	— ¹ / ₂ "
Крушевица .	10 " "	95	" "	— ¹ / ₂ "
ВИКОТИНАЧКА } ПАРОХИЈА }	60 " "			
Клење . . .	21 Срби комор.	115		
Раброво . . .	25 " "	229		
Зеленике . .	16 Срби и Власи	90 Раброве		— ¹ / ₂ сах.
Мустапић . .	26 Власи	274	"	1— "
Мишљеновци } (Мишљено- вац) }	17 Срби и Власи	163	"	1— "
Макце (Ма- кци) . . .	16 Срби	293	"	1— "
Чешљева } Бара }	61 Власи	170	"	1 ¹ / ₂ "
КЛЕЊСКА ПА- РОХИЈА . . . 182				

	БРОЈ ХЛЕБОВА ИЛИ ДОМОВА	ДАНАШЊИ БРОЈ ПОРЕСКИХ ГЛАВА	ПРЕДВИЖНА ДА- ЉИНА ОД ГЛАВ- НОГ МЕСТА
Средњево.	20 Срби и Власи	128 под Београдом.	
Влашки До.	20 Срби	136 од Средњева	— $\frac{1}{2}$ сах.
Десиње (Де- сина) . . .	32 Срби	195 " "	— $\frac{1}{2}$ "
Пешчаница } (Печани) }	17 Срби	121 " "	— $\frac{1}{2}$ "
Шумово. . .	17 Срби	— " "	— "
СРЕДЊЕВСКА } ПАРОХИЈА }	106		
Маријани .	37 Срби		
Кличевац . .	40 Срби и Власи	333 од Маријана	— $\frac{3}{4}$ сах.
Бискупје } (Бискупље) }	31 " " "	98 " "	— $\frac{1}{4}$ "
МАРИЈАНСКА } ПАРОХИЈА }	108		
Смољинац.	26 Срби	434	
Шапина (Ша- пино) . . .	11 "	274 од Смољинаца	— $\frac{1}{2}$ сах.
Лајевица. . .	9 "	" "	— $\frac{1}{4}$ "
Мало Гради- ште	15 "	104 " "	— $\frac{1}{2}$ "
Беране. . . .	40 "	95 " "	— $\frac{1}{2}$ "
Каљиште. . .	14 Срби и Власи варничког реда	128 " "	— "
Батуша . . .	13 Срби	144 од Каљишта	— $\frac{1}{2}$ "
Божевац. . .	11 "	474 " "	— $\frac{1}{2}$ "
СМОЉИНАЧКА } ПАРОХИЈА }	139	1653	
Градиште . .	50 Срби војм. и ком.	618	
Кусић (Ку- сић)	25 Срби и Вла- си ком.	142	— $\frac{3}{4}$ сах.

БРОЈ ХЛЕБОРА ИЛИ ДОМОВА		ДАНАШЊИ БРОЈ ПОРЕСКИХ ГЛАВА		ПРИБЛИЖНА ДА- ЉИНА ОД ГЛАВ- НОГ МЕРНОГ
Триброде } (Триброда) }	15 Срби комор.	121		1 1/4 сах.
Пожежена . .	10 " "	191		— 1/2 "
ГРАДИШКА ПА- РОХИЈА . . 100				
Крушевица	13 Срби паори	253		
Вољуја . . .	47 Власи ком.	217		1 — сах.
Дубока . . .	35 Срби "	524		— 1/2 "
Нересница . .	48 " "	367		— 1/2 "
Кучајна . . .	— " "	145		— 1/2 "
КРУШЕВИЧКА } ПАРОХИЈА }	143	1560		
Затоња (За- тоње) . . . 40 Срби и Власи 120				
Кисиљево . .	30 " "	182	од Затоње	— 1/4 сах.
Тополовник . .	67 Власи "	256	" "	2 — "
Рам	4 " "	74	" "	1 — "
ЗАТОЊСКА ПА- РОХИЈА . . 141				
632				
Каменово } (Камијево) }	17 Срби комор.	86		
Пенавац . . .	20 " "	—	од Каменова	— 1/4 сах.
Поповац . . .	24 " "	51	" "	— 1/2 "
Ражанци } (Ражанац) }	30 " "	318	" "	1 — "
Жабари и } Хајдуци }	6 " "	234	" "	3 — "
КАМЕНОВАЧКА } ПАРОХИЈА }	97 " "			

	БРОЈ ХАКОВОА ИЛИ ДОМОВА	ДАНАШЊИ БРОЈ ПОРЕСКИХ ГЛАВА	ПРИБЛИЖНА ДА- ЉИНА ОД ГЛАВ- НОГ МЕСТА
Шетоња . .	14 Срби комор.	247	
Врбовац } (Врбица) { . .	17 Срби војн. чина	157 од Шетоње	— $\frac{1}{4}$ сах.
Лаоле	37 Срби комор.	— " "	— $\frac{1}{4}$ "
Ждрело . . .	10 Власи војн.	231 " "	— $\frac{1}{3}$ "
ШЕТОЊСКА ПА- РОХИЈА . . .	78		

Раваничка парохија (манастирска).

Сење (Доње) .	31 Срби војн. чина	177 од манаст.	— $\frac{1}{4}$ сах.
Сење (Горње) .	6 " " "	— " "	— $\frac{1}{4}$ "
Иванковци } (Иванковац) {	23 " комор.	43 " "	— $\frac{1}{4}$ "
Миросава . .	10 Срби војн. чина	— " "	— $\frac{1}{4}$ "
Ђуприја . . .	30 " " "	592 " "	— "
Чимаре . . .	14 " паори	— од Ђуприје	1— "
РАВАНИЧКА ПА- РОХИЈА . . .	114		

Манастир Ресава.

Орашје	35 $\frac{1}{2}$ Паори $\frac{1}{2}$ војн.	од манаст.	— $\frac{1}{4}$ сах.
Пањевац . . .	12 Срби војн.	59 " "	1 $\frac{1}{2}$ "
Јоховац (Јо- вац?)	15 Срби комор.	— " "	— $\frac{1}{2}$ "
Грабовица . .	16 " "	139 " "	— $\frac{1}{2}$ "
Поповићи . .	15 " "	165 " "	1 $\frac{1}{2}$ "
Ђонци	10 " "	— " "	2— "
Грабовац . .	17 " "	194 " "	3— "
Свилајинци } (Свилајинац) {	28 " "	894 " "	3 $\frac{1}{2}$ "
Гложани . . .	11 " "	233 " "	4— "
Војска	9 " паори	190 " "	4— "
РЕСАВСКА ПАР.	168		

Витаоничка (Витовничка) парохија.

	БРОЈ ХАКЕВОВА ИЛИ ДОМОВА	ДАНАШЊИ БРОЈ ПОРЕСКИХ ГЛАВА	ПРИНАДЖНА ЛА- ДНА ОД ГЛАВ- НОГ МЕСТА
Мелница . . .	10 Власи комор.	683 од манаст.	— ¹ / ₄ сах.
Бистрица . .	9 Срби војн. чина	172 " "	1— "
Рахановац } (Рановац ?)	60 Власи ком.	589 " "	1— "
Кула	15 Срби ком.	229 " "	3— "
Црљенац . .	16 " "	257 " "	4— "
Велико село.	14 " "	241 " "	— "
ВИТАОНИЧКА } ПАРОХИЈА	124	2171	

Рукомијска парохија (монастира Рукомије).

Брдарци } (Брадарици)	23 Срби ком.	141 од манаст.	— ¹ / ₄ сах.
Дрмно	24 " "	118 " "	— ¹ / ₄ "
Костолац . .	39 " паори	152 " "	1— "
Кленовник . .	8 " "	122 " "	— ¹ / ₂ "
Петка	54 " "	216 " "	1— "
Дубравица . .	— " "	— од Пожар.	2— "
РУКОМИЈСКА } ПАРОХИЈА	148		

Пожаревачка парохија.

(Владика, Епископ и 4 свешт. 2 цркве).

Пожаревац . .	226 Срби војн. чина	1570	
Црнићи . . .	29 Срби комор.	203 од Пожар.	1— сах.
Царина . . .	40 " "	— " "	— ¹ / ₂ "
Ћириковац . .	33 " "	203 " "	— ¹ / ₂ "
Бобушинац } (Бубушинац)	11 " "	118 " "	— ¹ / ₂ "
Драговци } (Драговац)	16 " "	181 " "	— ¹ / ₂ "
Дубравица . .	35 " "	222 " "	2— "
ПОЖАРЕВАЧКА } ПАРОХИЈА	390		

- Црква Поречка св. Николе. Свешт. Димитрије Поповић родом из Пореча.
- Црква Мајданпекска св. Арханђела.
- Црква Тршка св. Николе. Свешт. Нешко, ког су Аустријанци оковали и затворили у Темншварском граду.
- Црква манастира Горњака, Ваведенија Богородице. Свешт. Данило јеромонах и игуман.
- Црква Каменовска, 40 мученика. Свешт. Димитрије од Ресаве, родом из Гложана.
- Пожаревачка Горња црква св. Арханђела, сазидана 1723 год. Свешт. Лазар Јовановић и Јосиф Савић.
- Пожаревачка Доња црква, св. Николаја..

Општи преглед домова.

	ПЛАТАЈУ ЕКСАРХУ	БРОЈ МЕСТА
1. Параћинска парохија има	123 дома	7
2. Рибничка " "	231 "	7
3. Голубачка " "	133 "	6
4. Бикотиначка " "	60 "	6
5. Клењска " "	182 "	7
6. Средњевска " "	106 "	5
7. Маријанска " "	108 "	3
8. Смољиначка " "	139 "	8
9. Градишка " "	100 "	4
10. Крушевачка " "	143 "	5
11. Затоњска " "	141 "	4
12. Каменовачка " "	97 "	7
13. Шетоњска " "	78 "	4
14. Раваничка " "	114 "	7
15. Ресавска (манасти.) пар.	168 "	10
16. Витаоничка парохија "	124 "	6

	ПЛАТАЈУ ЕКСАРХУ	БРОЈ МЕСТА
17. Рукомијска парохија има	148 дома	6
18. Пожаревачка, Мајданпеч- ска св. Арханђела пар. има	390 „	7
у ових 18 парохија има свега	2585 домова	109
Од којих су српски домови . .	2197	
Влашки домови.	388	

По томе влашки домови износе само $\frac{1}{4}$ србских домова.

	ЧИСТО СРПСКИХ	ЧИСТО ВЛАШКИХ	МЕШАНИХ
Од 109 места има	93	8	8

По томе број чисто влашких села чини од прилике $\frac{1}{12}$ део од 109 м.

Број места где су Власи са Србима у пола $\frac{1}{2}$ део од 109 места.

Ови су статистички податци на жалост обележени само у пожаревачком ексархату; а у извештају о грочанском, смедеревском и београдском ексархату нема таквих статистичких података.

Школа било је само у Београду, Гроцкој и у Пожаревцу, и то: у Београду била је једна основна школа и 1 велика школа, а у Пожаревцу једна основна и једна већа школа за попове и богослове.

У Београду било је два учитеља а у Гроцкој и Пожаревцу само по један.

По манастирима калуђери поучавали ђаке и спремали их за свештенички чин. У овом извештају помиње се Стеван Даскал у манастиру Раваници; игуман Јосиф у манастиру Ресави (Манасији); и неки Герасим Даскал.

Из ових података видимо, да је за време аустријске окупације од 1718 до 1739, дакле за 22 године аустријске владавине, било у северном и северо-источном крају, а на име у 109 места на 2585 домова било је само 3 редовне школе, и то о трошку народном подигао је и издржавао те школе митрополит београдски и владика пожаревачки, а ћесарска влада о државном трошку није подигла ни једну школу. Такве благодети било од владавине културне државе.

Манастири

који се спомињу у овом Ђесарховом извештају.

Боговођа у ваљевском округу.

Витовница манастир Успенија Богородице. Пожар. окр.

Врбник, манастир.

Ћевотиња (смедеревски манастир) близу села Ливаде у смедеревском окр.

Горњак манастир у пожар. окр.

Ћитијани у Каравлашкој.

Ковиље, манастир у Старом Влаху.

Љубостиња у краг. окр.

Маријани, манастир св. Николе у пожар. окр.

Морача у Црној Гори.

Нимник, манастир у пожарев. окр.

Острог, у Скендерији.

Петковача у шабачком окр.

Раваница (у Србији) манастир Вазнесења Христова.

Раковица, у београдском окр.

Ресава (Манасија) манастир св. Тројице.

Рукомја манастир Вазнесења Христова.

Смедеревски манастир (Ћевотиња?).

Студеница манастир.

Туман, манастир св. Архистратига.

Тушиње „ у Дробњачкој земљи.

Од ових манастира 17 су у Србији, 3 у Црној Гори, а 1 у Каравлашкој.

И м е н а

архијепископа, јепископа и јепископија у Србији 1733.

Вићентије Јовановић архијепископ српски и митрополит београдски.

Вићентије Поповић (Неми) архијеп. и митроп. карловачки.

Димитрије владика ваљевски.

Доситије „ „

Михајило „ београдски.

Михајило „ пожаревачки.

Јеврем „ у манастиру Студеници.

Максим Несторовић владика вршачки и неких прекодунавских покрајина у Србији.

Осим ових владика у Србији помињу се још и ови:

Григорије владика пећски.

Исајија Антоновић владика арадски.

Јанићије Владисављевић владика темишварски.

Костантин владика скопљански.

Максим Гавриловић владика мохачки, сечујски и сигетски.

Мојсије Петровић архијеп. српски и митропол. београдски.

Он је подигао у Београду Велику школу 1727, по заључку српског народног Сабора у Карловцима 1726.

Никанор Крушедолац, бивши владика мохачки, по што је ова јепархија 1733 спојена са будимском, наставио се у Крушедолцу, од куда му и назив Крушедолац.

Никола Димитријевић, владика темишварски, који је по препоруци честитог митроп. Мојсија и по жељи народа био администратор митроп. а доцније народни кандидат за митроп. београдског, интригом цар. комесара и неког

владике дошао је на митрополитску столицу Вићентије Јовановић, који је први дао писмено уверење у Бечу, да ће унију потпомагати.

Себишки (себешки или сибињски) владика.

Симеун владика видински.

Совроније Раваничанин, владика арадски.

Стеван Љубибратић, владика славонијски.

Совроније Подгоричанин архијеп. српски и митрополит београдски.

Патријарси српски:

Арсеније Чрнојевић 21 патријар српски.

Калиник 22 патријар српски.

Мојсије 24 патријар српски.

Имена школа и учитеља,

који се помињу у овом извештају.

Београдска Велика школа.

Београдска српска школа.

Василије Мошковит учитељ у београдској Великој школи.

Веселин Даскал у Чапљи (Срему).

Герасим Даскал.

Грочанска школа.

Јован Бркић, учитељ карловачки.

Јосиф Игуман манастира Ресаве и учитељ.

Лозан Никопољцац, учитељ.

Максим Суворов, учитељ у карловачкој богословији, родом из Москве.

Павле Мештер, учитељ пожаревачки.

Пожаревачка школа за свештенике.

Стеван Даскал, учитељ српске школе у Београду.

Стеван Даскал, учитељ у манастиру Раваници.

Школа у манастиру Ресави за свештенике.

Филип духовник и учитељ у Старом Влаху манастира Ковиљу.

Имена Ексарха.

Јован Ексарх Грочански.

Никанор Ексарх.

Максим Несторовић, архијеп. митроп. Ексарх.

Максим Радковић архијеп. митроп. Ексарх, писац овог извештаја.

Совроније Ексарх пожаревачки.

Имена свештеника

о б а р е д а.

Авакум, духовник митроп. Мојсеја.

Алекса, духовник.

Андреја Јоакимовић, сипћел.

Арсеније Јосифовић свешт. лесковачки.

Арсеније, намесник и свешт. манастирске нурије у Ресави.

Арсеније Свето-Павлац, калуђер.

Богосав, протопоп поречки.

Василије Антонијевић, свешт. коларски.

Василије, свешт. смедеревски.

Василије Станојевић, свешт. грочански.

Василије, ђакон пожаревачки.

Виктор, свешт. ресавски.

Вујица, свешт. смедеревски.

Вулета, свешт. параћински.

Гаврило Рајковић ђакон манастира Витовнице.

Гаврило, монах }
Гаврило свешт. } нурује манастира Рукомије.

Гаврило Јеромонах, свешт. раваничке манастир. цркве.

Георгије духовник манастир. Раванице.

Георгије, јеромонах манастир. Раванице.

Георгије, свештеник у Врањевцу.

Георгије, ђакон београдски.

Герасим, духовник манастира Студенице.
Герман Ђукић свешт. смедеревски.
Григорије, свешт. грочански.
Данило, игуман и свешт. нурије манастира Горњака.
Данило, игуман манастира Витовнице.
Димитрије, игуман и свешт. нурије манастира Рукомије.
Димитрије, свешт. каменовски.
Димитрије Несторовић, свештеник без парохије.
Димитрије Поповић, свешт. поречки.
Димитрије Пешић, свешт. нурије манастира Ресаве.
Димитрије, свешт. пожаревачки.
Живота Илијевић свешт. вишњички.
Илија Димитријевић, свешт. бикотиначки.
Илија, свешт. из Борка (београдски округ).
Исајија, јеромонах манастира Тумана.
Исак, свешт. затошки.
Јанићије, јеромонах и Зографац.
Јанићије, духовник манастира Боговађе.
Јанко Радојевић, свешт. грочански.
Јанко, свештеник тршки.
Јоасаф, игуман и свешт. нурије манастира Ресаве.
Јован (мали) Томић, свешт. пожаревачки.
Јосиф Ђакон манастира Ресаве.
Јосиф, јеромонах ресавски.
Јосиф Савић, свешт. пожаревачки.
Јосиф, Ђакон параћински.
Калуђер Зографац, свешт. мајдан-пекски.
Лазар Јовановић, свешт. пожаревачки.
Марко Станисављевић, свешт. жељезнички.
Марко Стајић, свешт. смољиначки.
Милић, свешт. градишки.
Мојсеј монах манастира Ресаве, родом из Будима.
Нешко Стевановић, свешт. у Шетоњи.

Нешко, свешт. тршки, сужник у Темишвару.
Никола, духовник из манастира Тушина.
Никола Илијин, свешт. градишки.
Никола, свешт. голубачки.
Никола Петровић, свешт. вишњички.
Онофрије јеромонах манастир Витовнице родом из Будима.
Павал, свешт. звиждски.
Павал Јовановић, свештеник без нурије.
Павал, свештеник грабљачки.
Петар, свешт. рабровачки.
Петар, свешт. параћински.
Петар Николић свешт. у Асан-пашиној Паланци.
Петар, свешт. у Смедереву.
Петар, свешт. у Клењу.
Планџе, свешт. у Гроцкој.
Радосав, свешт. маријански.
Совроније ђакон у манастиру Раваница.
Станко, свештеник у Неменикућама.
Стеван, поп, „побјегао у Турке“.
Стеван Аранитовић, свешт. пожаревачки.
Стеван, ђакон пожаревачки.
Стеван, јеромонах манастир Раваница.
Стеван, ђакон у манастиру Рукомији.
Стеван, свештеник у Асан-пашиној Паланци.
Стеван Вучићевић, свешт. грочански.
Теофан, свештеник у Београду.
Филип, духовник и учитељ манастир Ковиља у Старом Влаху.
Свега дакле има 84 духовних лица, од којих су 58 мирски свештеници, 26 калуђера, и 5 ђакона.

Црква у поменутом крају Србије, било је у овим местима:
У Мајдан-Пеку црква св. Арханђела.
„ Тргу „ св. Николаја.

У манастиру Горњаку црква Ваведења Богород. сазидата од
кн. Лазара.

У Каменову црква 40 мученика.

„ манастиру Ресави (Манасији) црква св. Тројице.

„ Параћину црква св. Танасија.

„ Мутници „ св. Тројице.

„ Сталаћу „ стара, пуста и неосвећена.

„ манастиру Раваници црква Вазнесења Христова.

„ Смољинцу црква св. Петозарних мученика.

„ манастиру Маријани црква стара св. Николаја.

„ Градишту црква св. Архистратига.

„ Клењу стара црква, храм не зна се.

„ Голубцу црква не освећена.

„ манастиру Рукомији црква Вазнесења Христова.

„ Баричу црква 40 мученика.

„ манастиру Туману црква св. Архистратига.

„ манастиру Витовници црква Успења Богородице.

„ Смедереву црква св. Георгија.

„ Ливади (смедеревском окр.) црква св. Архистратига.

„ Хасан-пашиној Паланци црква св. Николаја.

„ Кусатку црква не освећена.

„ Коларима црква Ваведења Богородице.

„ Гроцкој „ св. Архистратига Михаила.

„ Гроцкој „ Вазнесења Христова, на пијаци с десне
стране сокака.

У Великом Селу (беогр. округ) црква Благовештења Бо-
городице.

У Вишњици црква св. Архистратига Михајила.

„ Жељезници црква неосвећена.

„ Лесковцу „ великомученика Димитрија.

У поменутом крају Србије било је 1733 год. 29 црква мир-
ских и манастирских.

Цео северни и северо-источни крај Србије, у ком је било 18 парохија 109 општина, стајао је под управом митрополита београдског, владике вршачког (под Банатом) и владике пожаревачког.

I. Под митрополитом београдским биле су ове парохије и плаћале су митрополитовом Ексарху јамачно према броју домова овако:

Рабровска	}	парохија на	182	дома	36	фор.
Клењска						
Десиначка	парохија	"	106	"	16	" 30 кр.
Маријанска	"	"	108	"	14	" 30 "
$\frac{1}{2}$ смолиначке	"	"	70	"	30	" 30 "
Затоњска	"	"	141	"	не зна се.	
Раваничка	"	"	114	"	"	" "
Ресавска	"	"	168	"	"	" "
Рукомијска	"	"	148	"	"	" "
Параћинска	"	"	123	"	"	" "

под митрополијом $8\frac{1}{2}$ па-
рохија 1160 дома.

II. Под вршачком јепархијом или Банатом:

Поречка	парохија на	231	дом	35	фор.	20	кр.
Голубачка	"	133	дома	16	"	38	"
Бикотиначка	"	60	"	12	"	15	"
$\frac{1}{2}$ смолиначке пар.	"	69	"	—	"	—	"
Звиждска или круше-							
вичка	парохија на	143	"	30	"	30	"
Каменовска	"	97	"	—	"	—	"
Шетоњска	"	78	"	—	"	—	"
Витовничка	"	124	"	—	"	—	"
Градишка	"	100	"	—	"	—	"

под вршачком јепар-
хијом $8\frac{1}{2}$ пар. на 1035 дома.

III. Пожаревачка јепархија:

У Пожаревцу 390 дома.

Цркве: поречка, мајдан-печска, тршка и горњачка и па-
рохије јамачно су биле под јепархијом пожаревачком.

У овом ексарховом извештају није забележен број домова.

РЕГИСТАР

ИМЕНА ЛИЦА И МЕСТА.

- Авакум, духовник. 125.
Алекса, духовник. 181.
Александер, принц виртембершки. 197.
Андреја Јоакимовић синђел. 284.
Антоније Мирковић, туфекџија у Подгорици (у Црној Гори),
отац попа Василија свештеника коларског. 230.
Азашевац (Адашевац ?) у Срему, црква св. Николаја. 219.
Арсеније (III) Чрнојевић, патријар српски у Пећи. 164.
Арсеније владика херцеговачки. 136, 149, 168, 176.
Арсеније, намесник манастира Ресаве (Манасије). 148, 151,
166, 167.
Арсеније Ђурђевић, отац попа Стевана, свештеника у Асан-
пашиној Паланци, родом из Бачке. 224.
Арсеније Јосифовић, свешт. у Гроцкој, род. из Лесковца. 270.
Арсеније Свето-Павлац, калуђер. 169, 172.
Арсеније свештеник у манастиру Ресави. 168.
Асан-пашина Паланка, црква св. Николаја. 190, 218, 224.
Атанацко из Гроцке. 199.
Ади-Прокопије, духовник из манаст. Опова. 241, 249 254.
-
- Бабе калуђерице у Пожаревцу. 130.
Баба Марија, калуђерица у Пожаревцу. 132.
Барич, село у београдском округу. 178, 282.
Баричка црква св. 40 мученика. 178.
Батуша, село у пожаревачком округу. 143.

Бездин, манастир у Банату, (у темишварској јепархаји), задужбина Бранковића и Јакшића), подигнут је у XV веку, храм Воведене Богородице. 147.

Бендер, град у Бесарабији. 139.

Бјелградски диштрикт. 201.

Берање, село у пожаревачком округу. 143.

Беркасово, село у Срему, црква св. Петра и Павла. У овом месту живео је деспот Јован Бранковић. У прошлом веку беше оно својина породице Дијаковића Павла чувеног јунака и цесарског хусарског пуковника. Под Маријом Терезијом одузеше од ове породице Беркасово и Шид, што се нехтеде поунијати, и дадоше унијатском владици Беркасово и Шид. 218.

Бикиње, село у пожаревачком округу. 139.

Бигреница, село у пожаревачком округу. 171.

Бикотинци, село у пожаревачком округу. 171, 282.

Бијорска нахија. 276.

Бискупје (Бискупље), село у пожар. окр. 143.

Бистрица, село у пожаревачком округу. 153.

Бобушница (Бубушница) село у пожаревачком округу. 158.

Боговаћа манастир у ваљевском округу. 271.

Богосав протопоп поречки. 163.

Божевац, село у пожаревачком округу. 143.

Бољетин, село у пожаревачком округу. 136.

Борак, село у београдском округу. 277.

Бранко, свештеник најдашки у Каравлашкој, зна српски. 145.

Брдарци (Брадарици) село у пожаревачком округу. 154.

Берсково, село у Старој Србији. 277.

Варадин, град у Срему. 261.

Варадински шанац (Нови Сад) 243, 261.

Варадински бој. 243.

Василије, архимандрит пећски. 141, 174, 178.

- Василије ђакон пожаревачки, родом из Баната. 159.
Василије, свештеник смедеревски. 186.
Василије Антонијевић, свештеник коларски, родом из Под-
горице у Скендерији (Црној Гори). 194, 230.
Василије Станојевић, свештеник у Гроцкој, родом из Срем-
ских Карловаца. 242.
Василије Мошковит, учитељ карловачки. 242, 260.
Велико Село, у округу пожаревачком. 153.
Велико село, у београдском округу, црква Благовештенија
Богородице, саграђена 1705. — 224.
Вељко Бугарин из Вишњице. 260.
Веселин, дискал у Чалми (у Срему). 218.
Видин, варош на Дунаву. 142.
Видински владика Симеон. 174.
Видово Велико, село у ђупријском округу. 127, 169.
Видово Мало, село у ђупријском округу. 169.
Видојевци село близу Параћина. 127, 169.
Вићентије Јовановић, архиепископ српски, и митрополит бе-
оградски од 1730 до 1737 — 123
Вићентије Поповић, (Неми) архијепископ српски и митро-
полит београдски од 1730—1722. — 155, 161, 172,
193.
Вићентије Стефановић, архиђакон. 128.
Виктор, јеромонах и свештеник ресавског манастира, ро-
дом из Херцеговине; постриженик манастира Мора че.
168.
Висаријон, духовник манастира Рукомије. 178.
Хаџи-Висаријон, духовник манастира Раковице. 265.
Витаовица (Витовница) манастир Успенија Богородице. 180.
Витовничка парохија у пожаревачком округу, срезу млав-
ском. 180.
Вишњица, село у београдском округу, црква св. Арханђела
Михајила, саграђена 1721. — 204, 255, 260.

- Вишњево, село у бијорској нахији. 276.
Владика Себински, Себишки. 208.
Влајко, безаконик у Дражевцу. 270.
Влашки-До, село у пожаревачком округу. 142.
Војилово, село у пожаревачком округу. 137.
Војин, свештеник и брат попа Планоја из Сибнице. 277.
Војска, Село у ђупријском округу. 153.
Војловица, манастир у вршачкој јепархији, близу Панчева.
Храм је цркве св. Аранђео, а задужбина Високог Сте-
вана, манастир је зидан 1383. — 236, 256.
Вољуја, село у пожаревачком округу. 146.
Врањевац, село у пожаревачком округу. 265.
Вранић, село у београдском округу. 265.
Врбник манастир. 172.
Врбовац, село у пожаревачком округу. 149.
Вујица свештеник грочански. 218.
Вулета, свештеник. 127.
Вучић свилар у Гроцеј, отац попа Стојана. 236.

-
- Гаврило, монах из Влашке. 178.
Гаврило Зограф у Рису. 124.
Гаврило, јеромонах у Раваници манастиру, родом Шапча-
нин. 171.
Гаврило, јеромоних манастир. Рукомије, род. из Ливадице. 178.
Гаврило Рајковић, ђакон манастира Витовнице. 181.
Георгије, духовник у манастиру Горњаку. 151.
Георгије, духовник у манастиру Раваници, Карловчанин. 172.
Георгије, игуман манастира Петковице. 218.
Георгије, ђакон београдски. 224.
Георгије, свештеник у Врањевцу 265.
Герасим, даскал у Београду 156.
Герасим, духовник у манастиру Студеници. 168.
Госжани, село у ђупријском округу. 153, 166.

Гњевотиња стари порушен манастир, близу Ливаде у смедеревском округу. 190.

Голубац, варошица у пожаревачком округу. 136, 283.

Голубачка црква, саздата 1728. — 176.

Горњак, манастир Ваведенија Богородице, „црква саздата од кнеза Лазара“. 151, 164.

Грабовица, село у Њуријском округу. 152.

Грабовац село у Ресави. 150, 152, 283.

Градиште Мало, село у округу пожаревачком. 143.

Градиште Велико, варошица у округу пожарев. 145, 282.

Градишка црква св. Архистратига. 174.

Григорије, владика ваљевски. 141.

Григорије, владика пећски. 219.

Григорије, свештеник у Гроцкој. 236, 261.

Григорија Синајите родословије. 164.

Гробница Романова. 171.

Гробница св. Григорија Синајита. 165.

Гробница св. Мартирија Синајита у манаст. Рукомији. 177.

Грк Михајило из Параћина. 281.

Грочански диштрикт. 195.

Грочанска црква св. Архистратига Михајила. 195.

Грочанска црква, Вазнесења Христова. 197.

Грочанска школа. 197.

Грочица поток протиче кроз Гроцку. 197.

Гроцка, варошица, столица Ексарха. 197.

Данило, јеромонах манаст. Горњака. 165, 167, 171.

Данило, игуман манаст. Витовонице, родом из Ресаве. 165, 181.

Данило, духовник манастира Ремете, у Фрушкој Гори. 270.

Двориште село у пожаревачком округу. 137.

Десиње, село у пожаревачком округу. 142.

Димитрије, игуман манаст. Рукомије, род. из Смољинца. 177.

- Димитрије Поповић, свештеник пожаревачки 135.
Димитрије, свешт. каменовачки, родом из Ресаве. 148, 166.
Димитрије Несторовић, свештеник у манастиру Ресави. 151.
Димитрије Поповић, свештеник тршки у Поречу. 162.
Димитрије Пешић, јеромонах манастира Ресаве. 168.
Димитрије, епископ ваљевски. 174.
Добра, село у пожаревачком округу. 137.
Доситије, епископ ваљевски. 168, 172.
Драгашево, 224.
Драговци (Драговац), село у пожаревачком округу. 159.
Дражевац, село у београдском округу. 224.
Дробњаци у Црној Гори. 136, 276.
Дрмно, село у Ћупријском округу, близу манастира Руко-
мије. 154.
Дубока, село у пожаревачком округу. 146.
Дубравица, село у пожаревачком округу. 155, 159.
-
- Ђерман Ђукић, свештеник смедеревски, Сремац из Нера-
дина. 186, 211.
Ђерман, свештеник смедеревски. 186.
Ђонци, село у Ћупријском округу. 152.
Ђулинско поље. 147, 175.
Ђурађ Раниловић, из Гроцке. 242.
Ђурица, свештеник ковиљски. 224.
-
- Еменикућа (Неменикуће). 284.
Ефрем рукопис српски. 180.
-
- Жабал, село у Бачкој (у шајкашком баталијону). 143.
Жабари, село у округу пожаревачком. 148.
Ждрело, село у округу пожаревачком. 150.
Железник, село у београдском округу, црква Вазнасења Хри-
стова, саграђена 1733. — 207, 265.

Живан, ђакон беотрадски. 243.

Живота Илијевић, свештеник у Вишњици, родом из истога места. 255.

Житијани, манастир у Каравлашкој. 142.

Законик, стари српски рукопис, светогорац кадуђер писао. 179.

Затова, село у пожаревачком округу. 147, 175. 283.

Зеленике, село у пожаревачком округу. 140.

Земун варош у Аустро-Угарској 143, 211.

Иванковци (Иванковац), село у ђупријском округу. 151.

Илија Димитријевић, свештеник у Бикотинцима. 138.

Илија, свештеник у Борку, београдском округу. 276.

Илија, свештеник барички родом из Пожаревца. 178.

Исајија Антоновић, владика арадски. 151, 243.

Исајија, јеромонах у манасти. Туману, родом Херцеговац. 179.

Исак, свештеник затоњски, родом из ђулинског поља у Банату. 147, 175.

Јанићије Владисављевић, владика темишварски. 147, 175, 261.

Јанићије, јеромонах и зуграђац. 162.

Јанићије, духовник у манастиру Боговађи. 271

Јанко Радојевић, свештеник у Гроцкој, родом Грочанин. 250

Јанко, свештеник тршки. 281.

Јасеница река. 219.

Јастребица, село у пожаревачком округу. 136.

Јеврем, владика у манастиру Студеници. 230.

Јоасаф, игуман манастира Ресаве, родом из Бачке. 167.

Јован Мали, свештеник пожаревачки. 132.

Јован Тађација. 131.

Јован, Ексарх грочански. 201.

Јован Томић, свештеник пожаревачки, родим из Сремских Карловаца. 157, 184. .

Јован Јаблановић из Пожаревца. 134.

Јован Бркић, учитељ карловачки. 157.

Јован Илијћ, из Лесковца у београдском округу. 276.

Јован, ћакон београдски. 224.

Јосив Савић, свештеник пожаревачки, род. из Београда. 156, 183.

Јосив, ћакон параћински. 168.

Јосив, игуман и учитељ у манастиру Ресави, 148, 151.

Јосив, ћакон у манастиру Ресави. 168.

Јоховац (Јовац), село у Њупријском округу. 152.

Калиник, патријар пећски. 177.

Калиште, село у пожаревачком округу. 143, 148.

Калуђер и Зуграцац свешт. у Мајдан-Пеку. 163.

Каменово, село у пожаревачком округу. 148, 282.

Каменовачка црква св. 40 мученика. 165.

Кисиљево, село у пожаревачком округу. 147.

Клење, село у пожаревачком округу. 140, 283.

Клењска црква, храм се не зна. 175.

Кленовник, село у пожаревачком округу. 154.

Кличевац, село у пожаревачком округу. 143.

Кнез Лазар подигао је цркву Ваведєња Богородице у манастиру Горњаку 164.

Кобиљски (Ковиљски) шанац, у потоњем шајкашком баталијону. 224.

Ковиљски манастир у Старом Влаху. 149, 277.

Коларска црква. 193.

Колари, шанац у смедеревском округу. 193, 230.

Колашин предјел у Херцеговини. 124.

Косовица, село у пожаревачком округу. 136.

Косово, у Старој Србији. 141.

- Костантин, владика скопљански. 139, 175.
Костолац, село у пожаревачком округу. 154.
Крагујевачки диштрикт. 219, 230.
Крагујевац. 219.
Крушевица, село у пожаревачком округу. 145, 282.
Крушедол, манастир Благовештења Богородице у Фрушкој
Гори, задужбина Максима (Бранковића) митрополита,
подигнут у поливини XV века. 211.
Кула, село у пожаревачком округу. 153
Куруцка ребелија (устанак мађарски под војводом Ракоци-
јем II. од 1700 до 1711). 224.
Кусатак, село у смедеревском округу. 192.
Кусић, село у пожаревачком округу. 145.
Кучајна, село у пожаревачком округу. 146.
-

- Лазар Јовановић, свештеник пожајевачки, родом Бачванин
из Суботице. 132, 155, 183.
Лазаревац, стари српски рукопис. 177, 180, 209, 211.
Лајавица, село у пожаревачком округу. 143.
Лаоле, село у пожаревачком округу. 149.
Лесковац, село у београдском округу, црква св. Димитрија.
209, 270.
Ливада, село у смедеревском округу. 189.
Лозан Никопољац, учитељ. 155.
Лољани, село у београдском округу. 166.
Лувикује, село у пожаревачком округу. 175.
Лука, игуман у Светој Гори. 142.
-

- Љубостиња, манастир у крагујевачком округу. 172.
-

- Мајдан-Пек, село у пожареваком округу. 162, 281.
Мајдан-пекска црква св. Арханђела. 162.

Максим Радковић ексарх београдског митрополита и писац овог извештаја од 1733 год. — 123, 146, 158, 161, 282.

Максим Гавриловић, епископ мухачки, сечујски и сигетски. 125.

Максим катана из Пожаревца. 131.

Максим Несторовић епископ вршачки. 145, 151, 156, 160, 165, 169.

Максим Несторовић архијепски и митрополитски намесник. 191, 208.

Максим Суворов родом из Русује, учитељ у карловачкој богословији. 124.

Макце, село у пожаревачком округу. 140.

Мален, катана из Пожаревца. 131.

Малешево, село у пожаревачком округу. 137

Мали Стојче бакалин у Сремским Карловцима. 266.

Манасија (Ресава) манастир. 151.

Манастир Ковиље у Старом Влаху. 149.

Маријани, село у пожаревачком округу. 148, 282,

Маријански манастир св. Николаја. 173.

Марко Стајић, свешт. смољиначки, род. из Земуна. 143, 173.

Марко Цвејић, свештеник карловачки. 250.

Мелетије Скорупановић, учитељ у Пећи (патријаршији). 139.

Марко Станисављевић, свештеник у Жељсзнику, родом из Вранића. 265.

Мелница, село у пожаревачком округу. 153.

Миљевићи, село у пожаревачком округу. 139.

Милић, свештеник у Градишту из Лувиковја. 175.

Милоје, село у колашинском пределу. 124.

Мириловци (Мириловац), село у пожаревачком округу. 169.

Михајило јепископ пожаревачки. 171, 180.

Михајило, јепископ београдски. 195, 201, 271.

Михајило, калуђер из манастира Раковице. 194.

- Миријево, село у београдском округу. 271.
 Миросава, село у пожаревачком округу. 152.
 Мишљеновци, село у пожаревачком округу. 140.
 Мојсије Петровић, архијепископ српски и митрополит београдски. 124, 128, 136, 155, 167, 170, 172, 174.
 Мојсије, монах, из Будима. 168.
 Мојсије, XXIV патријарх Пењски. 219, 230.
 Момир Милислављевић из Пожаревца. 131.
 Мошковит Василије, учитељ у карловачкој богословији. 242, 260.
 Мосна, село у пожаревачком округу. 136.
 Морача, манастир у Црној Гори. 136.
 Мрчковац, село у пожаревачком округу. 139.
 Мусталић село у пожаревачком округу. 141.
 Мутница Велика, село у ђупријском округу. 127.
 Мутница Мала, село у ђупријском округу. 126, 283.
 Мутничка црква св. Тројице. 170.
-
- Најдаш, село у Каравлашкој. 145.
 Недељко Бугарин из Гроцке. 218.
 Нерадин село у Срему. 211.
 Нересница, село у пожаревачком округу. 146.
 Нешко, свештеник тршки, затворен у Темишвару. 164.
 Нешко Соврић, црквени син у Пожаревцу. 131.
 Нешко Стевановић, свештеник у Шетоњу. 149.
 Никанор Крушедолац, последњи владика мухачки, сечујски и сигетски. 1733 потпала је Барања под будимску јепархију, а мухачка је укинута. 181.
 Никанор Ексарх. 131.
 Никанор, јеромонах манастира Војловице (у Банату). 255.
 Никодим, духовник у манастиру Тушини. 136.
 Никола Бачванин, тотор цркве у Ждрелу. 150.
 Никола Свиленгаћа, из Пожаревца. 132.

Никола Петровић, свештеник у Голубцу, родом Херцеговац из Мораче. 136, 160, 283.

Никола Димитријевић, владика темишварски. после смрти митропол. Мојсија народом изабрани администратор митрополије београдске. 124, 138, 156, 166, 169, 172, 178.

Никола, свештеник у Десинцу. 141.

Никола Илијин, свештеник у Градишту. 145,

Никола, свештеник у Голубцу. 176.

Николај, Ексарх београдског митрополита. 156, 224.

Никола Петровић, свештеник у Вишњици. 260.

Нинко Шилковић, отац попа Петра Нинковића, свештеника у Хасан-пашиној Паланци. 218.

Нимник, манастир у пожаревачком округу, близу села Маријана. 282.

Нови-Пазар у Старој Србији. 140.

Огњан Миљковић, катана у Пожаревцу. 131.

Омоље, село у пожаревачком округу. 149.

Онуфрије, духовник манасти. Витовнице, род. из Будима 181.

Онуфрије, духовник карловачки. 250.

Остров (Острог?) 230.

Острowo, село. 283.

Орашје, село у ђупријском округу. 152.

Орешковица, село у пожаревачком округу. 136.

„Отачник“ српски старински рукопис. 180.

Павле, мештер (учитељ) у Пожаревцу. 158.

Павле, мештер (учитељ) бикотиначки. 138, 158, 159.

Павал, свештеник у селу Звижду. 145.

Павал, свештеник грабовачки. 283.

Павал Јовановић, свештеник без нурије. 150.

Пањевац, село у округу ђупријском. 152.

Панта Костић, из Пожаревца. 131.

- Панта Станковић, из Пожаревца. 131.
- Параћин, (Шанац Параћински). 123, 126, 281.
- Параћински свешт. „побјегао у Турке“ са својим домом. 169.
- Параћинска црква св. Атанасија. 168.
- Пенавац, село у пожаревачком округу. 148.
- Петар, свештеник у Параћину. 124, 169.
- Петар Радивојевић „кормица на ладија“, отац попа Николе вишњичког. 269.
- Петар Михајловић, свештеник у Раброву. 139.
- Петар, свештеник у Клењу, родом из Скопља. 175, 283.
- Петар, свештеник смедеревски. 186.
- Петар Нинковић, свештеник у Хасан-пашиној Паланци. 218.
- Петар Огњановић, ђак у манастиру Витовници. 181.
- Петка, село у пожаревачком округу. 154.
- Пећи, варош у Старој Србији, где је била столица српских патријараха. 140.
- Петковача, (Петковица) манастир у шабачком округу. 218.
- Печка, варошица, близу Арада, у негдашњој Поморинској крајини војничкој, ту је био у оно доба командант славни капетан Пера Сегединац, који је погинуо као народни мученик 1736. — 147.
- Пешчаница, село у пожаревачком округу. 142.
- Планоје, свештеник у Гроцкој, родом из села Прзвиша, у Дробњачкој земљи. 176.
- Плавна, село у Љупријском округу. 127, 169.
- Плачевник, стара српска рукописна књига. 180.
- Пожаревац, варош и стoличкo мeстo владикe и ексарха. 128, 159.
- Пожаревачка парохија. 159.
- Пожаревачка горња црква св. Арханђела. 128, 181.
- Пожаревачка доња црква св. Николаја. 184.
- Пожаревачка школа. 131, 282.
- Пожежена, село у пожаревачком округу. 145.

Пореч, село у пожаревачком округу. 136, 281.
Поречка црква св. Николаја, сазидаана 1730. — 161.
Поповац, село у пожаревачком округу. 148.
Поповићи, село у ђупријском округу. 152.
Преполое (Пријеполое) варош у Херцеговини. 230,
Прзвише, село у Дробњачкој земљи. 276.

Раброво, село у пожаревачком округу. 140.
Раваница, манастир у Србији. 170.
Раваничка парохија. 170.
Радосав, свештеник у манастиру Маријани, родом из Ви-
дина. 142, 282.
Радосевци, село у округу пожаревачком. 137.
Ражанци (Ражанац) шанац у округу пожаревачком, срезу
млавском. 148.
Раковица, манастир у београдском округу. 208.
Ранисав Живковић, Грочанин. 218.
Рам, село у пожаревачком округу. 147.
Рахановац (Рановац). 153.
Ресава, (Манасија) манастир св. Тројице. 148, 152, 166.
Романова гробница. 171.
Рисан у колашинском пределу. 224.
Рубница, село у пожаревачком округу. 136.
Рукомија, манастир Вазнесења Христова. 177.
Рукомијска парохија. 154.
Рудник село у рудничком округу. 277.

Свилајнци (Свилајинац). 152.
Свиленгаћа Никола. 132.
Себишки (Себешки? Сибињски? у Ердељу. У Себешу била је
столица митрополита ердељског Саве Бранковића у по-
ловини XVII века. 208.
Сење горње, село у ђупријском округу. 151.

- Сење Доње, село у Њупријском округу. 151.
- Серњак, село у Њупријском округу. 151.
- Сервијскаја епархија. 159.
- Сечуј, село у Барањи на Дунаву. Ту је био народни Сабор 1700, на ком је патријар Арсеније III, завладавши Данила црногорског владике. 224.
- Сибница, село у београдском округу. 276.
- Симеон, владика у Видину. 174.
- Скендерија (Црна Гора). 230.
- Скопље, варош у Старој Србији. 139.
- Сланачки калуђери. 225.
- Смедерево, варош на Дунаву. 186.
- Смедеревски диштрикт. 186.
- Смедеревски манастир (јамачно стари порушени манастир Гњевотина). 186.
- Смедеревски провизор (кимерални економни чиновник) Нађ. 213.
- Смедеревска црква св. Ђорђа. 186.
- Смољинац, село у пожаревачком округу. 143, 144, 282.
- Смољиначка црква св. Петозарних мученика. 172.
- Совроније, Ексарх у Гроцкој. 158, 236.
- Совроније, ђакон у манастиру Раваници, родом из Саска (у Срему). 172.
- Совроније Раваничанин, владика, арадски. 172, 243.
- Сомбор, шанац у Бачкој, сада слободна краљевска варош. 224.
- Средњево, село у пожаревачком округу. 142.
- Сталаћ, село у Њупријском округу. 127.
- Сталаћска црква старинска. 170.
- Станимир, момак из Колара. 236.
- Станисав Ђурић, земљеделац, отац попа Марка железничког. 265.
- Стинко, свешт. из Неменикућама. 285.
- Станоје, свештеник карловачки. 142.

- Станово, село у рудничком округу. 277.
- Станоје Симеоновић, из Бачке. 277.
- Станоје Шаула, Грочанин. 218.
- Стамат, таџаџија у Пожаревцу. 131.
- Стари Влах, предео у ужичком округу. 149, 277.
- Стеван, кнез и црквени син у Ждрелу. 150.
- Отеван, свештеник пожаревачки. 135.
- Стеван, даскал у манастиру Раваници. 135.
- Стеван Аранитовић, свештеник пожаревачки, родом из Бана-тата. 158, 184.
- Стеван, јеромонах у манастиру Раваници, родом из села Ра-динаца. 172.
- Стеван, поп, „побјегао у Турке“. 127.
- Стеван, даскал српске школе у Београду. 143, 159, 266.
- Стеван, ђакон у манастиру Раваници, род. из села Дрмна. 160.
- Стеван Љубибратић, владика славонијски (пакрачки), синовац Саватија последњег митропол. херцеговачког. 163, 173.
- Стеван Пауновић из Пожаревца. 132, 167.
- Стеван, свештеник у Хасан-пашиној Паланци, родом из Драгашева. 224.
- Стеван, поп, побјегао у „Турке“. 127.
- Стеван, свештеник параћински. 281.
- Стојан Вучићевић, свештеник у Гроцкој. 236.
- Стојан Кишлечић (млађи момак). 153.
- Стојко Панић, свештеник карловачки. 243.
- Стојко Фехирвари (Мали) фурџаџија из Карловаца Ореж-ских. 157.
- Стојче Мали, бакалин карловачки. 266.
- Студеница манастир. 230.
- Субота, свештеник карловачки. 243.
- Суботица, варош у Бачкој 155.
- Суворов Максим, учитељ у карлов. богословији 124.

- Таково, село у рудничком округу. 177.
Тебеј, село у пожаревачком округу, близу Затоња. 175.
Теофан, калуђер у манастру Војловици. 236.
Теофан, свештеник београдски. 261.
Тодор Бећар из Гроцке. 201.
Тома мештер (учитељ) у Земуну. 211.
Тополовник, село у пожаревачком округу. 147.
Трг, село у пожаревачком округу. 163, 281.
Тршка црква, храм св. Николе. 163.
Триброде (Триброда), село у пожаревачком округу. 145.
Туман, манастир св. Архистратига. 179.
Тушина, манастир у Дробњацима. 136.
-
- Ћириковац, село у пожаривачком округу. 159.
Ћуприја, шанац, негдашњи град српски. 152.
-
- Филип, духовн. и учитељ у манаст. Ковиљу Стар. Влаху. 149.
-
- Хајдуци, село у пожаревачком округу. 148.
Христофор, духовник у манастиру Студеници. 173.
-
- Царина, село у пожаревачком округу. 159.
Црнићи, село у пожаревачком округу. 159.
Црљенац, село у пожаревачком округу. 153.
-
- Чалма, село у Срему. 218.
Чешљева Бара, село у пожаревачком округу. 140.
Чимаре, село у Ћупр. окр., 1 сахат хода од Ћуприје. 264.
-
- Шапина (Шапино), село у пожаревачком округу. 143.
Шетоња, село у пожаревачком округу. 149, 283.
Школа српска у Београду. 159, 266.
Шумово, село у пожаревачком округу. 142.
-

РЕЧНИК

СТРАНИХ ИМЕНА И НАЗИВА, КОЈИ СЕ НАЛАЗЕ У ОВОМ
ИЗВЕШТАЈУ.

Адијазма = Аџијазма = света водица.

Ајер, грчка реч, значи ваздух, са њиме се покривају св.
дарови.

Алапа, полусвиљена турска материја пругаста.

Алилар, појање (вешто) „алилуја“ после прочитаног апостола.

Анафорник, значи послужавник за нафору.

Антиминс значи освећено платно, на ком је изображена смрт
Христова.

Ачикмава = боја отворено плава.

Без = платно.

Безкровнаја жртва = тајна причешћа.

Богасија, материја памучна, која се у старо доба израђивала.

Број хлебова значи овде број домова.

Вентички (Венетички = Мљетачки) псалтир.

Вехат = стар.

Винџан = шоља.

Гадон златан = златан ширит.

Грунт = Миљак = пољско добро.

Дагар.

Даскал, грчка реч, значи утитеља.

Дискос = бљудо = тањирѣ.

Доканиште од туча.

Дамашка свила турска из дамаска.

Дѣба = каџѣа.

Ђоча од мађарске речи Gyölcс, значи платно.

Ексарх = намесник патријархов, архијепискупа и епископа.

Иконостас значи преграду, што дели олтар од храма.

Јенурија = нурија = парохија.

Калај = коситер.

Калентраш нож = турски нож.

Камалот = камелот = материја за одело од памука.

Канерати = појати грчким начином.

Картун, материја памучна углачена, а са бојадисаним сликама обасута.

Катепетазма, грчка реч, значи завесу на царским дверима.

Катер = Gitter = ограда.

Келије = ћелије = собе калуђерске.

Кречлејше = окречи.

„Људи под комором“ значи људе, који живе на тако званом крунским или државним добрима под управом краљевске или царске коморе.

„Људи војниственног чина“ били су под војничком управом и на позив власти војене, вршили су војничку дужност,

„Људи паори (Вапегу) = тежаци спахински поданици или јобаћи (jobágy) или невољници.

Магистер = учитељ.

Мартирологион = књига о мученицима.

Минеји = Минеје = књиге црковне, у којима су песме за све
свеце једнога месеца.

Мурована земљеју = зидано блатом.

Мусул = материја кончана од финога ткања.

Налон = налоња = склапајући сто, са кога се чита јеванђе-
лије, апостол или паримеји.

Од пиринца значи од туча.

Октојих = осмогласник, књига црковна обично у два дела
сложена; а у свакој су песме од 4 гласа, које се у
седмичне дане поју од једне до друге недеље.

Омети = убрус, са њиме се бришу уста причестника.

Оранија = велики казан на дну округао, служи за црквену
потребу.

Панагиар, грчка реч, значи дарохранаљницу, у њој се
чува свето причешће за болне.

Пентикостар, књига црквена, из које се поју песме за 50
дана, од Ускрса до св. Тројице.

Первопрестолије, место у зачељу олтара, више часне трапезе,
где седи архијереј, кад се чита апостол.

Пештемал = чаршав.

Препрата, место у цркви, где стоје жене.

Проскомидија, место на левој страни у олтару. где се спрема
св. тајна причешћа.

Сборник = општи минеј или општак = скраћен минеј у ком
су песме главних светаца преко целе године.

Свештник параклаисат (позлаћен варком).

Сексар.

Синђелија, писмено које даје владики свештенику, кад га
пиље на парохију.

Сидоксија, данас што дају свештеници владикама.

Синцев постава на дну одеда.

Снетије = скидање Исуса Христа са крста.

Сојединеница значи двоцевни стаклени суд за вино и воду,
(при причешћу).

Сотирја, грчка реч, значи спасење.

Сугуба врата = двокрилна врата (на олтару).

Тађажија = Тађадија.

Тепсицак = мали послужавник (тепсија).

Тетрапод = сто на четири ноге.

Тракслер (Drachsler). = стругар.

Тријод посни, црквена книга, из које се поји кроз цели ускуп-
шњи пост.

Тутори = црквени синови.

Укропалница, леген за освећење воде.

Фелон = одежда.

Хранилница види дарохранилница.

Цвет на сред цркве значи полијелеј.

Чит = ћитајка фино исткана вунена материја.

Шнадир (појас) жутог корана (кордована).

Шналир златан = златоткана свилена материја.

ИСПРАВКЕ.

Приметба, која је погрешно дошла на 121 стр. ваља да се премести на страну 120 а односи се на име Тајнера.

А на 121 страни ваља да стоји ова приметба: Комора или Комара значи царску и краљевску финансијску управу (*Caesareo-Regia Administratio Cameralis*), која је управљала крунским спахиљцима. По томе поданици под комором, били су непосредно под управом финансијских чиновника.

На страни 145 место Крушевца ваља да стоји Крушевица.

« « 153 « Свилајнци « « « Свилајинац.
